Title मुहूर्त्तचिन्तामणि

Author रामदेवज्ञः

Extent ३१ Age

Subject ज्योतिषम् सम्पूर्णम्

नं० ८३६-च

मुहूर्तचिंतामणिः (ज्योतिषम्)

पत्राणि ३१ (संपूर्णम्)

नं० ८३४-च

३१ पत्र

नं० ८३६-च

मुहूर्त चिन्तामणिः (ज्योतिषम्)

पत्राणि ३१ (संपूर्णम्)

मुहूर्त्तचिंतामणिः प३१

=अनेनकेतकपत्रस्यमुखस्थापनसमयेयावन्निराकरणंनकरोतितावद्गणेशोपिद्विदंतएवालोकितोलोकैरित्यद्भुतोपमेयम् =१ क्रियाजातकर्मादिकास्तासांकलापःसमूहः। स्तस्यअशुकस्मिन्शुभदिनेकार्यमेतदस्मिन्नशुभदिनेनकार्यमित्येवंरूपाद्युततरंप्रतिपत्तिःसम्यग्ज्ञानंतस्यहेतुंकारणम् =संक्षिप्तश्चासौसारार्थविलासगर्भश्चसारार्थोनिःक्षेपार्थस्तस्यविलासःप्रकाशःसगर्भेयस्यासौ=२

॥श्रीगणेशायनमः॥श्रीसूर्यायनमः॥ गौरीश्रवःकेतकपत्रभंगमाकृष्यहस्तेनददन्मुखाग्रे॥ विघ्नंमुहूर्त्ताकलितद्वितीयदंतप्ररोहोहरतुद्विपास्यः १ क्रियाकलापप्रतिपत्तिहेतुंसंक्षिप्तसारार्थविलासगर्भं॥ अनंतदैवज्ञसुतःसरामोमुहूर्त्तचिंतामणिमातनोति २ तिथीशावह्निकौगौरीगणेशोहिर्गुहोरविः॥ शिवोदुर्गांतकोविश्वेहरिःकामःशिवःशशी ३ नंदाचभद्राचजयाचरिक्तापूर्णेतितिथ्योऽशुभमध्यशस्ताः॥ सितेसितेशस्तसमाधमाःस्युःसितज्ञभौमार्किगुरौचसिद्धाः ४ नंदाभद्रानंदकाख्याजयाचरिक्ताभद्रापूर्णसंज्ञाधमाऽर्कात्॥ याम्यंत्वाष्ट्रंवैश्वदेवंधनिष्ठाऽर्यमणंज्येष्ठांत्यंरवेर्दग्धभंस्यात् ५ षष्ठ्यादितिथयोमंदाद्विलोमंप्रतिपद्बुधे॥ सप्तम्यर्केऽधमाःषष्ठ्यांयमांश्चरदधावने ६ षष्ठ्यष्टमीभूतविधुक्षयेषुनोसेवतनातैलपलेक्षुरंरतं॥ नाभ्यंजनंविश्व१३दश१०द्विके२तिथौधात्रीफलैःस्नानममद्रि७गो९ऽष्टसु ७ सूर्ये१२श११

एषामपवादोवसिष्ठेनोक्तः दिवामध्यप्रदाःपापादोषास्तेतेनरात्रिषुशुभकार्येषुतस्तोचसर्वदापरिवर्जयेत १=

गौरीपार्वतीतस्याःश्रवणयोः स्थितंकेतकयाःपुष्पंकेतकंतस्य पत्रपर्णंतस्यभंगंखंडं=१

अतएवहस्तमावप्रनुस्तोद्वितीयदंतोत्प्रमोयेनसः=२ मुकृतकमिति रोव:=२

इतिएवंप्रकारेणसर्वाःस्वास्वाः योज्ञेयाःताःशुभप्रसप्रेशुभमध्यम शुभफलदाःस्युः।असिते अशुभमध्यमाधमफलदाःस्युः। सोमवारादितिथयःसिद्धाः वारेषुसिद्धाःसिद्धिकराःस्युः तथारविवारादिषुभरण्यादी नियथाक्रमंदग्धनक्षत्राणिस्युः यथारविवारेभरणीदग्धासो मेचित्रा=७ क्रमेणषष्ठ्या दितिथयोमंदादिलोमंविपरी तक्रमेणनयाधमाःस्युःयथा शनौषष्ठ्यधमाशुक्रेसप्तमी स्व=७

अथतिथीशानाह=अ योजनंतुतद्देवताहजाप्रतिष्ठा दि=२ अथतिथीनांसंज्ञाःफलंचाह=४

अथदग्धादिवारेषुयथासंख्यं निषिद्धतिथीर्दग्धनक्षत्राणि चाह=६ अथक्रकचादिनिंद्ययोगाननु आह= अथक्रमादिषुनिषिद्धानि षष्ठ्यादिदंतधाव अष्टम्यांमांसं षष्ठ्यांतैलं चतुर्दश्यांक्षौरंअमावस्यांमैथुनं नसेवेतेस्पर्थः=२

वारे दग्धसंज्ञा भवंति   चतुर्थ्यादितिथयो ऽर्कादिवारेषु विषाख्या भवंति   द्वादश्यादितिथयः सूर्यादिवारेषु हुताशनाख्या ह्रे

पंचाग्नि २ रसा ३ ष्ट ८ नंदा ९ र्द्दवेदा ४ षष्ठ ६ सप्ता ७ श्विर २ गजां ८ क ९ शैला ७ ः ७ सूर्यो १२ ग ६ सप्त ७ रस ८ गो ९

दिगी १० शा ११ र्क १२ दग्धा विषाख्याश्च हुताशनाश्च ८ सूर्यादिवारे तिथयो भवंति मघा विशाखा शिव मूल वह्नि

ब्राह्मं करोर्काद्यमघंटकाश्च शुभे विवर्ज्या गमने त्ववश्यम् ९ भाद्रे चंद्रदृशौ २। २ नभस्यनलनेत्रे

२। २ माधवे द्वादशी पौषे वेदशरा ४। ५ इषे दशशिवा १०। ११ मार्गेद्रिनागा ७। ८ मधौ गोष्टौ ९। ८ चोभयपक्ष

गाश्च तिथयः शून्या बुधैः कीर्तिताः ऊर्जाषाढतपस्यशुक्रतपसां कृष्णे शरांगा ५। ६ ब्धयः ४ १० शक्रा

ः पंच ५ श्विते शक्राः १४ [yellow-pasted] घ्रौ गुणि २ विश्व १२ रसाः ६ क्रमात् तथापि नियं शुभे सार्प द्वादश्यां वैश्व

मादिमे ११ अनुराधा द्वितीयायां पंचम्यां पित्र्यभं तथा उत्तराश्च तृतीयायामेकादश्यां च रोहिणी १२

स्वाति चित्रे त्रयोदश्यां सप्तम्यां हस्तराक्षसे नवम्यां कृत्तिकाष्टम्यां पूर्वाभाद्रपदां च रोहिणी १३ कदृ

स्त्रमे त्वष्टृ वायू विश्वेज्यौ भगवासवौ वैश्वश्रुती पाशिपौष्णे अजपादु न्निपित्र्यभे १४ त्वाष्ट्र हीन्द्रो

वाश्व्यर्काः श्रुतिमूलेयमेंद्रभे चैत्रादिमासे शून्याख्या स्तारा वित्तविनाशदाः १५ घटो झषो गो मिथु

अथ मघाविशाखादिन क्षत्राणि रविवारादिषु मघंटसंज्ञानि स्युः अथ वदपकके दीपिकायां । यमघंटे त्वजे दृष्टौ मृतौ द्वादश नाडिकाः अन्येषां वारयोगानां मध्याह्नात् परतः शुभम् ॥ ३

अथ चैत्रादि मासे शून्यतिथीः शार्दूलविक्रीडितेनाह = ३

अथ तिथिनक्षत्रसंबंधि दोषान् श्लोकत्रयेणाह = ६

अथ चैत्रादिमासे शून्यनक्षत्राण्यनुष्टुब्द्वयेनाह = २

अथ चैत्रादिमासे शून्यराशीननुष्टुभाह = १

मध्यदेशो वराहसंहितायामुक्तः। भद्रारिमेदमांडव्यसाल्वनीपोज्जिहानसंख्याताः मरुवत्सघोषयामुनसारस्वतमत्स्यमाध्यमिकाः माथुरकोपज्योतिषधर्मारण्यानि शू
रसेनाश्च गौरग्रीवोद्देहिकपांचगुडाश्वस्थपांचलाः साकेतकंकुकुडकालकोटिकुकुराश्च पारियात्रनगः औदुंबरकापिष्ठकगजाह्वयाश्चेति मध्यमिदम् = २

प्रतिपदि

नं मेषकन्यालितौलिनं धनुःककीम्गः सिंहश्चेत्रादौ शून्यराशयः ॥ १६ ॥ पक्षादितस्त्वोजतिथौ घटैणौ

तृतीयायां पंचम्यां सप्तम्यां नवम्यां एकादश्यां त्रयोदश्यां जे त्रिविद्वि

७।१० मृगेंद्रनक्रौ ५।१० मिथुनांगने च ३।६ चापेंद्रमे ९।४ कर्कहरी ४।५ हयांसौ ७।१२ गोसौ २।१२ वनेष्वेति

२
थिषु शून्यलग्ने ॥ १७ ॥ नारदः ॥ तिथयो मासशून्याश्च शून्यलग्नानि यान्यपि मध्यदेशे विवर्ज्यानि नदूष्या

एतानि विवाहप्रकरणेवसंते

२
णीतरेषु च ॥ १८ ॥ पंगंधकाणलग्नानि मासशून्याश्च राशयः गौडमालवयोस्त्याज्याः अन्यदेशे न ग

हिताः ॥ १९ ॥ वर्ज्जयेत्सर्वकार्येषु हस्तार्के पंचमीतिथौ ॥ भौमाश्विनी च सप्तम्यां षष्ठ्यां चंद्रेंद्रवं तथा ॥ २० ॥ मृगशिरः

बुधानुराधा मष्टम्यां दशम्यां भृगुरेवती ॥ नवम्यां गुरुपुष्यं चैकादश्यां शनिरोहिणीम् ॥ २१ ॥ गृहप्रवेशे

रोहिणी

याचायां विवाहे च यथाक्रमं ॥ भौमाश्विनी शनौब्राह्मं गुरोपुष्यं विवर्ज्जयेत् ॥ २२ ॥ आनंदाख्यः १ कालदंड

श्च २ धूम्रो ३ धाता ४ सौम्यो ५ ध्वांक्ष ६ केतु ७ क्रमेण श्रीवत्साख्यो ८ वज्रकं ९ मुद्गरश्च १० छत्रं मित्रं ११

मानसं १२ पद्म १३ लुंबौ १५ ॥ २२ ॥ उत्पात १६ मृत्यू १७ किल काण १८ सिद्धी १९ शुभो २० मृताख्यो २१ मुसलं २२

अश्विनी

गदश्च २३ मातंग २४ रक्ष २५ श्चर २६ सुस्थिराख्य २७ प्रवर्द्धमानाः २८ फलदाः स्वनाम्ना ॥ २४ ॥ दास्त्रादर्के मृ

अथ हस्तार्कादि सिद्धियोगानां तिथिविशेषेण तिथिषु तन्मनुरुद्धये नारद = ५

अथ विषमतिथिषु दग्धलग्नानी द्वयमाह = । शुक्लकृष्णपक्षादितः प्रतिपदमारभ्य विषमतिथौ = ९

अथानंदादियोगानुपरमलितपजातिथ्यामाह = ८

२

मांद्रिं दौ २ सार्प्यां ३ सौमे ३ कराद् बुधे ४ मैत्राद् गुरौ ५ भृगौ वैश्वाद् ६ हस्त्यां मंदे च वारुणात् ७ ॥ २५ ॥ धां द्वे वज्रे मु
द्गरे वेधुनाड्यो ५ वर्ज्या वेदाः पद्म लुंबे ४ गदे ध्वा ७ धूम्रे कालो मौसले मृ ३ द्वयं २ द्वे २ रक्षो मृत्यूत्पात काल
सर्वे २६ सूर्यभाद् ८ द ४ गो ९ तर्क ६ दिग् १० विश्व १३ नख २० संमिते चंद्रर्क्षे रवियोगाः सुदोषसंघ
विनाशकाः ॥ २७ सूर्येर्कमूलोत्तरपुष्यदास्रं १ चंद्रे श्रुतिब्राह्मशशीज्यमैत्रं २ भौमेश्व्यहिर्बुध्न्यकृशानुसा
र्पं ३ ज्ञे ब्राह्ममैत्रार्ककृशानुचांद्रम् ४ २८ जीवेन्त्यमैत्राश्व्यदितीज्यधिष्ण्यं ५ शुक्रेन्त्यमैत्राश्व्यदितिश्रवो
ऽं ६ शनौ श्रुतिब्राह्मसमीरभानि ७ सर्वार्थसिद्ध्यैकथितानि एवं ॥ २९ ॥ द्वीशा १ त्तोया २ द्वासवा ३ त्सूर्य
भाद्ध ४ ब्राह्मा ५ त्पुष्या ६ दर्यमर्क्षात् ७ युगदैः ४ उत्पातमृत्युकाणाश्च सिद्धिः ४ वारैः क्रमात् ७ तत्फ
लं नामतुल्यम् ॥ ३० ॥ कुयोगास्तिथिवारोत्थास्तिथिभोत्था भवारजाः हूणवंगखशेष्वेव वर्ज्यास्त्रितय
जास्तथा ॥ ३१ ॥ सर्वस्मिन् विधुपापयुक्तनुलवा वंद्वे निशाहोर्घटी अंशे वैकुनवांशकं ग्रहे तः ह वंदि मानात्र
यं उत्पातग्रहतो द्य ७ हानि शुभदो सातैश्च दुष्टं दिनं षण्मासान्ग्रहभिन्नभं सजशुभे योऽङ्ग तथोत्पातभं

विधुना पापेन वा पापाभ्यां वा पापैर्वा युजो युक्तो तनुलवो लग्नं लग्ननवांशो त्याज्यो = निशाहोरर्द्धे रात्र्यर्द्धे दिनार्द्धे च घटी अंशं विंशति पलानि दशार्द्ध वर्दशपञ्चाशत्परिहरेत् = २ अथ ग्रहभिन्नभं
ग्रहैर्भौमादिभिर्भिन्नं भेदितं नक्षत्रं यथा योर्द्धं ग्रहयोर्युद्धं तत्र बंधिर्यस्मिन् दिने नक्षत्रे युद्धं जातं तथा उत्पातभं यस्मिन् नक्षत्रे दिव्यान्तरिक्षभौमाः त्रिविधोत्पाताः संभूताः एतानि ग्रहभिन्नयोद्धोत्पातभं
तत्रापि षण्मासान् त्यजेत् = १

अथ देशाद्वैशेषेण कुयोगा
नां परिहारः हूण नूतना
हानितय जाः तिथिवार
नक्षत्रजाः वर्ज्या स्त्रर्ब
तु हस्ताके पंचमी तिथा
दि तत्काल मृत्यु सर्वेष्वेह ए
वंगखशेष्वेव वर्ज्या
अन्यदेशेन विरुद्ध सर्थ

हूणवंगौ खशादेशे खरा
देशाउत्तरस्थादिशि प्रसि
द्धः = २

२

२२ ॥ नेष्टं गतेहत्र्र्क्षसंक्रान्तौ ६ पादे ग्रासे कमात्तर्के ६ गुलोत्रु ३ मासान् ॥ १ एवं परस्तादुभयोस्त्रिघस्रा ग्रस्ते ऽस्तगे चाभ्युदिते ६ खंडे ॥ २३ ॥ जन्मर्क्षमासतिथयो अतिपात भद्रा वैधृत्यमापितृदिनानि तिथि क्षय ह्री न्यूनाधिमास कुलिक प्रहरार्द्धपाता ॥ विष्कंभ वज्र घटिकात्रयमेव वर्ज्यं २४ ॥ परिघार्द्धं ३० पंचशूले ५ षट् गंडातिगंडयोः ६ व्याघाते नव ९ नाड्यश्च वर्ज्याः सर्वेषु कर्मसु ॥ २५ ॥ वेदा ४ गा ६ ष्ट ८ नवा ९ र्के १२ द्राः १५ पसार्धतिथो त्यजेत् ॥ वस्वंक ८ मनु १४ तत्वा २५ शा १० श्चार नाडीः परा शुभाः २६ कुलिकः कालवेला च यमघंटश्च कंटकः वारादहि घ्रे क्रमान्मंदे बुधे जीवे कुजे क्षणः ॥ ३७ सूर्ये पर ६ स्वर ७ नाग ८ दिग् १० मनु १४ मिताश्चांद्रे ब्धि ४ षट् ६ कुंजरा ८ का ९ र्क १२ विश्व १३ पुरंदराः १४ ॥ ३ क्षितिसुते ग्नि २ क्ष्मा ४ ग्नि ३ तर्क ६ दिशः १० ॥ ३ सौम्ये घ्न ३ ब्धि ४ गजां ८ क ९ दिग् १० मनु १४ मिता ४ जीवे द्वि २ षट् ६ भास्कराः १२ शुक्रा ख्या ४ स्ति ५ षयः २५ कला श्च ६ ॥ ५ भृगुजे वेदे ४ षु ५ तर्क ६ ग्रहाः ९ ॥ ३८ दिग् १० भास्करा १२ मनु १४ मिताश्च ६ शनौ श्रा ३ द्वि २ नागा ८ दिशो १० भव ११ दिवाकर १२ संमिताश्च ७ दुष्टक्षणः कुलिक कंटककाल

अथ सूर्यादिवारे ष्वाद्यानां सप्त वदोषग्रस्तानार्धे मुहूर्तादि नामकान् मुहूर्तान् प्राह्न विकीडितवसंततिलकाभ्यामाह ॥ ८

वर्तमाना श्च रात्रौ मंदे गाति ते सद्वियों को भवति तस्मि न्नहि गुलेयों कोसौ यमसं स्कः स्त एः कुलिको भवति एवं बुधे जीवे भौमे च कमात्म वास्य झो ले यों को भवति स द्विघ्नः क्रमात् कालवे लाय मघंट कंटक संज्ञा द मुहूर्ताः स्युः यथा रवि तः प्रा ... २ सप्त संख्यां कः तस्मिन्नहि गुलिते च बु धे शाजा ताः तेन रवौ चतुर्द शो मुहूर्तः कुलिकः एवं बुध संख्यो च वार ... गुलितो ... सौ मुहूर्तः कालवेला जीवे ह्रि ... यमघंट भौमे द्वि ... मुहूर्तः कंटकः एवं सोम वारा ...

चतुर्थ्यादितिथीनां पंचादिप्रहरेषु आद्यघट्यः शराविष्टेरास्यं यथा चतुर्थ्याः पंचमप्रहरे आद्यमुहूर्ताः पंचघट्योऽशुभं मुखं एवं सप्तम्यां द्वितीयप्रहरे एकादश्यां सप्तमप्रहरे पूर्णिमायां चतुर्थप्रहरे तृतीयायामष्टमप्रहरे सप्तम्यां तृतीये दशम्यां षष्ठे चतुर्दश्यां प्रथमे प्रहरे आद्यमुखं स्यात् तदुक्तं = अथ पुच्छं चतुर्थ्यादितिथीनां क्रमेण गजेंदुद्विपादि प्रहरेषु अंत्यमघटीत्रयं पुच्छं तच्छुभकरं यथा चतुर्थ्याः अष्टमप्रहरस्यांत्यघटीत्रयं शुभं एवमन्यासु दिवसे यथा द्विपूर्वस्यां तिथौ पुच्छं शुभं = ५ दिनमानस्य पूर्वार्द्धं [illegible]

नद्योः पश्चिमदेशप्रसिद्ध नद्यस्तासां तीरे उभये तटवर्तिदेशे त्रिपुष्करदेशे च

वेलाः स्युश्चार्द्धयामयमघंटगताः कुलांशाः ॥ ३९ ॥ विपाशैरावतीतीरे शतद्र्वां त्रिपुष्करे । विवाहा

कार्यं निषिद्धं कालानष्टदिवसे हर्निमाततः प्रागदिनाष्टकं शुभफलदायक भृगुः आचार्याः प्रहरोत्तरं

दिशुभं नेष्टं होलिकाप्रागदिनाष्टकं ॥ ४० ॥ मत्स्युकूकचदग्धादीन् दोषांस्तेशुभाञ्जगुः । केचिद्यामोत्तरं

आचार्याः विवाहादौ नदोषः कार्यसिद्धिं निष्पादयति

चान्ये यात्रायामेव विहितान् ॥ ४१ ॥ अयोगे सुयोगोपि चेत्स्यात्तदानीमयोगं निहत्यैष सिद्धिं तनोति

आचार्याः आहुः

परे लग्नशुद्ध्या कुयोगादिनाशं दिनार्द्धोत्तरं विष्टिपूर्वं च शस्तं ॥ ४२ ॥ शुक्ले पूर्वार्द्धेष्टमी पंचदश्यो भ

उत्तरार्द्धे पूर्वार्द्धे

द्रैकादश्यां चतुर्थ्यां परार्द्धे । कृष्णेन्त्यार्द्धे स्यात्तृतीयादशम्योः पूर्वे भागे सप्तमीशंभुतिथ्योः ॥ ४३ ॥ पंच५

पंचसंख्याः भद्रायाः मुखं अशुभं

शर२ द्रि७ कृता४ष्ट८ रामे३ रस६ दस्त्र२ यामादिघट्यः शराः५ विष्टेरास्यमसद्गजेंदू १८ रसदशमा२ द्यग्नि

स्त्रबाणाः५ब्धिषु४ यामेष्वंत्यघटीत्रयं शुभकरं पुच्छं तथा वासरे । विष्टिस्तिथ्यपरार्द्धजा शुभकरी रात्रौ

पाताले

तु पूर्वार्द्धजा ॥ ४४ ॥ कुंभकर्कद्वये मर्त्ये ऽजोक्षे स्वर्गेऽजाल्येऽलिगे । स्त्रीधनुर्जूकनक्रे ऽधो भद्रा तत्रैव त

दीर्घिका उपवनं तेलेषां आरंभप्रतिष्ठे उद्यापनं उत्सर्गादीनि यागः

तत्फलं ॥ ४५ ॥ वाप्यारामतडागकूपभवनारंभप्रतिष्ठाव्रतारंभोत्सर्गवधूप्रवेशनमहादानानि सोमा

अष्टकाश्राद्धं नवान्नेष्टिः जलशाला प्रथम अध्ययनकर्म आवणीकर्म काम्यवृषोत्सर्गः

ष्टके गोदानाग्रयणप्रपाप्रथमकोपाकर्मवेदव्रतं नीलोद्वाहमथातिपन्नशिशुसंस्कारान् सुरस्था

अतिपन्नाः अतिक्रांता जातकर्मादयः शिशूनां संस्काराः दी

क्षा मंत्रग्रहणादिकाः स्नान = १

अयोगे कक्रचादौ सति चेत् सुयोगः सिद्धियोगोपि स्यात् तदा एव सिद्धियोगः अयोगफलं निहत्य सिद्धिं तनोति = ३

अथवा वृषकर्कटे लेकाले तत् स्वभावे परिहारः स्यात् हविष्टिर् वर्णमिति = ४

कुंभकर्कद्वये मर्त्ये = ३

केशांतसंज्ञंकर्म = १

वेदव्रतं महानाम्न्यादित्रयं महानाम्नीव्रतं उपनिषद्व्रतं वेदव्रतं च = १

४

पत्रं ४६ दीक्षा मौंजि विवाह मुंडन मपूर्वदेवतीर्थेक्षणं संन्यासाग्निपरिग्रहौ नृपतिसंदर्शनाभिषे

कौ गमं चातुर्मास्य समावृती श्रवणयोर्वेधं परीक्षां त्यजेत् दृष्ट्वास्त शिशुत्व इत्यपि तथा न्यूना

धिमासे तथा ४७ अस्ते वर्ज्यं सिंहनक्रस्थ जीवे वर्ज्यं केचित् वक्रगे चातिचारे गुर्वादित्ये विश्वघ

स्रे च पक्षे प्रोचुस्तद्वद् दूतरत्नादिभूषां ४८ सिंहे गुरौ सिंहलवे विवाहो नेष्टोथ गोदोत्तरतश्च याव

त् भागीरथी याम्यतटं च दोषो नान्यत्र देशे तपनेपि मेषे ४९ मघादि पंच पादेषु गुरुः सर्वत्र निंदि

तः गंगागोदांतरं हित्वा शेषांघिषु न दोषकृत् ५० मेषे कर्के सनुर्के तौ ग्राह्यो गंगागोदांतरेपि च सर्वैः

सिंहगुरुर्वर्ज्यः कलिंगे गौडगुर्जरे ५१ रेवापूर्वे गंडकी पश्चिमे च शोणस्योदग् दक्षिणे नीचइज्यः

वर्ज्यो नायं कौंकणे मागधे च गौडे सिंधौ वर्जनीयः शुभेषु ५२ गोरजांत्य १२ कुंभे ११ तरभं ति ९

चारगो नो हवे रात्रिंगु करे तिवक्रितः तदा विलुप्ताब्द इहाति निंदितः शुभेषु रेवासुर निम्नगांतरे

५३ पादोन रेखा परपूर्वयोजनैः पलैर्युताना स्तिथयो दिनार्द्धतः ऊनाधिकास्तद्धि वरांद्धवेः प

अथ वारप्रवृत्तिमुपजात्याह यस्मिन्देशे वारप्रवृत्तिश्चिकीर्षिता तद्देशे रेखातः प्राक्पश्चिमे यावंति योजनानि भवंति तानि स्वचतुर्थांशोनानि कृत्वा तावद्भिः पलैस्तिथ्यः पंचदश घटिकायुता

नाः कार्याः = अथ वारप्रवृत्तिमाह [illegible] वासरादिरिति [illegible] घटिकाद्विगुणाः [illegible]

नया चतुर्थो बुधस्तस्य होरा = १

४

अथ कालहोराप्रयोजनं शालिन्याह यत्कर्म यस्मिन्वारे प्रोक्तं तद्दिनस्य दोषत्वादत्यावश्यके कृत्ये तस्य कालहोरायां कर्त्तव्यं अथ धिष्ण्ये यत्कर्म विहितं परिधानादिकमुक्तं तत्तस्यावश्यकत्वे तस्य स्वामितिथ्यंशके कुर्यात् मुहूर्त्तस्वामिनो विचारप्रकरणे वक्ष्यंते क्षणेषु दिक्शूलाद्यं दिक्शूलं वारशूलं नक्षत्रशूलं चिंत्यं विचारणीयं एवं परिघो दंडश्च क्षणेषु नैवोल्लंघ्यः दिक्शूलादिकं विलंपारिघदंडादि विक्षेपमिति वशिष्ठोक्तेः ॥ २

लौहकं तथा धौतं निजप्रवेशनं ॥ ५४ ॥ वारादेर्घटिकाद्विघ्नाः स्वाद्रसहृत्षष्ठवर्जिताः । सैकास्तष्टा नगैः कालहोरेशा दिनपात्क्रमात् ॥ ५५ ॥ वारे प्रोक्तं कालहोरासु तस्य धिष्ण्ये प्रोक्तं स्वामितिथ्यंशके स्यात् । कुर्याद्दिक्शूलादि चिंत्यं क्षणेषु नैवोल्लंघ्यः पारिघश्चापि दंडः ॥ ५६ ॥ मन्वाद्याः शुचिश्रतिथी १५ मधौ तिथि १५ रवी १२ ऊर्जभुचौ दिक् १० अस्तितिथी १५ अपैः सेच तिथि १५ स्तिष्ये नव ९ तपस्य श्वाः ७ सहस्येशि वा ११ भाद्रे अग्निः ३ कृष्णसिते स्वमा ३० ८ नभसः कृष्णे युगाद्याः सिते गो ९ ग्नी ३ बाहुलराधयोर्मदन १३ दस्रौ ३० भाद्रमाघासिते ॥ ५७ ॥ इति श्रीदैवज्ञानंतसुतदैवज्ञरामविरचिते मुहूर्त्तचिंतामणौ शुभाशुभप्रकरणं प्रथमं ॥ १ ॥

अथ नक्षत्रप्रकरणं ॥ नासत्यां १ तक २ वह्नि ३ धातृ ४ शशभृ ५ द्रु ६ द्रादिती ७ ज्यो ८ रगा ९ ऋक्षेशाः पितरो १० भगा ११ र्यम १२ रवि १३ त्वष्टृ १४ शुगा १५ शक्रमात् १६ शक्राग्नी १६ खलु मित्र १७ शक्र १८ निर्ऋति १९ क्षीरा २० नि विश्वे २१ विधि २२ गोविंदो २२ वसु २३ तोयपा २४ जचरणा २५ हिर्बुध्न्य २७ पूषा २८ भिधाः ॥ १ ॥ उत्तरात्रय रोहिण्यो भास्करश्च ध्रुवं स्थिरं । तत्र स्थिरं बीजगेहशांत्यारामादिसिद्धये ॥ २ ॥ स्वात्यादित्ये श्रुतेस्त्रीणि चंद्रश्चापि चरं चलम् । तस्मिन् गजादिकारोहो वाटिकागमनादिकं ॥ ३ ॥ पूर्वात्रयं याम्यम

यथा भौमवारे इष्ट २२ दिघ्न ४४ ... ॥ २

५ 5

धे उग्रं क्रूरं कुजस्तथा तस्मिन् घाताग्निशाठ्यानि विषशस्त्रादि सिध्यति ॥४॥ विशाखाग्नेयभे सौम्यो मिश्रं
साधारणं स्मृतं तत्राग्निकार्यं मिश्रं च । वृषोत्सर्गादि सिद्धये ॥५॥ हस्ताश्विपुष्याभिजितः क्षिप्रं लघु गुरुस्त
था तस्मिन्पण्यरतिज्ञानभूषाशिल्पकलादिकं ॥६॥ मृगान्त्यचित्रामित्रर्क्षं मृदुमैत्रं भृगुस्तथा तत्र गीतांब
रं क्रीडा मित्रकार्यविभूषणं ॥७॥ मूलेन्द्रार्द्राहिभं सौरिः तीक्ष्णं दारुणसंज्ञकं तत्राभिचारघातोग्रभेदाः प
शुदमादिकं ॥८॥ मूलाहिमिश्रोग्रमधोमुखं भवेदूर्ध्वास्यमार्द्रेज्यहरित्रयं ध्रुवं तिर्यङ्मुखं मैत्रकरानिलादि
ति ज्येष्ठाश्विभानीदृशकृत्यमेषु सत् ॥९॥ पौष्णध्रुवाश्विकरपंचकवासवेज्यादित्ये प्रवालरदशंखसुव
र्णवस्त्रं धार्यं विरिक्तशनिचंद्रकुजेऽह्नि रक्तं मौने ध्रुवादितियुगे सुभगा न दध्यात् ॥१०॥ वस्त्राणां नवभाग
केषु चतुःकोणेष्वमरा नरा मध्यत्र्यंशगता नराश्च सुरपौ पार्श्वे च मध्यांशयोः दग्धे वा स्फुटिते त्वरे नव
तरे पंकादिलिप्ते न सत् द्रष्टे प्रोन्दुरांशयोः शुभमसत्स्वंशे प्रकोष्ठे ततः ॥११॥ विप्राज्ञया तथोद्वाहे राज्ञा प्री
त्यार्पितं च यत् निंद्येऽपि धिष्ण्ये वारादौ वस्त्रं धार्यं जगुर्बुधाः ॥१२॥ राधामूलमृदुध्रुववसुवकरुणक्षिप्रै

अथ सर्वविधिकेषु सस्यमनुष्यदेवांशेषु शुभं ततः प्रांतभागेऽसत् । निंद्यफलजनकं । स्वर्णसंस
तं द्विजन्मादध्यात् ॥२॥

अथ मिश्राण्युक्तानि आह । आग्नेयविशाखा मिश्रं =२
अथ लघुनक्षत्राण्युक्तानि आह । आश्विनीहस्तपुष्याभिजितो लघवः =२
अथ मृदूनि ... तद्वस्त्रभेदान्
... आह ... =७ ५

वल्लीनां वृक्षाणां चारोपः कार्यः राजदर्शनं कार्यं त्रयोदशभैः नवभैः मघारंभः

लतापादपारोपो ष्योन्नपदर्शनं ध्रुवमृदुक्षिप्रभ्रवोवासवैः ॥ तीक्ष्णोग्रतारा बुधभेषु मघामुदितं क्षिप्रांत्यव
ह्नीन्दुभादित्यवैंद्रं बुधवासवेषु हि गवां प्रशस्तः क्रयो विक्रयः ॥ १२ लग्ने शुभे चाष्टमशुद्धिसंयुते स्त्रीपुरुषाणां
निजयोनिभे ष्ववा रिक्ता ४।९।१४ अमा ८ दर्श ३० कुजज्ञवो ध्रुव त्वाष्ट्रे शुभयानं स्थितिवेशनं न सत ॥ १४
मेषजूकसहस्र शुभमृदु चरे मूलभे श्रृंगलग्ने शुक्रेंदुजीवे विदि च दिवसे चापि तेषां रवेश्च शुद्धे रिःफ १२ खशुन
७ मतिरिक्ततिथौ नो जनने भे स्त्री कर्म त्वृदितिः स्तुभे तत्तमै त्राप्यि विधिज्ञैः ॥ १५ ॥ क्रयर्क्षे विक्रयो नेष्टो
विक्रयर्क्षे क्रयोऽपि न पौष्णांबुपाश्विनीवातश्रवचित्राः क्रये शुभाः १६ पूर्वाद्वीशाकृशानुसार्पयमभे केंद्र
१।४।७।१० त्रिकोणे ५।९ शुभैः षट्त्र्याये ६।३।११ खशुभैर्विना घटतनुं सन् विक्रयः सत्तिथौ रिक्ताभौ
मघटान्विना च विपणिमैत्र ध्रुव क्षिप्रभे लग्ने चंद्र सिते व्यया १२ ष्ट ८ हिते पापैः शुभैर्व्यस्य १२ खे १०
॥ १७ ॥ क्षिप्रांत्यवस्विंदुमरुच्चित्र लेश्वरा दित्यधिष्ण्ये रिक्तारहितेनपणप्रशस्तं स्याद्वाणिज्यं सत्त्व यहस्ति कार्यं कुर्यान्म
दुक्षिप्रचरेषु विद्वान् ॥ १८ ॥ स्यादूषाघटनं क्षिप्रकरचरक्षिप ध्रुवे रत्नयुक् तन्नीक्ष्णोग्रविहीनभे रवि

अधोमुख धनसंकोमुहूर्तैः मिश्रक्रांतयाश्च श्रृंगलग्ने द्वित्व भावस्थिते शुभलग्न तेषुस लग्नं शुक्रेंदौ जवबुधेषु द्वित्व भावलग्नस्थेषु सत्सु चतुर्थ स्थे शुक्रेंदौ जवबुधानां रवेश्च बारे = ४

पशुपक्षीणां नाशनं महाष्टम्यादिः सारणं स्थितिर्नगरे दशमी = २

रिक्ता मारहिततिथौ = १

६

कुजे ऽर्कशालिसिंहे तनौ तन्मुक्तासहितं चरध्रुवमृदुक्षिप्रे शुभं सत्तनौ तीक्ष्णोग्राश्विमूलगे द्विदैवदह-
ने शस्त्रं शुभं घटितं १९ मुद्राणां पातनं सद् ध्रुवमृदुचरभक्षिप्रमैत्रे विदुसौरे घस्रे हृण्णीजयाख्ये नवगु-
रुभगुशास्ते विलग्ने शुभैः स्यात् वृक्षाणां रोलनं सत्सहस्तस्वृषयुदिनकृत्संचकादित्यपुष्ये नो रिक्तापर्व-
षष्ठीद्वपितृदिन २० रविजकुजेषु कार्यं कदापि २० संधायाः कुंतवर्मेषुसनशरकृपाणासिपुत्र्यो विरि-
ञ्चे शुक्रे ज्याऽर्केऽह्नि मैत्रध्रुवलघुसहितादित्यप्राक्छिद्दैवे स्युर्लग्ने हि स्थिराख्ये शशिनि च शुभदृष्टे शुभैः
केन्द्रगैः स्यात् द्रोगः प्राप्यान्नादे ध्रुवमृदुलघुहर्यंतकादित्यदस्रैः २१ सौधा तं वसुपुष्यधातृजलभद्वीशो-
त्तमार्यम्णा मं मंदात्यं रविविम्बमैत्रजूलपाश्लेषाश्विचांद्रं भवेत् मध्यान्तं शिववपिभृज्जैकचरणत्वाष्ट्रेन्दु
विध्यं तकं स्वक्षं स्वात्यदिति श्रवोदहनभाहिर्बुध्न रक्षोभगं २२ विनष्टार्थस्य लाभोऽधे शीघ्रं मंदे प्रयत्न-
तः स्याद्दूरे श्रवणं मध्ये श्रुता प्राप्तिं सुलोचने २३ तीक्ष्णमिश्रध्रुवाग्नेये दुर्मंदत्तं निवेशितं प्रयुक्तं च
विनष्टं तद् विष्ट्यां पाते च नाप्यते २४ मित्रार्कध्रुववास्सवांबुपभघातौ वात्युपुष्येन्दुभिः पापैर्हीनबले ६

श्रवणमपि लब्धिरपिन भवतीत्यर्थः=२

निवेशितं स्थापितं समीपे प्रत्यायार्थं स्थापितं प्रयुक्तं कलांतररीतिपर: सरंकस्मै चित्तदत्तं=२

स्तेनौ १ सुरगुरौ हिबाभगौ खे विधौ आप्ये सर्वजलाशयस्य खननं व्यंभोमघेः संद्रभेः स्तेनर्स्तं सं हि बुके ४
शुभै स्तनु गृहे १ ह्रै ऽब्जेह्नराशौ शुभं ॥२५॥ क्षिप्रमैत्रे विततासि तार्केज्यवारे सौम्ये लग्ने ऽर्के कुजे वा ख १० लाभे
११ याने मैत्र्यां राशिपो ऽथ्यापि मैत्र्यां सेवा कार्या स्वामिनः सेवकेन ॥२६॥ स्वात्यादित्ये सम्रदुहिदैवगुरुकभे कर्म
त्र्युयाम्ये चरे लग्ने १ धर्म ९ सुता ५ ष्ठ ६ शुद्धिसहिते द्रव्यप्रयोगः शुभः नारे गार्ह्ये मूलेणं तु संक्रमदिने वृद्धि क
रे ऽर्के हि य तह शोभं भवेद्दणं न च बुधे देयं कदाचिद्धनं ॥२७॥ मूलद्वीशमघा चरध्रुवमृदुक्षिप्रैर्विनार्के प्रा
निं पापैर्हीनबले विधौ जललवे शुक्रे विधौ मांसले लग्ने द्व्यङ्गे हलप्रवहणं प्रोक्तं न सिंहे ५ घटे ११ क
र्कि ४ जे १ ण ७ धटे ७ तनौ क्षयकरं रिक्तासु षष्ठ्यां तथा ॥२८॥ एवं च श्रुतिवारुणादितिविशाखाभोमवासा
न विना बीजोप्तिरगदितात्मशुभा स्वशुभतोऽग्न्यं ३ दु १ रामे ३ दव: १ रामे ३ द्व ३ न्नि ३ युगा ४ न्यं स्तु शुभकरा
ण्युक्तो हलेऽकीज्ज्यिता सोद्रामा ३ ष्ट ८ नवा ९ ष्ट ८ भानि मुनिभिः प्रोक्ता न्यूस्तस्तं तिच ॥२९॥ त्वाष्ट्रान्मित्र
कभाद्द्वयें पलघु श्रोत्रे शिरामेतलणं भोमार्केज्यदिने विरेकवमनाद्यं स्यादबुधाकीविना ॥ मैत्रक्षिप्र

अयं पादः सोमपावत् ॥२॥

रुधिरवाहिनीनाडि का: शिरा तस्या: स्फुरण प्रासृघातेन शिरावि रक्तमोक्षणं कुर्यात् ॥१॥

अथ नक्षत्राणां भः तैः सर्वे लेन नक्षत्रैर्वर्यमोमघैः सर्वे पाद्यामघारहितैः सेव्यास्तितैः ॥२॥

८
7

चरध्रुवेरविशुभाहे लग्नवर्गे विरो जीवस्यापि तनौ गुरौ निगदिता धर्मक्रिया तद्दले ॥ २० ॥ तीक्ष्णाजपाद
करवह्निवसुश्रुतीन्दु स्वातीमघोत्तरजलान्तकतक्षपुष्ये मंदारुरिक्तरहिते दिवसेतिप्रशस्ता धान्यच्छि
दा निगदिता स्थिरभे विलग्ने ॥ २१ ॥ सौम्याश्विभश्रुतिमघाविधिपित्र्यकमूल मैत्रांत्यभेषु गदितं कणमर्दनं स
त् । हीप्राजपान्निहतिधान्यप्रतार्यमर्त्ये सस्यस्य रोपणमिहार्किकुजौ विना सत् ॥ २२ ॥ मिश्रोग्ररौद्र
भुजंगेंद्रविभिन्नभेषु कर्कीडजेतोलि[illegible]हिते च तनौ शुभाहे धान्यस्थितिः शुभकरा गदिता ध्रु
वेज्यद्वीशेन्द्रहस्तचरभेषु च धान्यवृद्धिः ॥ २३ ॥ क्षिप्रध्रुवान्त्यचरमैत्रमघासु शस्तं स्यात्[illegible]तिकं स
हे चेमं गलपौष्टिकाख्यं खे च केंद्रविद्योत्सुखेंगते तनुगे गुरौ नो सौख्यादि दुष्टसमये शुभदं निमित्ते
॥ २४ ॥ सूर्यभात्त्रिभिभे चंद्रे सूर्यविद्धशुक्रपंगवः चंद्रार्कजौ गुरुशिखिनौ नेष्टा होमाहुतिः खेले ॥ २५ ॥ सेका
तिथिर्वारयुता कृताप्ता ४ शेषे गुणेऽत्र भुवि वह्निवासः सौख्याय होमे शशियुग्मशेषे प्राणार्थ ८

एषु नवमेषु कणानां चरण कारी नामर्दनं यच्छि धान्य दिना वितुषीकरणं सत् समीचीनं स्यात्

मघ्यमेता वहानं दे हि ततो मासद्वयानंतरं स पादं साई वा दास्या मी से वं कृपादृष्टि निगदिता

निमित्ते के आयुस्तात दर्शनेसति गुरुशुक्रास्त व विशुभं स्यात् योगेन

नाशो द्विविभ्रूतेतलेच ॥ ३६ ॥ नवान्नंस्याच्चरक्षिप्रमृदुभे सत्त्तनौशुभं विनानंदाविघटीमधुपौषाकिंभूमि

जान् ॥ ३७ ॥ याम्यत्रयविशाखेंद्र सार्पपित्र्योग्रामिन्नभे मग्वीज्यार्कदिनेनौका घटनंसत्त्तनौशुभं ॥ ३८ ॥

मूलार्द्राभरणीपित्र्यं मगेसौम्यघटेतनौ ॥ सुखेशुक्रेष्टमेशुद्धे सिद्धिर्वीराभिचारयोः ॥ ३९ ॥ वंत्याद्

ति ध्रुवमघानिलसार्पधिष्ण्ये रिक्तेतिथौ चरतनौ विकवौदुवारे स्नानंरुजाविरहितस्यजनस्यश

स्तं ॥ हीनेविधौखलखगैर्भवस्केंद्र १।४।७।१० कोणे ५।९ ॥ ४० ॥ मृदुध्रुवक्षिप्रचरे ज्ञेगुरौवाखे १० लग्नेगे

विधौ ज्ञजीववर्गस्ये शिल्पविद्याप्रशस्यते ॥ ४१ ॥ मगेज्यभाग्यमित्रेषु चाष्टम्यां नैतलेहरौ शुक्रादष्टेत

नौसौम्यवारेसंधानमिष्यते ॥ ४२ ॥ सत्स्काष्ट ८ मृत ४ प्राणिविविकुजाज्जनुभं मासोमतौरवि

विधूत्रपिभानिनाड्यो ध्यंगेचरेतनुलवेशशिजीवताराशुद्धौकेंद्रादितिहरीद्रकपेपरीता ॥ ४३ ॥ व्ययाष्ट

८।८ शुद्धोपचये ३।६।१०।११ लग्नेगेमृदुभेयुते चंद्रेत्रिषडदशायस्थे ३।६।१०।११ सर्वारंभःप्रसिध्यति

॥ ४४ ॥ स्वातीद्रद्रवाविवसार्पभेमृति ज्वरिकूभमेवैस्थिरतामवेदुजः यांम्यष्पवोवाकेणतत्तमेशिवा ११

घस्त्राहिपत्ता १५ द्विघिपार्कवासवे ॥ ४५ ॥ मूलाग्निदाखेनव ९ पित्रमेनखा २० बुधाद्यमेज्यादितिधात

Left margin:

शिल्पंकर्मकलादिकं शिल्पमरः = ६

नाडी भानि ६।१०।१४।१७ १९।२५।१०।१५ = ८

चंद्रशुद्धौ गुरुशुद्धौ तारा शुद्धौ चसत्याम् = ८

…जस्तपनीसमल सौमृतिः स्यात् = ९

Right margin:

सत्तनौ शमी जीवनतले शुभ… = ७

अथ वीरसाधनाभिचार योः मुहूर्तमितुष्टुभाह…

म…जन्म…नंदरवे = १

…चनातनस्तान …नुहरदिनं …

…जस्तलमागादा = ०

अथ धनिष्ठापञ्चकमरणे दिपंचनक्षत्रे प्रेतदाहं त्यजेत् पंचकेदाहप्रशोसत्वात् तत्तविधिं कृत्वा दाहः कार्यः पश्चात् शान्तिः एवं सर्वत्र तस्य एवतीमपहाय सह कार्यः नपुत्तलविधिः = २

दिवसायोगः २ दिवसाः ४८ उक्ता

भेनगाः ७ मासा शौवेष्वे २ थयमा गुहि मूलभे मिश्रे शापि अफलि दशनेमतिः ॥ ४६ ॥ रोद्राहि शक्रांबु पयाम्यहर्वी हिदेवबस्वुग्निषु पापवारे तिक्ता ४।९।१४ हरि १२ स्कंद ६ दिने च रोगे शीघ्रं भवेद्रोगिजनस्य मृत्युः ॥ ४७ ॥ शिवाहि मूलेंदु हरी शूवायुभे प्रेतक्रियासा जपकुंभगे विधौ प्रेतस्य दाहं यमदिग्गमं त्यजेत् शय्याविताने गृहगोपनं दिवं ॥ ४८ ॥ स्यर्येत् द्रिसभैर धः स्थलगतैः पाकोरसैः संयुतः शीर्घे युग्ममितैः शवस्य दहनं मध्येयुगैः सर्वभीः शगाणा दिषु वेदभैश्च सुहृदास्या स्संगमो रोगभीः ॥ काष्ठादेः करणं सुखं च गदितं काष्ठादि संस्थापने ॥ ४९ ॥

महातंत्रकतिथिः

भाद्रातिथौ २।७।१२ रविजभूतनयार्कवारे द्वीशार्यमा जचरणादितिवह्निवैश्वे त्रैपुष्करो भवति मृत्युविनाश वृद्धौ त्रैगुण्यदो द्विगुणकृद सुतलचांद्रे ॥ ५० ॥ शुक्रार्कि सुदर्शभूतमदने २।७।१४।१२ नंदा सु १।६।११ तीक्ष्ण गुरु भे पौष्णवाकण मैत्रि पुष्करदिने न्यूनाधिमासेऽयने याम्ये द्वासरतश्च पातपरिघे देवेज्यशुक्रास्तके भद्रावैधृतयोः शवप्रतिकृतेर्दाहो न पंचस्वसिते ॥ ५१ ॥ जन्म २।१०।१९ प्रत्यरि ५।१४।२२ ताराया मृति ८ सु १४ सू १२ ज्ञौ च केतुर्न सः ॥ अध्योमित्रभगादितिध्रुवविशाखा चंद्रिभे हस्तपिच ॥ अश्वोर्के ज्ञविधो दिने श्रुतिकरस्वाती सुखिषु बं तथा ॥ त्वाष्ट्रो चास्तरतो विचार्यम खिलं मध्ये यथासंभवं ॥ ५२ ॥ अभुक्तमूलं घटिकां चतुष्टयं ज्येष्ठांत्य

८

अथ शवप्रतिकृतिदाहे निषिद्धकालो शार्दूलविक्रीडितात्यामाह = ७

चंद्रि मं यविचाधनि का = २

रोगे दिनरोग ति = २

अथ दिग्दाहे स्त्रमण काष्ठ संगमं गृहे त्यजे त = २

बुधे पिच शवदाहोम धम = ८

मूलादिमं वहिंनारदः वशिष्टएकद्विघटीमितं जगो बृहस्पतिस्त्वेकघटीप्रमाणकं ५३ अथो चतुर्थे प्रथमा घघटी मूलस्यपूर्वाकांतिम पंचनाड्यः जातं शिशुं तत्र परित्यजेद्वा मुखं पिता स्याष्टसमानपश्येत् ५४ आद्येपिता नाशमुपैति मूलपादे द्वितीये जननीतृतीये धनं चतुर्थे स्य शुभोथ शांत्या सर्वत्र सत्स्याद्दहिमेवि लोमं ५५ स्वर्गेशुचिप्रोष्ठपदे षमाघे मूलं भुविश्रावणचैत्रपौषे ऊर्जेषुषधस्तात्तु तपस्यमार्ग वैशाखशुक्रे षु शुभं चतत्र ५६ गंडांतेंद्रभमूलपात परिघव्याघातगंडावमे संक्रांतिव्यतिपातवैधृतसिनीवालीकुहूदर्श के वज्रेकूलं चतुर्दशी युयमघंटे दग्धयोगे मृतो विष्टोसादरभे जनिर्नपितृभे शस्ता शुभाशांतितः ५७ त्रिर श्वर गद्वपंचाप्नि रकुवेद ४ वसूषवः ५ शरे ५ षु ५ नेत्रा २ श्वि २ शरे ५ दुभू १ कृताः ४ वेदा ४ ग्नि ३ रुद्रा ११ श्वि २ य मा २ ग्नि ३ वस्त्र योध्धयः ४ शत १०० द्वि २ द्वि २२ रदाः ३२ भताराकाः ५८ अथाश्व्यादिरूपं तुरगास्य योनि रक्षुरो ऽनः ४ एणास्यपभं लीहगृहं चक्रं पक्षकूपं चक्रे ९ भवनं ७ चु ७ मंचः ११ शय्या १२ करो १३ मौक्तिकं ७ विद्रुमं च १५ ५९ तोरणं मणि निभं च ५ कुंडलं १८ सिंहपुच्छ १९ गजदंत २० मंचकाः २१ त्र्यंघ्रि चक्र २२ त्रिचरणम २४ मर्द लो २५ वृत्त २५ मंचक २६ यमाभ ३१ मर्दलाः २८ ६० अथदेवारामजलाशयप्रतिष्ठा ॥ जलाशयारा

अश्विनी नक्षत्रे पुसं गादित्यानि न्यारीनां मानां तारकामा नमुपजातिकया हः=७

उत्तराभाद्रपदा यायम लानमूः=१

जेष्ठांतर्मार्द्ध घटिकामूलां घाघार्द्ध घटिके सर्पः

मातुर्मंगल्या वा वततेः=६

अभिजित् ः त्रिकोण का र्ं श्रवणस्य त्रिचरण रुषिभ्रस्वरूपं=२

९

सूर्योमृगेंद्रे सिंहलग्ने स्थाप्यः = २
उग्रैः सहितो ... एवं सर्वत्र = ५

मसुरप्रतिष्ठा सौम्यायने जीवशशांकशुक्रे दृश्ये मृदुक्षिप्रचरध्रुवे स्यात् सुप्तेसितेस्वर्क्षतिथिक्षणे वा
६१ रिक्तारवर्ज्जे दिवसेतिशस्ता शशांकपापैस्त्रिभवांगसंस्थैः व्यंत्यांसगैः सत्खचरैर्मृगेंद्रे सूर्यो घटे
११ कोयुवतौ च विष्णुः ६२ शिवो नृयुग्मे द्वितनौ च द्वा ५।९।१२ देव्यः क्षुद्राश्चरे १।४।७।१० सर्व इमे स्थिरर्क्षे २।५
८।११ पुष्ये ग्रहा विघ्नपयक्षसर्पभूतादयोपि श्रवणे जिनश्च ६३ इति श्रीदैवज्ञानंतसुतदैवज्ञरामविर
चिते मुहूर्त्तचिंतामणौ नक्षत्रप्रकरणं द्वितीयम् २ अथ संक्रांतिप्रकरणं घोरार्कसंक्रमणमुग्रखरैर्बोधि
शूद्रान् ध्वांक्षी विशो लघुविधौ च चरर्क्षभौमे चोरान्महोदरयुतान् पतीन् ज्ञमैत्रे मंदाकिनी स्थिरगुरौ सु
खयेत्तु मंदा १ विप्रांश्च मिश्रभभृगौ तु पशूंश्च मिश्रा तीक्ष्णार्कजेंत्यजसुखा खलु राक्षसी च त्र्यंशे दिनस्य न
पतीन् प्रथमे निहंति मध्ये द्विजान्नृपविशोपरके च शूद्रान् २ अस्ते निशाप्रहरकेषु पिशाचकादीन्नक्तंचरा
न्नृपिनटान्पशुपालकांश्च सूर्योदये सकललिंगिजनं च सौम्ययाम्यायनं मकरकर्कटयोर्निरुक्तं ३ षड
शीत्याननं चापनृयुक्कन्याद्वयं भवेत् तुलाजौ विषुवं विष्णुपदं सिंहालिगोघटे ११ ४ संक्रांतिका
लादुभयत्र नाडिकाः पुण्या मताः षोडश षोडशोष्णगोः निशीथतोर्वागपरत्र संक्रमे दिवापराह्णांतिमखंडभाग

मकरकर्कटयोः संक्रांतिर्यथासंख्यं क्रमेण सौम्यायनं याम्यायनं च निरुक्तं = ३

निशीथतः पूर्वापरयोः संक्रमेणांतिमखंडयोरुभयत्र षोडश षोडश घटिकाः पुण्याः अयमर्थः यद्यर्द्धरात्रात्प्राक् संक्रांतिस्तदा पूर्वदिनस्योत्तरार्द्धे पुण्यं यद्यर्द्धरात्रादुपरि संक्रांतिस्तदो
त्तरदिनस्य पूर्वार्द्धमेव पुण्यं = १

तद्यथा ... प्रतिष्ठा कर्तुमिष्टात स्वा
मिके नक्षत्रे तिथौ लग्ने
मुहूर्ते वा रिक्तातिथि भौमवारवर्जिते ति
थिवारे शुभे वा ...
... जला ... वा
मामदेवा ... प्रतिष्ठा
प्रशस्तास्या त् = १
आदित्यदिने ... लग्न
प्रथम ... स्थित = ८
... = ८

तुलादेव ... वृषिया
मीनी ... प्रभ ... ल
ग्ने स्थाप्याः = २
सर्वे इमे ... स्थाप्या
मेष सिंह वृश्चिक कुंभे स्थाप्या
प्याः = ३
... ग्रहा ... यो ... पु
ष्य नक्षत्रे स्थाप्याः = ८

अस्ते सूर्यास्तसम
ये सूर्यसंक्रमनं शूद्रा
न् निहंति = ८
अथ रात्रि संक्रांतिफलं
रात्रिप्रथमप्रहरे पिशा
चान् ... हंति आदि रा
त्रे ... द्वितीययामे
रात्र ... तृतीये
९ ... = ८

अथानंतरं मुदयास्तात् सूर्योदयात् सूर्यास्ताच्च यदि कर्कमकरसंक्रांतौ भवतस्तदा पूर्वपरे दिने पुण्ये स्यातां। अयमर्थः सूर्योदयात् पूर्वं कर्कसंक्रमणं स्यात् तदा पूर्वदिन एव पुण्यकालो नोत्तरदिने तथा यदि सूर्यास्तानंतरं मकरसंक्रांतिः तदोत्तरदिन एव पुण्यकालो न पूर्वदिने =१

अथ पूर्वापराः षोडश घटिकाः पुण्या इति पूर्वं सामान्येनोक्तमिदानीं विषुवदादिषु विशेषमनुष्टुभाह। एवमन्याः षोडशघटिकाः पुण्यदा अग्रिमास्तु न तथा। अथ राशिसंक्रमा बहुपुण्यदास्तथा चलसंक्रमा अपीति =२

योः ५ पूर्वे निशीथे यदि संक्रमः स्यात् दिनद्वयं पुण्यमथोदयास्तात् पूर्वं परस्ताद्यदि याम्यसौम्यायने दिने पूर्वपरे तु पुण्ये ६ संध्यात्रिनाडीप्रमिता र्कबिंबाद् दूर्ध्वे दितास्तादधऊर्ध्वमत्र चेद्याम्यसौम्ये अयने क्रमात्स्तः पुण्यौ तदानीं परपूर्वघस्रौ ७ याम्यायने विषुपदे चाद्या मध्यास्तु लाजयोः षडशीत्यानने सौम्ये परा नाड्यः इति पुण्यदाः ८ तथायनांशाः खरसाः २६ हताश्च स्पष्टार्कगत्या विहृता दिनाद्यैः मेषादितः प्राक् चलसंक्रमाः स्युः दानजपादौ बहुपुण्यदास्ते ९ सममन्दमुहूर्तप्रवत्सु भेष्वो निमघात्रिपूर्वास्विति पं हहस्यात् ध्रुवमृदुदैवादितिभं जघन्यं सार्पबुपाड्री निलशाक्रयाम्यं १० जघन्यभे संक्रमणे मुहूर्ताः शरेंदवो १५ बाणकृताः ४५ बृहत्सु खरामसंख्याः ३० समभे महार्घं समर्घसाम्यं विधुदर्शने नृप ११ अर्कादिवारे संक्रांतौ कर्कस्यादि विशोपकाः दिशो १० नखा २० गजाः ८ सूर्या १२ धृत्यो १८ ब्धादश १० सायकाः ५ १२ स्याच्चेत्तलेनागचतुष्पदे रविः सुप्तोनिविष्टस्तु गरादिपंचके किंस्तुघ्नऊर्ध्वः शकुनौ समकौलवे नेष्टः समः श्रेष्ठ इहाघवर्षणे १३ सिंह १ व्याघ्र २ वराह ३ रासभ ४ गजा ५ वाहद्विपह ६ घोटकौ ७ श्वा ८ जो ९ गौ १० अर १ णायुधं ध्वज १२ बवतो वाहा रवेः संक्रमे वस्त्रं श्वेत १ सुपीत २ हारितक ३ पांडु ४ र क्त ५ काला ६ सितं ७ चित्रं कंबल

हहकरणाधिकरणे संक्रांतौ रविः। अर्घमिसे वर्बलोत्र ... अन्यत्रापि क्रमाद निष्टः समः श्रेष्ठः स्यात् =२

अर्कमंडलादर्द्धोदिताद् अर्द्धास्तमितादधऊर्ध्वं क्रमात् त्रिनाडीमिता संध्याकालः स्यात्। अर्धोदितात् अर्कबिंबात् पूर्वं त्रिनाडीमिता प्रातःसंध्या तथार्द्धास्तादर्कबिंबादुपरि त्रिनाडीमिता सायंसंध्या इत्यर्थः। तत्र यो जनमाह अत्रेति अत्र प्रातःसंध्या सायंसंध्यायां च क्रमात् याम्यसौम्ये अयने स्तः तदानीं परपूर्वघस्रौ पुण्यौ। तत्र प्रातःसंध्यायां दि मकरसंक्रमः स्यात् तदा पूर्वदिन एव पुण्यकालो नोत्तरदिने यदा सायंसंध्यायां मकरसंक्रांतिः स्यात् तदोत्तरदिन एव पुण्यकालो न पूर्वदिने यदा मध्याह्ने कर्कसंक्रांतिः स्यात् तदा सूर्योदयात् प्राक् उदयसंध्यायां स्यात् ... पूर्वदिने एव पुण्यकालो नोत्तरदिने =२

मध्या उभयतः षडशीति कासंक्रांतिका नाड्यः गतो परतश्च षष्ठादि =२

वद्धदृष्टे निष्पन्नफलं वाच्यं जघन्यभे बृहद्दर्श इति महार्घं इह हति समर्घं समभे अर्घं =६

असितं नवतवर्षादि तं गर्दभवर्णं बिभयं =२

१०
10

एवं संक्रमणकाले यानि वस्त्राशनवाहनादीनि ... न्यभिहितानि आदिशब्देनायुधलेपनजातिपुष्पाणि तेषां नाशो भवेत् । च पुनस्तदुपजीविनां नाशो भवेत् स्यात् सैतिले ... दिना सप्त त्वादी नु
कानि तदुपजीविष्टानां च नाशः स्यादित्यर्थः = ६ संक्रान्तिधिष्ण्यान्नवत्रैरा स्यात् तो धरधिष्ण्यं षट्वं न दत्वं तस्मात्तज्जन्मनक्षत्रं ग एवं तद्वेत्यग्रममध्ये भवति तदागमनं यात्रा स्यात् त
तः प्रथमत्रिकाद् नंतरं अंगमे षट्नक्षत्रेषु यदि तदा शुभं स्यात् ततस्त्रिभे पीडनं पुनरंगमे यं शुभं । एवं सर्वत्र = ७
वस्त्राभावः मेघवर्णं ॥ अथ प्रासंगं भुशुण्ड्यादीनि

इति १० घनाम ११ मुथ प्रासं स्याद् भुशुण्डी गदा २ ॥ १४ ॥ खड्गो ३ दंड ४ प्राश ५ तोमर ६ मुथो कुंतश्च ७ पाशों ८ कु
न्तो ९ कुन्त्रे १० बाण ११ ॥ स्वथ भक्तमन्नं १ परमान्नं २ मैस्प ३ पक्वान्नकं ४ दुग्धं ५ दध्यपि ६ चित्रतान्न ७ गु ... डु
८ मधा ९ जुर्ण १० तथा शर्करा ११ ॥ त्रो लेपो मृगनाभि २ कुंकुम ३ मथो पाटीर ४ मन्द्रोचनं ५ ॥ १५ ॥ यावं ६ श्चौ तु मदो
७ निशां ८ ज्जनं ९ मथो कालागुरु १० श्चन्द्रको ११ जातिर्देवत १ भूत २ सर्प ३ विहगाः ४ पश्व ५ एण ६ विप्रा ७ स्तथा
क्षत्रा ८ वैश्यक ९ शूद्र १० शंकरभवाः ११ ॥ पुष्पं च पुन्नागकं १ जाती २ बाकुल ३ केतकानि ४ च तथा बिल्वा
५ र्कद ६ दूर्वा ७ बुजाः ८ ॥ १६ ॥ स्यान्मल्लिका ९ पटलिका १० जपा च ११ संक्रान्तिवस्त्राशनवाहनादेः नाशश्च
तद्वस्तूपजीविनां च स्थितोपविष्टस्वपतां च नाशः ॥ १७ ॥ संक्रान्तिधिष्ण्याद्धरधिष्ण्यतस्त्रिभे २ स्वभे नि
ष्क्रमणं ततो ऽगमे ६ सुखं त्रिभे ३ पीडनमंगमे ६ शुभं त्रिभे ३ र्थहानी ३ स्वभे ६ धनागमः ॥ १८ ॥ नृपेक्षणं
सर्वकृतिश्च २ संगरः ३ शास्त्रं ४ विवाहोपगमः ६ द्वितले रवेः वीर्यं यथा ताराबलतः शुभो विधुर्विधोर्बले ऽर्कः
केबले कुजादयः ॥ १९ ॥ स्पष्टार्कसंक्रान्तिविहीन उक्तो मासो ऽधिमासः क्षयमासकस्तु द्विसंक्रमस्तत्र वि
भागयोः स्तस्तिथ्यर्धिमासो प्रथमो ऽन्त्यसंज्ञौ ॥ २० ॥ इति श्रीदैवज्ञानंतसुतदैवज्ञरामविरचिते मुहूर्तचिंतामणौ सं

क्रान्तिप्रकरणं ... खे तिथि काले पंचमी तेन रख्यादिग्रहबले सति एतानि कार्याणि कुर्यात् यथा रवेर्बले वारे वा नृपदर्शनं विधेयम् एवं चंद्रादावपि व्याख्येयं चंद्रे सर्वकृतिः = ?
तिदृयुत स्तत्र क्षयमास संज्ञकार्करुः । तत्र क्षयमासे जातानां वर्धापनेन मृतानां श्राद्धे च तिथिर्विभाग्यो ... धेन प्रथमो ऽन्त्यसंज्ञौ मासोस्तः । तिथि ... तानां वा ...
सेवर्धापनं श्राद्धं वा विधेयम् । तिथ्युत्तरार्धे जातानां मृतानां वा ... वर्धापनं श्राद्धं च विधेयम् = २

सर्वकृत्यानिरुः
मलमासे तिथिपदा दिदर्शो तस्मिन्नेव मासः ... तत्र ... सर्व ... कारविहीनो मलो मलमासः ... धिमासः ... अधिमासो ... द्विसंक्रमः क्षयमासः ... त्रुसूर्यसंक्रां

सौम्यादयः सर्वबलात्
शुभा त्रिष्वपि ... राचे ... प्रभवार्थी तु प्रभा ...
... शुभाः = ९
१०

तत्र जन्मराशेः सकाशात् दुष्टस्थानं चारवशेन यत्र ... शुभाशुभफलं तत्राह ... फलानि मित्यर्थे = १

तत्र सूर्यः क्रमाद्दुःस्थो सौ शुभो विद्धश्च स्यात् ... सूर्यो जन्मराशेः सकाशात् ... यदि तत्र जन्मराशेः ... स्थानस्थो ... सूर्यः शुभोप्यशुभफलदाता ...
यथा ... सूर्यपुत्र ... वामवेधो ... नास्ति ... चतुर्थस्थाने ... लग्ने कर्तव्यं ...
न राशौ तः ३।१२।५।१ इत्यादि क्रमाच्छुभो विद्धश्च स्यात् ... नास्ति ... पंचमस्थो ... सूर्यम् =
चंद्रस्य बुधस्य वेधो नास्ति = चंद्रः क्रमाच्छुभो विद्धश्च ज्ञेयः = सौरे बुधस्य ... ज्ञेयः ... चंद्रवेधो नास्ति =

क्रांतिप्रकरणं तृतीयम् ३ अथ गोचरप्रकरणं सूर्योऽरसांत्ये ६।१२ खयुगे १०।४ मुनिनंदे ७।९ त्रिवाणयो ३।५ ॥
४ भौमः प्रणीतमष्ट्व रसांकयो ६।९ र्लाभिषयोः १ ११।५ गुणांत्ये ३।१२ ॥ चंद्रोंबराब्धौ १०।४ गुणनंदयो ३।९ श्च २।९ ॥ १ ॥ लाभाष्टमे
११।८ बाणद्युग्मे ५।२ रसांत्ये ६।१२ नागद्वये ८।२ ज्ञो द्विशरे २।५ ब्धिरामे ४।३ रसांकयो ६।९ नगविधौ ८।१ खना
गे १०।८ लाभव्यये ११।१२ देवगुरुः शराब्धौ ५।४ २ घंते २।१२ नवाष्टमे ९।१० द्विगुणे ७।३ त्रिवाहे ११।८ ॥ शुक्रः
कुनागे १।८ द्विनगे २।७ गुणनिरूपे ३।१ वेदांबरे ४।१० पंचनिधौ ५।९ गजेषौ ८।५ नंदत्रये ९।११ र्भानुरसे १२।
६ द्विवाणे ११।३ ३ क्रमाच्छुभो विद्ध इति ग्रहः स्या त्पितुःसुतस्यात्र न वेधमाहुः दुष्टोपि खेटो विपरीतवेधा
च्छुभो द्विकोणे ५।९ शुभदः सितेऽज्ञः ४ स्वजन्मराशेरिह वेधमाहुः रन्ये ग्रहाधिष्ठितराशितः सः हिमाद्रि
विंध्यांतर एव वेधो न सर्वदेशे खिति काश्यपोक्तिः ५ जन्मर्क्षे निधनं गृहे जनिभतो घातः क्षितिः श्रीर्व्यथा चिं
ता सौख्यं कलत्रदौस्थ्यमृतयः सौमनस्यं लाभोऽपाय इति क्रमात्तदशुभध्वस्त्यै जपः स्वर्णगोदानं शां
तिर्गृहो ग्रहहर्षं त्वशुभदं नो वीक्ष्यमाहुः परे ६ पापांतःपापयुग्द्यूने ७ पापांश्चंद्रः शुभोऽप्यसन् ॥ शुभांशे वाधिमित्रांशे
गुरुदृष्टः शुभोऽपि सन् ७ सितासितादौ सदसद्द्युष्टे चंद्रे पक्षौ शुभावुभौ ॥ व्यत्यासे वाशुभौ प्रोक्तौ संकटे जीव

पापांतः पापद्वयमध्यवर्ती पापग्रहयुक्तः पापात्सप्तमस्थः ... चंद्रः ... शुभफलदो ... ॥ शुभग्रहनवांशे वा अधि मित्रनवांशे ... चंद्रः गुरुदृष्टः नेष्टोऽपि
... शुभफलदाता = २
सितेतिः शुक्लपक्षादौ प्रतिपदि ... चंद्रे सति ... शुभः ... कृष्णपक्षादौ ... संकटे ... कर्तव्ये ताराकालिकं चंद्रबलमावश्यकं
... चंद्रबलं नास्ति = १

तत्र ग्रहादीनां गोचरफलमुपजातिद्वयेन आह ... ७ ...
इहदिविधवेधविबोधः ... स्वजन्मराशेः ... तः ... अथ ...

तत्र सुवर्णमुद्रिकायां प्रागादिदिक्षु क्रमेण नवरत्नानि निधेयानि प्रागिति पंचनमस्यं तत्र ध्ययं तत्र शुक्रप्रीतये हर्वस्यां दिशि वज्रं निधेयं ॥ चंद्रप्रीतये आग्नेय्यां मुक्ताफलं निधेयम् = १
तारेति । यद्दिने तारा बलं विकीर्त्तितं तद्दिनेया तारा सा जन्मनक्षत्रादिकाः तारा नवतः पुनः पुनः ... जन्मनक्षत्रादिन नक्षत्रे गणिते नवभिः ... तिस्रस्तारा ... तासां याः शुभ
मनु भंच वाच्या जितिकुच्छ तीर्थः । म. त्वौ स्वर्णतिलान्न यथा ... विपदि विपत्तारायां गुडं ... विकारं दद्यात् । अथ द्वितीयपर्याये द्वितीयद्वितीयविपत्प्रत्यरि ... आदि ... तारकाः ग्रंथान्तरे शुभदाः विपत्तारायां ... प्रथमचरणे निषिद्धः प्रत्यरितारायां ... सप्तमः ... तारायां ... तीयां ... अथ ... द्वितीयादौ विपत्प्रत्यरि: म. शुभे ते सर्वे बलिष्ठ ... का एकादशपि शुभाः = ८

११ तं लिखेत् ॥ ८ ॥ वज्रं शुक्रेऽब्जे सुमुक्ता प्रवालं भौमे गोगोमेदमार्कौ सुनीलं केतौ वैडूर्यं गुरौ पुष्पकं ज्ञे पाचिः प्राग्माणि
॥ क्यमर्के तु मध्ये ॥ ९ ॥ माणिक्यमुक्ताफलविद्रुमाणि गारुत्मतं पुष्पकवज्रनीलं गोमेदवैडूर्यकमर्कतः स्यू र
त्नान्यथो ज्ञमुदे सुवर्णे ॥ १० ॥ धार्यं लाजावर्तकं राहुकेत्वो रूप्यं शुक्रेन्द्वोश्च मुक्ता गुरोस्तु लोहं मंदस्यारभान्वोः
प्रवालं ताराजन्म त्रिरावृत्तितः स्यात् ॥ ११ ॥ जन्माख्य १ संपत् २ विपदः ३
क्षेम ४ प्रत्यरि ५ साधकाः ६ बध ७ मैत्रा ८ तिमित्राः ९ स्युः स्वर्णिनामसदृक्फ
लाः ॥ १२ ॥ म. त्वौ स्वर्णतिलान्न विपद्यपि गुडं शाकं त्रिजन्मस्ययोर्दद्यात्प्रत्यरि
तारकासु लवणं सर्वो विपत्प्रत्यरिः म. तु प्रागादिमपर्ययेन शुभदोऽन्ये शां
द्वितीयेऽस्मृताः ॥ १३ ॥ षष्ठि ६० घ्नं गतभं भुक्तघटीयुक्तं युगाहृतं ४ शराब्धि
५४ हृल्लब्धतोऽर्कं प्रवेत्स्यात्क्रमाद्विधोः ॥ १४ ॥ प्रवास १ नाशौ २ मरणं ३ जयश्च ४ हा स्यात्प्रतिहृत्क्रीडित ७ सुप्त
भुक्ताः ९ ज्वराख्य १० कंप ११ स्थिरता १२ श्च वस्या मेषात्क्रमान्नामसदृक्फलाः स्युः ॥ १५ ॥ लाजाकुष्ठव
दारुहरिद्रा देवदारु कवी ला प्रियंगु घनसिद्धार्थैर्निशादारुभिः पुंखालोध्रयुतैर्जलैर्निगदितं स्नानं ग्रहोत्थापहृत् ॥ धेनुः १ कंबू २ ११

ईशाने बुधः पाचिः	पूर्वे भृगुः । हीरकम्	अग्नौ चंद्रः मुक्ताफलं
उत्तरे गुरुः पुष्परागः	मध्ये सूर्यः माणिक्यम्	दक्षिणे भौमः प्रवालम्
वायौ केतुः वैडूर्यम्	पश्चिमे शनिः नीलं नवग्रही	नैर्ऋते राहुः गोमेदः

ऽशकानाड़ि १ षां सप्त तीयका ३ अथ शुभाः सर्वे त तीये ४

कृत्तौ र बभ्रं ३ कनकं ४ पीतांबरं ५ घोटकः श्वेतो ६ गौरा सिता ७ महासि ८ रजु ९ स्यैं तार वेदिर्दिशिणः ॥ २६ ॥ सू
र्यादू सौम्या सकु जितो हि ५ नाग ८ सप्ताशुद्धिं घस्ता निविधुरगुनिनाड्यः ॥ २ तमो यमे ज्ञाश्विरूसा दश्विर मा
स्तान् ॥ गंतव्य राशेः फलदाः पुरस्तात् ॥ २७ ॥ दुष्टे योगे हेम ॥ चंद्रे च शंखं ॥ धान्यं तिथ्यर्द्धे ॥ तिथौ तंदुलांश्च
वारे रत्नं भे च गां हेम नाड्यां ॥ दध्या सिंधूत्थं च तारासु राजा ॥ २८ ॥ राश्यादि गौर विकुजौ कलधौ सितं औ
मध्ये सदा [illegible] सुतं [illegible] मेकुमंदौ ॥ अध्वा १ न्न २ वह्निभय ३ सम्मति ४ वस्त्र ५ सौख्य ६ दुःखानि ७ मासि
जनि भे रविवासरादौ ॥ २९ ॥ इति श्रीदैवज्ञानंतसुतदैवज्ञरामविरचिते मुहूर्त्तचिंतामणौ गोचरप्रक
रणं चतुर्थम् ॥ ४ ॥ अथ संस्कारप्रकरणम् ॥ आद्यं रजः शुभं माघ मार्गराधेषफाल्गुने ज्येष्ठश्रावणयोः
शुक्ले सद्वारे सत्तनौ दिवा ॥ १ ॥ श्रुतित्रय मृदु क्षिप्र ध्रुव स्वातौ सिताम्बरे ॥ मध्यं च मूलादितिभ पितृमि
श्रेऽपरं च सत् ॥ २ ॥ भद्रा निद्रा संक्रमे दर्शरिक्ता संध्या षष्ठी द्वादशी वैधृतेषु रोगेऽष्टम्यां चंद्रसूर्योपरा
गे पाते चाद्यं नो रजोदर्शनं सत् ॥ ३ ॥ अपरंजोदर्शनस्नानं हस्तानिलाश्विमृगमैत्रवसुध्रुवाख्यैः प्राका
न्विते शुभतिथौ शुभवासरे च स्नायाद्वधो ऋतुमती मृग पौष्ण वायु हस्ताश्विधातृभिरलं भते च ग

घटिका यां दुर्मुहूर्ते दिदृक्षा यां सुवर्ण यथा शक्ति दध्या लवणं तर्पयेत्

अथ शुभ सत्क रजो दर्शन मनुशुभाह शुभासद्गु आद्यं रजः प्रथमो द्भवं रजोदर्शनं स्त्रीधर्मः शुभं भवति फाल्गुन सत्पक्षः सर्व लोकानां तथा शुक्ले पक्षे सतां चंद्रबुध गुरु शुक्र लो वारे सत्तनौ शुभ लग्ने काल ले आद्यं रजोदर्शनं शुभमित्यर्थः

वासे मासे ... सत्तंग पति देवे ... वासरो तस्या ... अश्वा ... बाध्याति यतो मासि रवि वासरे जन्म ... अध्वा ... इत्यादि = ५

अत्र स्वपत्नीगमे गर्भाधाने एतान् दोषांस्त्यजेदिति संबंधः एतान् कान् त्रिविधं तिथिनक्षत्रलग्नानां गंडांतं ... विधोपातं ... जन्मर्क्षतः जन्मराशेः अष्टमभवनं ... पापग्रहर्तं ... पर्वाणि चतुर्दश्यष्टमी कृष्णा ... मावस्या ... राजेंद्र ... २

तथा ... ओजांशगे ... युग्मरात्रौ समरात्रौ गर्भाधानं कार्यं मध्यमं भवतीत्यर्थः = ५

भम्" ४ "अथ गर्भाधानं" गंडांतं त्रिविधं त्यजेन्निधनजन्मर्क्षे च मूलांतकं दास्रं पौष्णमथोपरागदिवसान् पातं तथा वैधृतिं पित्रोः श्राद्धदिनं दिवा च परिघाद्यर्धं स्वपत्नीगमे भान्युत्पातहतानि मृत्युभवनं जन्मर्क्षतः पापभम्" ५ "भद्राषष्ठीपर्वरिक्ताश्च संध्या भौमार्कार्कीनाद्यरात्रीश्चतस्रः गर्भाधानं त्र्युत्तरेंद्वर्कमैत्रब्राह्मस्वातीविष्णुवस्वंबुपे सत्" ६ "केंद्र १।४।७।१० त्रिकोणे ५।९ शुभैश्च पापैस्त्र्याया ३।११ रिगैः ६ पुंग्रहदृष्टलग्ने ओजांशगेऽब्जेऽपि युग्मरात्रौ चित्रादितीज्याश्विषु मध्यमं तत्" ७ "अथ सीमंतपुंसवनविष्णुपूजा" जीवार्कारदिने मृगेज्यनिरृतिश्रोत्रादितिब्रध्नभे रिक्तामा ३० कें १२ रसा ६ ८ ८ वर्ज्यतिथिषु मासाधिपे पीवरे सीमंतोऽष्टमषष्ठमासि शुभदैः केंद्र १।४।७।१० त्रिकोणे ५।९ खलैर्लाभा ११ रि ६ त्रि ३ षु वा ध्रुवांत्यसदहे लग्ने च पुंभांशके" ८ "मासेश्वराः सित १ कुज २ इज्य ३ रवी ४ दु ५ सौरि ६ चंद्रात्मजा ७ स्तनुप ८ चंद्र ९ दिवाकराः स्युः" स्त्रीणां विधोर्बलमुशंति विवाहगर्भसंस्कारयोरितरकर्मसु भर्तुरेव" ९ "

१२ दर्वादितः पुंसवनं विधेयं मासे तृतीये त्वथ विष्णुपूजा मासेऽष्टमे विष्णुविधातृजीवैर्लग्ने शुभे मृत्युगृहे ... १२

अथ मासेश्वरान् ... स्त्रीणां चंद्रबलं ... २

विवाहे गर्भसंस्कारे गर्भाधानपुंसवनसीमंतादिरूपे ... २

... पुंसवनं ... १

शुभस्वामिके लग्ने शुभ ... १

तातस्यापि शिशोः कर्मजात कर्मनामादि शाख्या नाम कर्म ॥ २१

हेवभुद्धे ॥ २० ॥ अथ जातकर्मनामकर्म तज्जातकर्मादि शिशोर्विधेयं पर्वाख्यरिक्तोनतिथौ शुभेऽह्नि ए
कादशे द्वादशके ऽपि घुस्रे मृदुध्रुवक्षिप्रचरोडुषु स्यात् ॥ २१ ॥ अथ सूतीस्नानं पौष्णध्रुवेंदुकरवातहये
षु सूतौ स्नानं समित्रभरवीज्यकुजे शुभाप्त्यै ॥ नार्द्रात्रयश्रुतिमघांतकमिश्रमूल त्वाष्ट्रे सौरि वसुषड्द
रविश्वरिक्ततिथ्यां ॥ २२ ॥ अथ प्रथमादिमासे दंतजननफलं मासे चेत्प्रथमे भवेत्सदशनो बालो विनश्ये
त्स्वयं हन्यात्स्वक्रमतो [illegible] नुजा [illegible] जननीमातृ [illegible] दिके षष्ठादौ लभते च भोगमतुलं द्वि ताता त्सु
खं ७ पुष्टतां ८ लक्ष्मीः सौख्यम् ९ यो जनो सदशनो वा धृंसपित्रादि हा ॥ २३ ॥ अथ दोलानिष्क्रमणे दोलारोहे

सूर्यक्रांतं च नक्तकालं ॥ २

के मासं च ५ शर ५ पंचे ५ षु ५ सप्तमैः ७ नैकं जं मरणं कार्यं व्याधिः सौख्यं क्रमाच्छिशोः ॥ २४ ॥ दंतादौ केऽप्यमृ
प १६ ध तिः १८ दि १० मितवासरे स्यात् द्वारे शुभे मृदुलघुध्रुवभैः शिशूनां दोलाधिरूढिः रथ निष्क्रमणं चतु
र्थे मासे [illegible] गमनं कसमये कैमिते हि वासरे ॥ २५ ॥ अथ जलपूजा ॥ कवीज्यास्तचैत्राधिमासेन पौषे जलं पूज
येत्सूतिका मासहस्त्रौ बुधेंदीज्यवारे विरिक्ते तिथौ हि श्रुतीज्यादितीदुर्कनैऋत्यमैत्रे ॥ २६ ॥ अथान्नप्रा
शनं ॥ रिक्ता ४।९।१४ नंदा १।६।११ ६ ८ दर्श ३० हरिदिवस १२ मधो सौरिभौमार्कवारान् लग्नं जन्मर्क्षलग्नाष्ट

यात्राप्रकरणे कालसमयीन काले ॥ २

उपलक्षणत्वात् हित्वा तिथिक्षयं ॥

जन्मर्क्ष जन्मलग्ने ताभ्याम एव मंगद्र [illegible] मलं [illegible] मनवां [illegible] तोग [illegible] विधं लग्नं [illegible] ॥ २

केंद्र ... त्रिकोण ... एते शुभस्थितैः हीनेंदुभिः ... भवति यथा ... शुभस्थितैः ... नाशन ...
... मिष्टाशी ... सदा ... दीर्घजीवी ... ज्ञानी ... पित्तकृत् ... कुष्ठी ...
... वातव्याधिमान् ... भोगभागी ...

१२ 13 मृदुगहलवर्गमीनमेषालिकंच हित्वाषष्ठात्समे मास्यथ च समगदस्यापंचमादौ जमास्ते नक्षत्रैः स्यात्स्थि
राख्यैः सम्दुलघुचरैर्बालकान्नाशनं सत् ॥ १७ ॥ केंद्र १।४।७।१० त्रिकोण ५।९ सहजेषु ३ शुभैः ख १० शुद्धे
लग्ने त्रि ३ लाभ ११ रिपुगैः ६ द्युवदंति पापैः लग्ना १२ ष्ट ८ षष्ठ ६ रहितं शशिनं प्रशस्तं मैत्राम्बुपानिलजनुर्भमृ
सं च केचित् ॥ १८ ॥ हीनेंदुशुक्रचंद्रेज्यसुत भौमार्किभार्गवैः त्रिकोण ५।९ व्यय १२ केंद्र १।४।७।१० ष्ट ८ स्थि
तैः रुक्कफलग्नहे ॥ १९ ॥ मिष्टाशी १ यज्ञकृत् २ दीर्घजीवी ३ ज्ञानी च ४ पित्तकृत् ५ कुष्ठी ६ चान्नलोपा वातव्याधि
मान् ७ भोगभागिति ॥ २० ॥ अथ भूम्युपवेशनं ॥ पृथ्वीवराहमभिपूज्य कुजे विशुद्धे दिक्कोतिथौ व्रजति पंचममा
सि बालम् बध्वा शुभेह्नि कटिसूत्रमथ ध्रुवेंदुपूषर्क्ष हस्तमित्रलघुभैरुपवेशयेत्कौ ॥ २१ ॥ तस्मिन्नुकाले स्थापये
त्तु पुरस्तात् शस्त्रं शास्त्रं पुस्तकं लेखनीं च स्वर्णं रूप्यं यच्च गृह्णाति बालस्तैराजीवैस्तस्य वृत्तिः प्रदिष्टा ॥ २२ ॥
अथ तांबूलभक्षणं ॥ वारे भौमार्किहीने ध्रुवमृदुलघुभैर्विष्णुमूलादितीद्र स्वाती वस्वम्बुपे तैर्मिथुनमृग
१० वृषधनुषकुंभ ११ गो २ मीन १२ लग्ने सौम्यैः केंद्र १।४।७।१० त्रिकोणे ५।९ शुभगगनगैः ४ प्राप्तलाभ ११ त्रि ३ १२
संस्थैः तांबूलं सार्द्धमासद्वयमितसमये प्राशनं चान्नप्राशने वा ॥ २३ ॥ अथ कर्णवेधः ॥ हित्वैतांश्चैत्रपौषावमह

एतान् पदार्थान् हित्वा कर्णवेधः प्रशस्तः इत्यन्वयः। हरिशयनं आषाढशुक्लैकादशीमारभ्य कार्तिकशुक्लैकादशीपर्यंतं मन्यमासं। यस्मिन् चांद्रमासे चैत्रादौ जन्म स जन्ममासः। के
चित्तु। आरभ्य जन्मदिवसं यावत् त्रिंशद्दिनं भवेत् जन्ममासः स विज्ञेयो गर्हितः सर्वकर्मसु। ... समवर्षे द्वितीयचतुर्थादिकं। जन्मतारा प्रथमदशमैकोनविंशतिकां वहित्वा = १

हरिशयनं जन्ममासं च रिक्तां युग्मां षष्ठं जन्मताराम् ऋतु ६ मुनि ७ वसुभिः ८ संमिते मासि पूर्णे वा जन्माहाद्वत्सरे स्वम्
पैः १६ परिमितदिवसेऽब्दं शुक्रे ज्ञवारे, यो ज्ञाद्देवविसुयुग्मादिति मृदुलघुभैः कर्णवेधः प्रशस्तः ॥ २४ ॥ संशुद्धे मृति
भवने त्रिकोणकेन्द्रत्र्यायस्थैः शुभखचरैः कवीज्यलग्ने पापाख्यैररिसहजायगेहसंस्थैर्लग्नस्थे त्रिदशगुरौ शुभा
वहः स्यात् ॥ २५ ॥ अथ चौलं ॥ गीर्वाणाम्बुप्रतिष्ठापरिणयदहनाधानचौलोपवीतं, दोलीपालाभिषेकौ द्युवसितवि
शानं नैव याम्यायने स्यात्, नो वा मौढ्ये बाल्ये वा स्तवार्ध्ये सुरगुरुसितयोर्नैव केतूदये स्यात् पक्षं वार्द्धे ५ च के चि
त्तं जहति तमपरे यावदीशांतदुग्रे ॥ २६ ॥ पुरः पश्चाद्भृगोर्बाल्यं त्रिदशाह ७ हं च वार्द्धकं पक्षं १५ पंचदिनं ५ ते हे
गुरोः पक्षमुदाहृते ॥ २७ ॥ तेद्दशाहं द्वयोः प्रोक्ते केचिच्च सप्तदिनं ७ परे, अहं ३ त्वात्ययिके प्यन्ये सद्योऽहं च त्र्यहं विधोः ॥
२८ ॥ चूडा वर्षात्तृतीयात्प्रभवति विषमेऽष्टार्करिक्ताख्य ४।९।१४ षष्ठी ६ पर्वोनाहे विचैत्रोदगयनसमये
ज्ञेन्दुशुक्रेज्यकानां वारे लग्नांशयोश्चाऽस्वभनिधनतनौ नैधने शुद्धियुक्ते, शाक्रोपेतैर्विमित्रैर्मृदुचरलघु
भैरायत्रिषट्स्थे पापैः ॥ २९ ॥ क्षीणचंद्रकुजसौरिभास्करैर्मृत्युशस्त्रमृतिपंगुताज्वराः, संभवंति बुध
जीवभार्गवैः केंद्रगैश्च शुभमिष्टतारया ॥ ३० ॥ पंचमासाधिके मातुर्गर्भे चौलं शिशोर्न सत्, पंचवर्षाधिके स्य

त्ये स्तु आत्ययिके कार्यस्यावश्यभावे कालांतराभावे सति अवश्यं देयाया: ... यथासंभवं ३।७। २ दिनानि वर्ज्यानि तात्पर्यार्थः। विधोरस्ते बाल्ये वार्द्धके नेण ऽह्नी अहं त्र्यहं च भवतः
बाल्ये त्र्यहं दिनं वार्द्धके त्रिदिनं चंद्रस्येत्यर्थः = ५ तथा भं लग्नं राशिश्च स्वस्वभे स्वभं से भाभ्यां निधनमष्टमलग्नं तन्नाविद्यते यस्मिंस्तस्मिन् स्वजन्मलग्नराशिभ्यामष्टमलग्नरहिते ल
ग्ने चूडा स्यात् = २ तथा क्षीणचंद्र... कैः ... = ३

अथ केतूदये धूमकेतोरुदये पितृवर्ज्यं कर्म शुभं स्यात्। अथ केचित् केतूदये जाते सति पंचदशदिनानि वर्जयंति। अथ केचित्सप्तदिनानि वर्जयंति। अथ केचित्तं यावदीशां यजुर्हति तदुग्रे केतौ दृष्टिचूडे तामसकीलकादौ वति दुष्टफलं दृष्ट्यं। तेषां लक्षणमाह गर्गः। त्रिशिखा ... त्रितारा ... तमःप्रमयः प्रायशः स्त तथा भासां सेवते नि सन्नेवहि = ५

अथापरमतेन बाल्यं वार्द्धकं चानुष्टुभाह। दिन नियमं त्वेकादयोः गुरुशुक्रयोरुदयेऽस्ते बाल्ये वार्द्धके दशाहं प्रोक्ते = ७

वधुनक्षत्रतारयापु ... शुभफलदा चूडा स्यात् = २

भृगोः पुरः पूर्वस्यां दिशि उदितस्य पश्चिमदिश्युदितस्य बाल्यं त्रिदशाहं बाल्यं स्यात् पूर्वस्यां त्रिदिनं पश्चादुदितं स्यात् स्यार्थः। भृगुः पुनः गोवार्द्धकं पूर्वस्यामस्ते पक्षं पश्चादस्ते पंच दिनानि। गुरोर्बाल्यवार्द्धके पक्षं पंचदशदिनानि उदाहृते = ६

दुष्टताराया मपि सत्यां चौर्यत्रिकोणोच्चगेवा सति क्षौरं शुभं स्यात् = १

१४ 15

प्रथमगर्भिणी तस्य कन्या यावां चौलादिकं ज्येष्ठमासे न भवति = २
यद्दिने क्षौरं कृतं तत तो न वमदिने पुनः क्षौरं न कार्यं = ४

गर्भिणीपति मे तानि कर्माणि ना चरेत् = ६
नृपाणां पंचमे २ दिने क्षौरं मे श्मश्रुकर्म हितं स्यात् पंचमे दिने य दिन तत्र भावः तदर्थं माह। सूर्योदय। अथवा नक्षत्र हीनं स्यादये तत्र तत्र स्वामि नो मुहूर्ते श्मश्रुकर्म कार्य = ५

सूनं गर्भिण्यामपि मातरि ॥ २१ ॥ ताराया दौःस्थ्ये अब्जे त्रिकोणोच्चगे वा क्षौरं सत्स्यात्सौम्यमित्रस्य वर्गे सौम्ये भे, अब्जे शोभ-
ने दुष्टतारा शस्ता ज्ञेया क्षौरयात्रादिकृत्ये ॥ २२ ॥ ऋतुमत्याः सूतिकायाः सूनोश्चौलादि नाचरेत्, ज्येष्ठापत्य-
स्य न ज्येष्ठे कैश्चिन्मार्गेऽपि नेष्यते ॥ २३ ॥ दंतक्षौरनखक्रियात्र विहिता चौलोदिते वारभे पातंग्यारशनीन्विहा-
य नवमं घस्रं च संध्यां तथा रिक्तां पर्वनिशां निरासनरणग्रामप्रयाणोद्यत, स्नाताभ्यक्तकृताशनैर्नहि पुनः
कार्यं हितप्रेप्सुभिः ॥ २४ ॥ ऋतु पाणिपीडमृतिबंधमोक्षणे क्षुरकर्म च द्विजनृपाज्ञया चरेत् शववाहतीर्थ-
गमसिंधुमज्जनं क्षुरमाचरेन्न खलु गर्भिणीपतिः ॥ २५ ॥ नृपाणां हितं क्षौरभे श्मश्रुकर्म दिने पंचमे पंच-
मेऽस्योदये वा षडग्नित्रिमैत्रोऽष्टकः पंचपित्र्योऽदितोऽध्ययमा क्षौरकालस्तु भूतेः ॥ २६ ॥ अथाक्षरारंभः ॥ ग-
णेशविष्णुवाग्रमाः प्रपूज्य पंचमाब्दके तिथौ शिवा ११ र्क १२ दि १० ग्द्वि २ षट् ६ शर ५ त्रिके रवावुदक् लघुश्र-
वोऽनिलांत्यभादितीशतक्षमित्रभे चरोनसत्तनौ शिशोर्लिपिग्रहः सतां दिने ॥ २७ ॥ अथ विद्यारंभः ॥ मृगा-
त्कराच्छ्रुतेस्त्रयेऽश्विमूलपूर्विकात्रये गुरुद्वयेऽर्कजीववित्सितेऽह्नि षट्शर ५ त्रिके २ शिवा ११ र्क १२ दि १० ग्द्वि-
के २ तिथौ ध्रुवांत्यमित्रभे परैः शुभैरधीतिरुत्तमा त्रिकोणकेंद्रगैः स्मृता ॥ २८ ॥ अथ व्रतबंधः ॥ विप्राणां व्र-

षडग्निरिति। क्षौरनक्षत्राण्यश्वादयं कृत्तिकायास्सः। एवं च्चैषा अनुराधाः यस्य स्यात् मैत्रादिषु। अष्टौका रोहिण्यायस्य। पंचपित्र्यादि मघायस्य। [illegible] ध्ययस्त्वादि-
र्यमाणः ३ उत्तराफाल्गुन्यायस्य सः एतादृशः क्षौरकृत अर्हतीत्यर्थादनंतरं स शुभेति = ५

वासो भ्यां बुध गुरु शुक्राणां वर्गे चंद्रे सति। अथ सौम्यवर्गे सति क्षौरं स्यात्। सौम्ये शुभग्रह राशौ चंद्रे सति स्वस्य नो वर्गे शोभने सति = १
चौलोपनयविवाहादि कं स्त्रीवा नस्यवा लकाया वा ना चरेत् = २
[illegible] लंकारसूर्य इति शिरस्याव = ४

तथा कृत्वा [illegible] हिते शुभ स्वामियुत [illegible] कन्या धनुर्मीना नामन्यतम लग्ने सति [illegible] लिपिग्रहो नूतनाक्षरं प्रति खन पारंभः कार्य = २

कलादिमेति विहतमासानां कलापत्तस्यादिमत्रिलवके पंचमीपर्यंतं व्रतं सतां नेति त्रिधा विभक्तदिनस्य त्रयो विभागाः क्रमेण पूर्वाह्णमध्याह्नापराह्णसंज्ञका भवंति तत्रापराह्णभावे व्रतं न सत् = ३

तद्बंधनं निगदितं गर्भाज्जन्मतो वाष्टमे ८ वर्षे चाप्यथ पंचमे ५ क्षितिभुजां षष्ठे ६ तथैकादशे ११ वैश्यानां पुनरष्टमे ८ प्यथ पुनः स्याद्द्वादशे वत्सरे १२ कालेऽथ द्विगुणे गते निगदिते गौणं तदाहुर्बुधाः ॥ ३९ ॥ क्षिप्रध्रुवाहिचरमूलमृदुत्रिपूर्वा रौद्रेऽर्कविद्गुरुसितेंदुदिने व्रतं सत् द्वित्रीषुरुद्ररविदिक्१० प्रमिते तिथौ च कृष्णादिमत्रिलवकेऽपि न चापराह्णे ॥ ४० ॥ कवीज्यचंद्रलग्नपा रिपौ मृतौ ८ व्रतेऽधमाः व्यये ज्ञभार्गवौ तथा तनौ मृतौ ८ सुते ५ खलाः ॥ ४१ ॥ व्रतबंधेऽष्ट८षट्६ छिद्र१२ वर्जिताः शोभनाः शुभाः त्रिषडाये ३।६।११ खलाः कर्कगा रस्यः पूर्णो विधुस्तनौ ॥ ४२ ॥ विप्राधीशौ भार्गवेज्यौ कुजार्कौ राजन्यानामोषधीशो विशां च शूद्राणां ज्ञश्चांत्यजानां शनिः स्याच्छाखेशाः स्युर्जीवशुक्रारसौम्याः ॥ ४३ ॥ शाखेशवारतनुवीर्यमतीव शस्तं शाखेशसूर्यशशिजीवबले व्रतं सत् जीवे भृगौ रिपुगृहे विजिते च नीचे स्याद्वेदशास्त्रविधिना रहितो व्रतेन ॥ ४४ ॥ जन्मर्क्षमासलग्नादौ व्रते विद्याधिको व्रती आद्यगर्भेऽपि विप्राणां क्षत्रादीनां मुनादिमे ॥ ४५ ॥ स्वोच्चे स्वभे स्वमैत्रे वा स्वांशे वर्गोत्तमे गुरुः रिःफ१२ अष्ट८ तुर्य४ गो वाप्युच्चो नीचादिस्थः शुभोऽप्यसन् ॥ ४६ ॥ बटुकन्याजन्मराशेस्त्रिकोण५।९ आय११ द्विसप्त७ गः श्रेष्ठो गुरुः खष१० ट्६ आद्य१ ऽर्थे२ पूजयान्यत्र निंदितः ॥ ४७ ॥ कृष्णे प्रदोषेऽनध्याये शनौ निश्यपराह्णके प्राक्संध्यागर्जिते नेष्टो व्रतबंधो…

यः स्वराशिस्वाधिपः वा रस्तनुलग्नं वीर्यं बलं च गोचरप्रकारेण लग्नमहादिबलस्थितत्वेन वा बलवत्त्वं च व्रतबंधे अतीव शस्तं एवं सर्वत्र ज्ञेयं = ५ शाखेदेवस्तस्येशः स्वामी तु उच्यन्यायत्वा दर्शितो विप्राद्यः सूर्यचंद्रजीवानां बले सति व्रतं सत् स्यात् अन्यथा नेत्यर्थः = ५ जीवे भृगौ च शाखेशे वर्णेशे वा विजिते युद्धे पराजिते नीचराशिस्थिते च सति व्रते नानुष्ठितेन सता वेदशास्त्रविधिना वेदाध्ययनं शास्त्राध्ययनं विधि [illegible] रहितो व्रती स्यात् = ५

नीचः मकरस्थः अ[illegible]स्थः मिथुनकन्या तुलवृषराशिस्थः शु[भ]ो ऽप्यसन् = २

ऋग्वेदीयः यजुर्वेदसामवेदी च शाखिनः इति वेदक्रमात् जीवशुक्रारसौम्याः शाखेशाः स्युः यथा ऋग्वेदस्य गुरुः यजुषः शुक्रः साम्नो भौमः अथर्ववेदस्य बुधः स्वामी = ६

एषु व्रतबंधो नेष्टः कृष्णपक्षत्रिभागरहिते कृष्णपक्षीयस्मिन् दिने संध्याकाले प्रदोषो भवेत्तस्मिन् दिने = २

यस्मिन्कस्मिन्नांशेचं
द्रो यदि शुभग्रहस्यांशेन
वांशेचेत् तदा व्रतीवि
द्यानिरतो भवेत् । यदि
स्वलवे कर्कांशे स्यात्त
दा दुःखी अवलग्ने पुनर्व
सुनक्षत्रे १५ उपनयने
स्वांशे चंद्रः स्यात् तदा
धनीभवेत् = २

शुक्रे गुरौ चंद्रे प्रत्येकं
सूर्यसंयुते व्रती निर्गु
णः स्यात् भौमसंयुते
क्रूरचेष्टः क्रूरग्रहैः स
न्निधी ता चेष्टा यस्यत
द्रूषाः स्यात् । शनिसंयु
ते निर्घृणः स्यात् त
था तस्मिन्नेव शुक्रे जी
वे चंद्रे वा प्रत्येकं सा
युते पटुः सर्वविद्या
निपुणः स्यात् = ४

त्रयोदश्यादि चत्वारि सप्तम्यादि दिनत्रयं चतुर्थी चैकतः प्रोक्ता अष्टावेते गलग्रहाः १
यजनं याजनं चैव तथा दानप्रतिग्रहौ अध्यापनं चाध्ययनं षट्कर्मा कर्मभाग्द्विजः = २

अनध्याया द्विविधा नित्या नैमित्तिकाश्च उत्सातजा तत्र नित्यानध्याया आ
षाढशुक्लदशमी से ष्ठशुक्लद्वितीया पौषशुक्ल ११ माघशुक्ल १२ एता अनध्या
याः । भूतादित्रितयं चतुर्दशी ... मा प्रतिपदा कृष्णपक्षे अमावस्या तन्म
ध्ये अष्टमी चा ... = ५

तबंधो गलग्रहे ॥ ४८ ॥ क्रूरो जडो भवेत्पापी पटुः षट्कर्मकृद्दुः यज्ञार्थभाक् तथा मूर्खो रव्यादंशे तनौ क्रमात्
॥ ४९ ॥ विद्यानिरतः शुभराशिलवे पापांशगते हि दरिद्रतरः चंद्रे स्वलवे बहुदुःखयुतः कर्णादितिभे धनवान्स्व
लवे ॥ ५० ॥ राजसेवी वैश्यवृत्तिः शस्त्रवृत्तिश्च पाठकः प्राज्ञोऽर्थवान्म्लेच्छसेवी केंद्रे सूर्यादिखेचरैः ॥ ५१ ॥ शु
क्रे जीवे तथा चंद्रे सूर्यभौमार्किसंयुते निर्गुणः क्रूरचेष्टः स्यान्निर्घृणः सद्युते पटुः ॥ ५२ ॥ विधौ सितांशगे सि
ते त्रिकोणगे गुरौ तनौ समस्तवेदवित्तथा यमांशगे तु निर्घृणः ॥ ५३ ॥ शुचिशुक्रपौषतपस्यां दिग्गजाश्विरुद्र
शुक्लके संख्यसिततिथयः भूतादित्रितयाच्छ्रवणे संक्रमणे चैव तेऽनध्यायाः ॥ ५४ ॥ अर्के विह तर्के द्वित्रिश्वतिथि
षु प्रदोषः स्यात्तदग्निभैः रात्र्यर्द्धसार्द्धप्रहर याममध्ये स्थितैः क्रमात् ॥ ५५ ॥ प्राग्वद्दिनपाके कृतबंधनानंत
रं यदि चेत् उत्पातानध्ययनो तत्रत्रावपि शांतिपूर्वकं सत्स्यात् ॥ ५६ ॥ वेदक्रमाच्छशिशिवाहि करत्रिमूलसर्वा
सुपौष्णकमैत्रमृगादितीज्ये धीवेषु चाश्विवसुपुष्यकरोत्तरेश कर्णैर्मगा सलघुमित्रधनादितौ सत् ॥ ५७ ॥ नांदी
श्राद्धांतरं मातुः पुष्पे तन्नांतरे नहि शांत्या चौलं व्रतं पाणिग्रहः कार्योऽन्यथा नसत् ॥ ५८ ॥ अथ क्षुरिकाबंधनं केशांतसमा
वर्तनानि ॥ चैत्रे व्रतमासादौ विभौमास्ते विभास्तिजे क्षुरिकाबंधनं शस्तं नृपाणां प्राग्विवाहतः ॥ ५९ ॥ केशांतं षोडशे वर्षे ।
नांदीश्राद्धं वृद्धिश्राद्धं तत्कृतानंतरं संस्कार्य मातुः पुष्पे रजोदर्शने जाते सति लग्नांतरेण नसत्ति तदाऽवश्यकर्त्तव्ये शांति विधाय चौलादि कार्यं अन्यथा समीची
नलग्नांतरे सति चौलादिनसन् दुष्फलदमित्यर्थः = २ अथ व्रतबंधानंतरं सायंकाले बटुवांब्रह्मोदनाख्यः संस्कारो विहितस्तत्रार्यमा विप्रोषमाह = ५

चंद्रे यमांशगे चंद्रे सति
लग्ने गुरौ च सति त्रिकोण
कोणगे च सति अति नि
र्दयः स्यात् = ५
यथा द्वादश्यामर्द्धरात्रा
त्प्राक् त्रयोदशी प्रवृत्तौ
प्रदोषः षष्ठ्यां सार्द्ध प्र
हरमध्ये सप्तमी प्रवृत्ति
स्तदा प्रदोषः तथा तृती
यायां प्रहरमध्ये ...
... चतुर्थी प्रवृत्तौ प्रदो
ष इत्यर्थः = ६

१५
गोदानसंज्ञं कर्म = १

15

ग्रहणविषयमेव तत्र तथोक्तं च ययविप्रो स्तु २२। २४ वर्षे किं बहुना तत्कर्माहि निश्चयेन यज्ञोपवीतदिवसे आदिशब्देन वारनक्षत्रतिथिलग्नांशकेषु समावर्त्तनं कर्त्तव्य ते=१ तत्र यत्र नाशामीनातिष्ठेत्तेस्यादिवचनात् समावर्त्तनानंतरं स वक्ष्यमाणं मुपकारकत्वात् । तस्याश्रमं एव सुखः शुभशीलः स्त्र्याधीनः शीलं च सुलग्नाधीनमिति तो लग्नमुद्दि कथनं पतिजानीते वसंततिलकया=शुभं मर्त्तिद्विवानुकूलं शीलं स्वभावो यस्याः सा त्रिवर्गस्य धर्मार्थकामरूपस्य करणमतिशयेन साधनं तस्याः सुलग्नवशेन शीलं शुभं भवतियतः सु तशीलधर्मास्तन्निघ्नता मुपगता अतो हेति निश्चयेन विवाहसमयः परिचिंत्यते=२

सौलोक्य दिवसे शुभं व्रतोक्तदिवसाद्धि समावर्त्तनमिष्यते" ६० "इति श्रीदैवज्ञानंतसुतदैवज्ञरामविरचिते मुहूर्त्तचिंतामणौ संस्कारप्रकरणं पंचमम्" ५ "अथ विवाहप्रकरणं" भार्यात्रिवर्गकरणं शुभशीलयुक्ता शीलं शुभं भवति लग्नवशेन तस्याः तस्माद्विवाहसमयः परिचिंत्यते हि तन्निघ्नतामुपगताः सुतशीलधर्माः" १ "आदौ संपूज्य रत्नादिभिरपि गणकं वेदयेत्स्वस्य चित्तं कन्योद्वाहं दि १० गीशा ११ नलहय ७ विशिखे ५ प्रश्नलग्नाद्यदींदुः दृष्टो जीवेन सद्यः परिणयनकरो गोतुलाकर्कटाख्ये वा स्यात्तु प्रश्नलग्नं शुभखचरयुतालोकितं तद्विदध्यात्" २ "विषमभांशगतौ शशिभार्गवौ तनुगृहं बलिनौ यदि पश्यतः रचयतो वरलाभमिमौ यदा युगलभांशगतौ युवतीप्रदौ" ३ "षष्ठाष्टस्थः प्रश्नलग्नाद्यदींदुर्लग्ने क्रूरः सप्तमे वा खलः स्यात् मृत्युश्चेदिंदुः सप्तमे तस्य भौमो रंडा सा स्यादष्टसंवत्सरेण" ४ "प्रश्नतनोर्यदि पापनभोगः पंचमगो रिपुदृष्टशरीरः नीचगतश्च तदा खलु कन्या सा कुलटा त्वथवा मृतवत्सा" ५ "यदि भवति सितातिरिक्तपक्षे तनुगृहतः समराशिगः शशांकः अशुभखचरवीक्षितोऽरिरंध्रे भवति विवाहविनाशकारको यं" ६ "जन्मोत्थं च विलोक्य बालविधवायोगं विधाय व्रतं सावित्र्या उत पैप्पलं हि सुतया दद्यादिमां वा रहः सल्लग्नेऽच्युतमूर्त्तिपिप्पलघटैः कृत्वा विवाहं स्फुटं १

माह। वा रहः इति अथवा रहः। अच्युतमूर्त्ति पिप्पलघटानां मध्ये अन्यतरेण सह रहस्येकांत दोषरहिते सौभाग्य गुणान्विते च विवाहलग्ने विवाहं कारयित्वा पश्चात्तां कन्यां सुदं लोकप्रसिद्धं यथा भवति तथा चिरजीविने वराय दद्यादिति सावित्र्यादिकः। अतः पुनर्भूविवाहात् पुनर्भूदोषो न भवति=२ जन्मलग्नोद्भवं=२

प्रश्नलग्नाद्यद्यपि विधवायोगो विचारितस्तथा जन्मोत्थं च बालविधवायोगं जातकशास्त्रोक्तं स्त्रीविधवेत्यादिना लग्ने व्यये चेत्यादिना च विचार्य वक्ष्यमाणं व्रतं वैधव्ययोगपरिहारकं कारयेदित्यन्वयः। तत्र वैधव्ययोगपरिहारः यो योगो भवेत्त्यादिना सप्तमंस्थानं स्वस्वामिसौम्यदृष्टं चेद्भवति तस्या भर्त्तृसुखं भवति। अथ परिहार्ये वैधव्ययोगे प्रतीकारमाह। विधायेति। पिप्पलादिः सुतया कृत्वा हि सावित्र्या व्रतं विधाय्य दिमां कन्यां चिरजीविने दद्यात्। अन्यमपि बालवैधव्यपरिहारं

यथा स्यात्तथा=२

16

१६

अथ कन्यावरणमुहूर्त्तं
मनसमवृत वंदनाह
विश्वेति। विष्ण्वादिनक्षत्रै
र्वा विवाहनक्षत्रैर्वैक
परीक्षितैः कलै वस्त्रालं
कारादिभिरादिशब्देन
स्वर्णादिभिर्मधुरव
स्तुभिः सहितैः फलपु
ष्पैरादौ कन्यां संतोष्यानु
कन्यावरणं हि निश्च
येन स्यात् = ९

दद्यात्तां चिरजीविने त्वं न भवेद्दोषः पुनर्भवः ॥ ७ ॥ पूर्वलग्ने तु लग्ने यादृशं प्रत्युक्त्वैक्ष्यथा कामिनी तत्र चेद्दा वृजे-
त् कन्यका वा सुतो वा तदा पुंडितैस्तादृशापत्यमस्याविनिर्दिश्यते ॥ शंखभेरीविपंचीरवैर्मंगलं जायते वैपरीत्यं तदा
लक्षयेत् वायसो वा खरः श्वा सृगालोऽपि वा प्रश्नलग्ने तु लग्ने रौति नादं यदि ॥ ८ ॥ विष्णुस्वातीवैसवपूर्वात्रयमैत्रे विला-
न्यैर्वा करपीडोचितऋक्षैः वस्त्रालंकारादिसमेतैः फलपुष्पैः संतोष्याद्यौ स्याद्दत्त्वा कन्यावरणं हि ॥ ९ ॥ धरणिदेवोऽथवा
कन्यकासोदरः शुभदिने गीतवाद्यादिभिः संयुतः वरवृत्तिं वस्त्रयज्ञोपवीतादिना ध्रुवयुतैर्वह्निपूर्वात्रियैश्चरेत्
॥ १० ॥ गुरुशुद्धिवशेन कन्यकानां समवर्षेषु षडब्दकोपरिष्टात् रविशुद्धिवशात्तथा वराणां शुभयोश्चन्द्रविशुद्धितो वि-
वाहः ॥ ११ ॥ मिथुनकुंभमृगालिवृषाजगे मिथुनगेऽपि रवौ त्रिलवे शुचेः अलिमृगाजगते करपीडनं भवति कार्त्तिक-
पौषमधुस्वपि ॥ १२ ॥ आद्यगर्भसुतकन्ययोर्द्वयोर्जन्ममासभदिनेकरग्रहः नोचितोऽथ ससुधैः प्रशस्यते चेद्द्वितीयजनुषोः
सुतप्रदः ॥ १३ ॥ ज्येष्ठद्वंद्वं मध्यमं संप्रदिष्टं त्रिज्येष्ठं चेन्नैव युक्तं कदापि केचित्सूर्यं वह्निगं प्रोह्य माहुर्नैवान्योन्यं ज्येष्ठयोः
स्याद्विवाहः ॥ १४ ॥ सुतपरिणयात् षण्मासांतः सुताकरपीडनं न च निजकुले तद्वद्वा मुंडनादपि मुंडनं न च सहजयोर्द्वयो-
र्भ्रात्रोः सहोदरकन्यकेन सहजसुताद्वाहो द्व्यब्दे शुभे नापि तत्क्रिया ॥ १५ ॥ वध्वा वरस्यापि कुले त्रिपूरुषे नाशं व्रजेत्कश्च- १६

विवाहः = ८

पुत्रो ज्येष्ठः कन्या ज्येष्ठा ज्येष्ठमासोऽपि भवति द्वयोस्त्रिज्येष्ठं ज्येष्ठत्रयं तत्कदापि नैव युक्तं ज्येष्ठमासे ज्येष्ठयोर्वधूवरयोर्विवाहो नैव कार्यः एको ज्येष्ठः अन्यद्वयमज्येष्ठं तदा शुभमेव । द्वे
ज्येष्ठे मध्यमौ प्रोक्तौ एकज्येष्ठः शुभावहः ज्येष्ठत्रयं न कुर्वीत विवाहे सर्वसंमतम् ॥ सत्यावश्यके सूर्यं वह्निगं सकाज्येष्ठमासेऽपि ज्येष्ठवरस्य कन्याया विवाहः शुभ इति केचिद्वदंतु
एतद्ज्येष्ठापत्यस्य न ज्येष्ठादिमासाश्रितो मंगलकृत्यनिषेधो वक्तव्यः

सुतश्च सुतश्च सुतौ सुता
च सुता च सुते एकपाणि
मिलेकस्रोष सुता च सु
तश्च सुतौ पुमान्स्त्रिया
इत्येकशेषः पश्चात्क
र्मधारयसमासः ततश्चैक
मातृजयोः पुत्रयोः कन्य
योर्वा समानसंस्कारेन
कार्यद्वयं = १

न निष्क्रयोत्तरं मासोत्तरं तत्र विवाह इष्यते ॥ ग्रंथांतर्या अथवा सूतकनिर्गमे परैः ॥ २६ ॥ चूडाव्रतं चापि विवाहतो व्र
ता चूडा च नेष्टा पुरुषत्रयांतरे ॥ वधूप्रवेशाच्च सुताविनिर्गमः षण्मासतो वाब्दविभेदतः शुभः ॥ २७ ॥ श्वश्रूविनाशमहि
जौ सुतरां विधत्तः कन्यासुतौ निर्ऋतिजौ श्वशुरं हतश्च ज्येष्ठाभिजाततनया स्वधवाग्रजं च शाक्राग्निजा भवति
देवरनाशकर्त्री ॥ २८ ॥ द्वीशाद्यपादत्रयजा कन्या देवरसौख्यदा मूलांत्यपादसार्पाद्यपादजाते तयोः शुभे ॥ २९ ॥ वर्णो
१ वश्यं २ तथा तारा ३ योनिश्च ४ ग्रहमैत्रकं ५ गणमैत्रं ६ भकूटं च ७ नाडी चैते ८ गुणाधिकाः ॥ ३० ॥ द्विजा झषालिकर्कटा
स्ततो नृपा विशोंऽघ्रिजाः ॥ वरस्य वर्णतोऽधिका वधूर्न शस्यते बुधैः ॥ ३१ ॥ हित्वा मृगेंद्रं नरराशिवश्याः सर्वे तथैषां ज
लजास्तु भक्ष्याः ॥ सर्वेपि सिंहस्य वशे विनालिं ज्ञेयं नराणां व्यवहारतोन्यत् ॥ ३२ ॥ कन्यर्क्षाद्वरभं यावत् कन्याभं वर
भाद्धुपि ॥ गणयेन्नवभिः शेषे त्री ३ ष ५ द्रि ७ भमसत्कृतं ॥ ३३ ॥ अश्विन्यंबुपयोर्हयो निगदितः स्वात्यर्कयोः कासरः २
सिंहो वस्वजपाद्भयोः समुदितो २ याम्यांत्ययोः कुंजरः ४ मेषो देवपुरोहितानलभयोः ५ कर्णांबुनोर्वानरः ६ स्याद्वैश्वा
भिजितोस्तथैव नकुलः ७ श्चांद्राब्जयोन्योरहिः ८ ॥ ३४ ॥ ज्येष्ठामैत्रभयोः कुरंग उदितो ९ मूलार्द्रयोः श्वा तथा १० माजा
रोऽदितिसार्पयोः ११ मघाभयोन्यास्तथैवोंदुकः १२ ॥ माघोद्दीप्राभतद्भयोरपि च ॥ १३ गौरार्यमाबुध्न्यभयोः स्याद्योनिः पादगयोः
परस्परं महावैरं विवाहेऽसत्कृतं ॥ ३५ ॥ मित्राणि द्युमणेः कुजेज्यशशिनः शुक्रार्कजौ वैरिणौ सौम्यश्चास्य समो ॥ विधोर्बु

नरराशिषोपि मिथुनकन्या तुलाः एषां सर्वेपि सिंहस्य सकोवश्याः। तथा एषां राशीनां मकर कुंभमीन कर्की भक्ष्याः किंतु न वश्याः। अन्यच्च तु मकरो वृश्चिकं वश्यं वश्येन राशीनां व्यवहारतो ज्ञेयं वश्यकूटं वश्यभक्ष्य देवभेदेन त्रिधा तत्र वश्ययोः स्त्रीपुंसयोः गुणद्वयं भक्ष्ये एको गुणो वैरे शून्यमिति भावः॥

यथा मेषवृश्चिकयोस्तु तादृशयोर्नवपंचमे त्वेकाधिपत्याभावः द्विर्द्वादशे मेषमकरकुंभयोः अथवा राशीश्वरयोः राशिस्वामिनोः सौहृदे मैत्रेपि यदि नाडीनक्षत्रयोः शुद्धिर्वेधो न भवेत्
तदापि दुष्टकूटके विवाहः शुभः यथा षट्काष्टके मीनसिंहराश्योर्नवपंचमे मेषधनुषोर्द्विर्द्वादशे मीनमेषयोरित्यादि । अन्यदपि षट्काष्टकादिष्वन्यराशिस्वामिनोः परस्परं शत्रुत्वे सम-
त्वे वा सति अंशपयोस्तद्राशिनवांशस्वामिनोर्बलित्वे च सति तथा नाडीनक्षत्रयोर्वेधाभावे सति ताराशुद्धिवशेन सति राशिवश्यत्वे सति दुष्टकूटे विवाहो बुधैः शुभो निरुक्तः =२

धरवी मित्रे न चान्यस्य हि षत् शेषाश्चान्यस्य समाः २ कुजस्य सुहृदश्चांद्रेज्यस्फूर्य बुधः शत्रुः शुक्रशनी समौ च शशभृत्
७ सूनोः सिताहस्करौ २६ मित्रे चान्यरिपुः शशी गुरुशनि क्ष्माजाः समाः ४ गीष्पते मित्राण्यर्ककुजेंदवो बुधसितौ शत्रू
17 समः सूर्यजः ५ मित्रे सौम्यशनी कवेः शशिरवी शत्रू कुजेज्यौ समौ ६ मित्रे शुक्रबुधौ शनेः रविशशी क्ष्माजा द्विषोन्यः स-
मः ७ रक्षोनरामरगणाः क्रमतो मघाहि वित्रेंद्रमूलवरुणानलतीक्ष्णराधाः पूर्वोत्तरात्रयविधात्रयमेशभानि मैत्रा-
दितींदुहरिपौष्णमरुल्लघूनि २८ निजनिजगणमध्ये प्रीतिरत्युत्तमा स्यात् अमुरमनुजयोः सा मध्यमा संप्रदिष्टा असु-
रमनुजयोश्चेन्मृत्युरेव प्रदिष्टो दनुजविबुधयोः स्याद्वैरमेकांततोत्र २९ मृत्युः षट्काष्टके ज्ञेयोऽपत्यहानिर्न-
वात्मजे ९५ द्विर्द्वादशे २१२ निर्धनत्वं द्वयोरन्यत्र सौख्यकृत् ३० प्रोक्ते दुष्टभकूटके पि च भवेदेकाधिपत्ये ह्ययो रु
द्वाहो भवनेशमैत्रकयुता नाड्यृक्षशुद्धावपि अन्यर्क्षेशसुहृत्त्वयोगविषये नाड्यृक्षशुद्धौ तथा ताराशुद्धिवशेन रा-
शिवशताभावे निरुक्तो बुधैः ३१ मैत्र्यां राशिस्वामिनोरंशनाथद्वंद्वस्यापि स्याद्गणानां न दोषः खेटारित्वं नाशयेत्स-
द्भकूटं खेटप्रीतिश्चापि दुष्टं भकूटं ३२ ज्येष्ठार्यमेशनीरांधिपभयुगयुगं दास्रभं चैकनाडी पुष्येंदुत्वाष्ट्रमित्रांत-
कवसुजलभं योनिबुध्न्ये च मध्या वाय्वग्निव्यालविश्वोडुयुगयुगमथो पौष्णभं चापरा स्यात् दंपत्योरेकनाड्यां प- ७
रिणयनमसन्मध्यनाड्यां हि मृत्युः ३३ पौष्णेशशक्रादृक्षसूर्यनंदं रवांशमध्यापरभागयुग्मं भर्त्तुः प्रियः श्वश्रु

श्वश्रूपुरुषयो राशिस्वामिनोर्मैत्र्यां सत्यां तथा राशिनवांशनाथयोर्द्वंद्वस्यापि मैत्र्यां सत्यां दुष्टगणानां दोषो नश्यति । अथ षडष्टकूटं तृतीयैकादशादिकं खेटारित्वं नाशयेत् =४

विनाडीचक्रम्

अ	भ	कृ	१
आ	मृ	रो	२
पु	पू	श्ले	३
उ	ह	म	४
ह	चि	स्वा	५
जे	अ	वि	६
मू	पू	उ	७
श्र	ध	श	८
पू	उ	रे	९

भर्त्तृप्रियं स्यात्। अयं भावः। एतन्नामतः पुरुषस्य स्त्रीसमागमे गणिकादि समागमे वा द्वयोर्द्वियुजि नक्षत्रे सति स्त्रीणां भर्त्ता प्रियः। मध्यभागयुजि भे परस्परं प्रीतिर्भवेत्। परे परभागयुजि भे स्त्रीणां प्रिया भवेदिति एवं वधूवरयोर्नक्षत्रसमागमे पि ज्ञेयमिति॥२॥

जि भे स्त्रियाः स्यान्मध्ये द्वयोः प्रेम परे प्रिया॥२४॥ अकचटतपयशा वर्गाः खगेश १ मार्जार २ सिंह ३ शुनां ४ सर्प ५ आखु ६ मृग ७ अवीनां ८ निजपंचमवैरिणामष्टौ॥२५॥ राश्येक्ये चेद्भिन्नमृक्षं द्वयोः स्यान्नक्षत्रैक्ये राशियुग्मं तथैव नाडीदोषो नो गणानां च दोषो नक्षत्रैक्ये पादभेदे शुभं स्यात्॥२६॥ सेव्याधमर्ण्ययुवती नगरादिमंत्रे सर्वं हि भसंधिभर्त्तृपुराधिपर्क्षात्। सेवाविनाशधननाशनभर्त्तृनाश ग्रामादि सोख्य हृदिदं क्रमशः प्रदिष्टं॥२७॥ कुज १ शुक्र २ सौम्य ३ शशि ४ सूर्य ५ चंद्रजाः ६ कवि ७ भौम ८ जीव ९ शनि १० शौरियो ११ गुरुः १२ गृहराशिपाः क्रियमगास्यतौलिकेंदुभतो नवांशविधिः स्तु च्यते बुधैः॥२८॥ समगृहमध्ये शशिरविहोरा विषमभमध्ये रविशशिनोः स्तां॥२९॥ कुजशनिजीवज्ञभृगुतनयस्य बाणपोला ७ ८ ८ पंच ५ विमितिर्भवाः ५ समराशिमध्ये त्रिंशांशको विषमभे विपरीतमस्मात्॥ द्रेष्काणकाः प्रथमपंचनवाधिपानां॥४०॥ स्यात् द्वादशांश इह राशितएव गेहं होरा तु यद्द्रेष्काण नवमांशकसूर्यभागाः। त्रिंशांशकश्च षडिमे कथिता स्तु वर्गाः॥ सौम्यैः शुभं भवति चाशुभमेव पापैः॥४१॥ जीवैर्छागपोष्ठेभसापीतघटिकायुग्मं च मूलाश्विनी पित्र्यादौ घटिकाद्वयं निगदितं तद्भस्य गंडांतकं। कर्कालिंमीनजस्यांततो द्वे घटिके सिंहाश्वमेषादिगा ऋक्षांतेष्वपरं २०१८ घटिकास्तकं त्वशुभदं मंदातिथे। २। ८। ११ आदिगं॥४२॥ लग्नात्पापावृज्व नर्जू व्ययार्थस्थौ यदा तदा कर्त्तरी नाम सा ज्ञेया मृत्युदारिद्र्यशोकदा॥४२॥ चंद्रे सूर्यादिसंयु

अथ कर्त्तरीदोषमनुष्टुभाह। यदा पापग्रहौ ऋज्वनृजू लग्नाद्व्ययार्थस्थौ द्वादशस्थः पापग्रहः ऋजुर्नाम।८

सूर्य॰ युक्ते चंद्रे दारिद्र्यं एवं भौमयुक्ते मरणादिकं क्रमेण स्यादित्यर्थः ॥ पापद्वययुते चंद्रे मृतिः ॥ जन्मलग्नजन्मराश्योः अष्टमराशौ ॥ विवाहे

के दारिद्र्यं मरणं शुभं २ सौख्यं सापत्न्यमैवाग्न्ये पापद्वययुते मृतिः ॥ ४४ ॥ जन्मलग्नभयोर्मृत्यौ राशौ नेष्टः कर-

14 १८ ग्रहः एकाधिपत्ये राशीशमैत्रे वा नैव दोषकृत् ॥ ४५ ॥ मीनो १२ तुल २ कर्कि ४ लि ८ मृग १० स्त्रियो ६ ऽष्टमं लग्नं यदङ्गना

॥ परस्परं प्रीतिवशेन एकाधिपत्वेन ... ॥

ष्टमगेहदोषकृत् ॥ अन्योन्यमित्रत्ववशेन साध्वी भवेत्सुतायुर्गृहसौख्यभागिनी ॥ ४६ ॥ मृतिभवनांशो यदि

च विलग्ने तदधिपतिर्वा न शुभकरः स्यात् व्ययभवनं वा भवति तदंश स्तदधिपतिर्वा कलहकरः स्यात् ॥ ४७

॥ खरामतः ३० तो स्यादितिवह्निपित्र्यभे ॥ खवेदतः ४० केरदतः ३२ ऽश्वसार्पभे ॥ खबाण ५० तोम्बुधृतितो १८ र्यमांबुपे ॥

कृते २० भगत्वाष्ट्रभविश्वजीवभे ॥ ४८ ॥ मैत्राहिर्दैवानिलसौम्यशाक्रभे ॥ कुपक्षतः २१ शैववकरेषुतो १६ जभे ॥

युगाश्वितो २४ बुध्न्यभतोययाम्यभे ॥ खचंद्रतो १० मित्रभवासवश्रुतौ ॥ ४९ ॥ मूलेंगबाणैः ५६ दिहविषनाडिकाः क्रमात्

वर्ज्याः शुभे घोविषनाडिका ध्रुवाः निघ्नाभभोगेन खतर्क ६० भाजिताः स्पष्टाः स्युरेवं विषनाडिकास्तथा ॥ ५० ॥

गिरिशभुजगमित्राः पित्र्यवस्वंबुविश्वे ऽभिजिदथ च विधाता पीहृतः इंद्रानलौ च निर्ऋतिरुदकनाथो ऽप्यर्यमाथो भ-

गश्च क्रमत इह मुहूर्ता वासरे बालचंद्राः ॥ ५१ ॥ शिवाजपादादहिबैस्तु मैत्र्यादितिजीवकौ विष्णुर्कत्वाष्ट्रमरुतो

मुहूर्ता निशि कीर्तिताः ॥ ५२ ॥ रवावर्यमा ब्रह्मरक्षश्च सोमे ॥ कुजे वह्निपित्र्यौ बुधे चाभिजिच्च ॥ गुरौ तोयरक्षो भगो १८

ब्राह्मपित्र्यौ ॥ शनावीशसर्पौ मुहूर्ता निषिद्धाः ॥ ५२ ॥ निवेधैः शशिकर मूलमैत्रपित्र्य ब्राह्मांत्योत्तरप वैनोऽशुभो विवा

अष्टमभवननवांशो यदि लग्ने स्यात् ... वाष्टमभवनस्वामी लग्ने स्यात्तदा शुभकरो न स्यात् अथ व्ययभवनं जन्मलग्नजन्मराश्योर्मध्ये वा व्ययभवनांशः अथवा व्ययस्वामी यदि लग्ने स्यात् तदा कलहकृत् स्यात् = २

आर्मिर्वर्जित ... तिथिषु   शुभग्रहवारे   उ.षाढायाश्चरम चरणे   श्रवणा सतिथि ५ भागतः   परस्परं

हः रिक्ता मारहिततिथौ शुभेह्नि विश्वांत्यांघ्रि ४ श्रुतितिथि ५ भागतोभिजित्स्यात् ॥५४॥ वेधोन्योन्यमसौ विरिंचि ... भिजितोर्याम्यानुराधार्क्षयो ॥ र्विश्वेंद्वोर्हरिपित्र्ययोर्ग्रहकृतो हस्तोत्तराभाद्रयोः ॥ स्वातीवारुणयोर्भवेन्निर्ऋतिभादित्योस्तथा कामयोः ॥ खेटे तत्र गते तुरीयचरणाद्यो र्वातितीयद्वयोः ॥५५॥ प्राक्के १

ज्येष्ठा तमानिले जलशिवे पौष्णार्यमर्क्षे वसु द्वीशे वैश्व सुधांशुभेहय भगेसार्पानुराधे तथा हस्तोपां तिम भे विधात् विधिभे मूलादितीत्वष्ट्रभा जो घ्री याम्यमघे कृशानु हरिभे विद्धे द्वि ७ रेखे मिथः ॥५६॥ ह्नालि १

पं	च	श	ला
का	यं	त्र	मि
द	मू	धा	र्य
ते	दो	ब	हं

क्रूरविद्धानि क्रूरमुक्तादिकानि च मुक्ताचंद्रेणैव मुक्तानि शुभाहानि प्रचक्षते ॥५७॥ शरांगुहग्रहैर्मिताः स्वपक्षे भं सप्त ७ गो ९ जाति २२ शरैर्मितं हि संताडयेत्तेर्कभानीज्यभौमाः स्वर्याद् ८ तर्काद्रि मितं पुरस्तात् ॥५८॥ हर्षणे वैधृति साध्य व्यतिपातक गंड शूल योगानां अंते युते ... पातेन निपातितं तत्स्यात् ॥५९॥ पंचास्या ५ जौ गोऽश्व ७ गौ १० तौल ७ कुंभौ ११ कन्यामीनौ द्वा १२ कर्कि ८ ली ८ चाप ९ युग्मे ७ तैत्रांत्यान्यं चंद्रभाद्वौर्निरुक्तं क्रांतेः साम्यं नो शुभं

स	मु	श	ला	का
यं	त्र	मि	द	म्

गावो नव जातयो द्वाविंशतिः शराः पंच एतैर्मितं भं स्वाक्रांत नक्षत्रात् ... सिताः स्वपक्षे संलक्षयंते यथा बुधः सप्तमं राहुर्नवमं राहोः सदा वक्रत्वान्नवमग्रगणना क्रमेणैव कार्या यथाश्विन्यां राहुरश्लेषां लक्षयतीति । हर्षणे द्वि ... शतंचंद्रो द्वाविंशतम कुआर्पते पंचम्यादि तिथौ भवति शुक्रः पंचमं स्वपक्षे लक्षयती त्यर्थः । अर्कशानीज्य भौमाः क्रमेण पुरस्तात् ... समिति तं सं लक्षयंति ... भौमस्तृतीयं नक्षत्रं अग्रतो लक्षयतीत्यर्थः ॥७

क्रूरग्रहेर्विद्धानि तथा क्रूरैर्मुक्तानि क्रूराक्रांतानि यथा चंद्रेण मुक्तानि शुभानि शुभानि विवाहादौ योग्यानि इति बुधाः प्रवदंति ॥५

... हर्षणे व्यतिपाते च योगानामंतेय नक्षत्रे भवेत तत्पातेन चंडीशचंडायुधाख्येन निपातितं स्यात् ॥२

अथ विवाहनक्षत्रवेधोपपत्तौ तादिकं त्रिविवाहे सप्तशलाका चक्रं वेधाय जीउक्तस्तु यद्यपि पंचशलाका संविधे सप्तशलाका विधेयमा हरिक्षिद्रितिनाड ॥ अश्विन्यादि सप्तशलाका चक्रे सेशपूर्व नक्षत्रे मिथः परस्परं ... विद्धे तैज लपिते ... पूर्वाषाढा द्वि इति स्यात् ॥

एषु राशिषु पाठ क्रमेणवाष्टि तयार्कचंद्रयोः क्रांतेः साम्यं विकं तत्संगले शुभं स्यात् ॥१

15

१५

वैधृतिः / व्यतिजितागणनाकार्या / नाम

मंगलेतत॥ ६०॥ व्याघातगंडव्यतिपातपूर्वे शूलांत्यवज्रेपरिघातिगंडे योगेविरुद्धे त्वभिजित्समेतः खार्जूरिमर्क्षि

हिबमेशराद्योचेत॥ ६१॥ शरा ५ धृ ८ दिक् १० शक्र १४ नगा ७ तिथ्यस्यः १९ तिथिं १५ धृति १८ श्च १९ प्रकृतेश्च पंच २।१०।२१।२२।२५।

उपग्रहाः सूर्यभतोब्जतारा: (नक्षत्राः / उपग्रहाः) शुभानदेशेकुरुवाह्लिकानां॥ ६२॥ पातोपग्रहलग्नासु नेष्टोंघ्रिः खेटपत्समः वारवेला) यमोत्थमि

त्रबः सेकः स्याद्दुर्यामकः (वारवेला)॥ ६३॥ शंका १५ र्क २२ दि १० रवसु ८ स्ताद्६ष्ष्य ४ श्विनः २ कुलिकार्रवेः शर्वोदिरेकाक्षि १

घ्यंशाः २५ शनौ चार्धांशोपिनिंदितः॥ ६४॥ चापे १९ स २२ गेगो २ घट २२ गेपतंगे (सूर्ये) कर्की ८ ज २ गे स्त्री ६ मिथुन २ स्थितेच

सिंहोपलिनो नक्र १० धटे ७ समाः स्युः स्थित्याद्वितीयाद्युमुखाश्च दग्धाः॥ ६५॥ लग्नाच्चंद्रान्मदनभवनगे खेटेन

स्याद्दृहपरिणयनं किंवा बाणाशुगमितलवगे ५५ जामित्रं स्याद्शुभकरमिदं॥ ६६॥ (पंचपंचाशत्समितनवांशगे) वसिष्ठः एकार्गलोपग्रह

पातलग्ना जामित्रकर्तर्युदयास्तदोषाः नश्यंति चंद्रार्कबलोपपन्ने लग्ने यथार्काभ्युदये तु दोषाः (निशा)॥ ६७॥ उपग्रहर्क्षं कु

रुवाह्लिकेषु कलिंगवंगेषु चपातितंभं सौराष्ट्रसाल्वेषु चलत्तितंभं त्यजेत्तुविद्धं किल सर्वदेशे॥ ६८॥ शशांकसूर्यर्क्ष

युतेर्भशेषे ख ० भू १ युगां ४ गा ७ द्र ६ शा १० रुद्र ११ तिथ्य १५ नागेदवों १८ कें २ दुमिता १९ नखा २० श्च २० भवंति चैतेदश

योगसंज्ञा॥ ६९॥ बाता २ आर्त्मा ३ शुनि २ महीप ४ चौर ५ मरणं ६ रुज ७ वज्र ८ वादाः (विशेषे) श्विति १० योगांके दलितेन समेभनुक्ष्युते

यौज्येंतुसैके पृढितेभं दाशना दथुसंमिताशुभमनुमीष्ट्रे खाः कमात्संलिखे॥ ६ धोस्मिन् रविचंद्रयोर्नशुभदः स्याद् (एकार्गले / अभिलाषु) रेखास्य

तत्रामलवकेदर्शे पातः कोशलके तथा एकार्गलंतुकाश्मीरे वेधंसर्वत्रवर्जयेत् १ युतिदोषो भवेद्गौडे यामित्रस्य चयामुने वेधदोषस्तुविंध्याख्यदेशे नान्यत्र केवने इति = ५

मूलपश्चेषवा तदोषः। एकपक्षे च भ्रात। चतुःष्ट्रीषु यत्नेः [illegible] दशसु कर्क। सप्तादश सुवर्जं एकोनावंशोपवादः कालः

शकटदृष्टिपर्यो। विंशतिपक्षे स्थितिर्दूषयनाशः॥ अथापवादयोगांकइति = २

रविभारस्य सर्ववारेषु क्रमादुक्तसंख्यास्ति घ्यंशाः मुहूर्तेकुलिकाः स्युः यथादिने रवौ १४ चं १२ एवं प्रकारेण श नौ रवौ १२ चं १२ नं ९ बु ७ ह ५ भृ ३ शनौ तु अं शोपि मात्रैः पंचदशां शांश्च मूहुर्तैः एते निंदिताः। एते बामर्दया मादिदोषाः लग्नेपुनर्निरूपणं विवाहेऽवश्यव र्ज्याः यत्रशीघ्रोपस्थि त्यर्थं चेति = ८ अर्द्धप्रहरस्वर्द्धि मध्यंतु यमघंटके कुलिकाख्यघटीसं ख्याशोभेषुशुभमा चरेत्॥ २॥

तत्रखेटपत्समः ग्रहस्य राशितुल्यो नक्षत्रचरणो नेष्टः सूर्यभ्रमर्धः उप ग्रहपाते रवियस्मिन् चरणेस्या तत्तस्य एव तस्य नक्षत्रस्य चरणोवर्ज्यो नान्यः लग्नावांतु लग्नाकारी ग्रहोयस्मिन्नवरणेल पतितन्नक्षत्रचरणोव र्ज्यो नान्यः अयं परिहारः खार्जूरिकेपि द्रष्टव्यः सर्वो यस्मिन्नाडि भवितत्र स मस्थसंख्या एव चरणं एकरेखास्थि तन्ना १९ चंद्रन क्षत्रस्य च वर्ज्यमिति = २

शुक्रप्रसादिकागतास्ति यथो वर्तमानलग्नस्य आयुः ... षोषे नाम संज्ञा ... एवं द्विसंख्ये ... चतुःसंख्ये ... एवं बहुसंख्ये चौराख्याः एकसंख्ये मृत्युसंज्ञो बाणो दारिद्र्ये ... महादुःखप्रसिद्धः = ।

यो: ७० लग्ने नाड्यो यातितिथ्यांक ९ तष्टाः शेषे नाग ८ ग्रह ९ अब्धि ४ तर्क ६ इंदु १ संख्ये रोगो वह्नी राजचौरौ च मृत्युर्बाणख्यायं
दारिद्र्यमत्यप्रसिद्धः ७१ रस ६ द्रुगुण ३ शशि १ नागा ८ ब्ध्या ४ द्य संक्रांतियातांशकमितिर्युत तष्टांकैर्यदा
पंचशिष्टा रुग्अनलनृपचौरा मृत्युसंज्ञाश्च बाणो नवहृतशरशेषे शेषके कोऽस्य प्रालः ७२ रात्रौ चौ
रुजौ दिवा नरपतिर्वह्निः सदा संध्ययोर्मृत्युश्चाथ शनौ नृपो विदि मतिर्भौमे निचौरौ रवौ रोगोथ व्रत
गेहगोपनृपसेवायानपाणिग्रहे वर्ज्याश्च क्रमशो बुधे रुग्अनलसर्वापालचौरा मतिः ७३ आर्द्रा ६ । १० त्रि
कोणं ५ । ९ चतुरस्र ४ । ८ मुक्तं पश्यति द्वितीयाश्चरणमिह मंदो गुरुकर्भूमिसुतः ३ परे च ४ क्रमेण संपूर्ण
दृशो द्वे चैव ७४ यदि लग्नांशेशो लवमुत तनुं पश्यति युतो भवेद्वा द्युर्वा दुः शुभफलमनल्पं रचयति लव
द्यूनस्वामी लवं मदनभं ७ लग्नमदनं प्रपश्येद्वा वध्वाः शुभमितरथा ज्ञेयमशुभं ७५ लवेशो लवं लग्नपो लग्न
गेहं प्रपश्येन्मिथो वा शुभं स्याद्वरस्य लवद्यूनपोंशं द्युनं द्यूनपोऽस्तं मिथो वेक्षते स्याच्छुभं कन्यकायाः ७६ लव
पतिशुभमित्रं वीक्षते शं तनुं वा पतिर्नूयुनकं रस्य स्याच्छुभं ... मदन ७ लव ... सौम्यं ... तनुमदन ७
गृहं चेद्वीक्षते शमवध्वाः ७७ विषुवायने षु पर एवं [illegible] मध्यमान् दिवसौख्य जेद्वितरसंक्रमेषु च घटिकाः षोडश
१६ शुभक्रियाविधौ परतोऽपि पूर्वमपि संत्यजेद् बुधः ७८ देव ... कर्क ... नाड्योंऽका ९ स्वनपाः १६० क्रमात्
वर्ज्याः संक्रमलेकादिः प्रायोऽर्कस्पृतिर्निर्दिष्टः ७९ घस्रे तुला ७ लीन ... रात्रौ च सिंहाजवृषादिवंधाः

... मिथुननवांशः स्वामी बुधो मकरे नवांशं न पश्यति ... तृतीयप्रकारः । लवेति लवात् नवांशात् द्यूनं सप्तमनवांशस्तस्य
स्वामी लवं मदनभं पश्यति ... सप्तमो धनुः ... प्रकारः । लवेति ... यदा लग्नांशेशो
यमस्तत्सुखं प्रथमप्रकारः । ... तृतीयप्रकारः २ तनवेति ... कन्यायाः शुभं = ७

मे वा ... दृष्टिकाः स्युः = २

रे उ पू श ध श्र उ पू मू ज्ये अ वि
कृ
म कृ रो म्र आ पु पु श्ले म पू उ ह चि
स्वा

शुक्लो वर्षसंक्रांतिः ... नवमांशस्य ... पश्यति ... अन्यत्र ... [illegible]

लवेशो दृति ... नवांशस्य ... मीनलग्नपश्येत ... [illegible]

२०

कन्यान्त्युक्कर्कटकानि निशान्धाः दिनेऽघटौ ११ तौ १० निशि पंगुसंज्ञाः ॥ ८० ॥ बधिराधन्वितुलालयोऽपराह्ले मिथुनं कर्कटकोंऽगना

निशान्धाः दिवसान्धा हरिगोक्रियास्तु कुब्जा मृगकुंभांतिमभानि संध्ययोर्हि ॥ ८१ ॥ दारिद्र्यं बधिरतनौ दिवान्धलग्ने वैधव्यं

शिशुमरणं निशान्धलग्ने पंग्वंगे निखिलधनानि नाशमीयुः सर्वत्राधिपगुरुदृष्टिभिर्न दोषः ॥ ८२ ॥ कार्मुकतौलिकक

न्यायुग्मलवे झषगे वा यर्हि भवेदुपयामस्तर्हि सती खलु कन्या ॥ ८३ ॥ अंत्यनवांशे न च परिणेया कांचनवर्गोत्तममिह

हित्वा नो चरलग्ने चरलवयोगं तौलिमृगस्थे शशिनि मतिं कुर्यात् ॥ ८४ ॥ व्यये १२ शनिः खे १० ऽवनिजस्तृतीये ३ भृगुस्त

नौ १ चंद्रः खला न शस्ताः ॥ लग्नेट् कविग्लौ च रिपौ ६ मृतौ ८ ग्लौ लग्नेट् शुभाराश्च मदे ७ च सर्वे ॥ ८५ ॥ आयाष्टषट् ३।११।८

६ सुरविकेतुतमोऽर्कपुत्राः स्त्र्यायारिगाः ३।११।६ द्वितिसुतो हिगुणायगो २।३।११ ज्ञः सप्तव्ययाष्ट ७।१२।८ रहितो गु

रुः सितोऽष्टत्रिधूनषट्व्ययगृहात् ८।३।७।६।१२ न परिहृत्य शस्तः ॥ ८६ ॥ पापौ कर्त्तरिकारकौ रिपुगृहे नीचेऽस्तगौ कर्त्तरी

दोषो नैव सिते रिनीचगृहगे तत्षष्ठदोषोऽपि न ॥ भौमेऽस्ते रिपुनीचभे न हि भवेद्भौमोऽष्टमो दोषकृत् नीचे नीचनवांशके

शशिनि रिष्फाष्टारि १२।८।६ दोषोऽपि न ॥ ८७ ॥ अब्दायनर्तुतिथिमासभपक्षदग्धा पंग्वंधकाणबधिरांगमुखाश्च दोषाः

नश्यंति विद्गुरुसितेष्विह केंद्रकोणे तद्वच्च पापविधुयुक्तनवांशदोषः ॥ ८८ ॥ केंद्रकोणे जीव आये रवौ वा लग्ने चंद्रे वा

पि वर्गोत्तमे वा सर्वे दोषा नाशमायांति चंद्रे लाभे तद्वद् दुर्मुहूर्तांशदोषाः ॥ ८९ ॥ त्रिकोणे केंद्रे वा मदन ७ रहिते दोषशतकं

हरेत्सौम्यः शुक्रो द्विगुणमपि लक्षं सुरगुरुः भवेदाये केंद्रेऽगपउत लवेशो यदि तदा समूहं दोषाणां दहन इव तूलं शमयति ॥ ९० ॥

केंद्रे इति। केंद्रे सप्तमरहिते १।४।१० त्रिकोणे ५।९ तत्र गुरौ सति सर्वे दोषा नाशमायांति अथवा आये एकादशे रवौ सति सर्वे दोषा नाशमायांति ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

मंत्रं च द्रव्यं तमावश्यकत्वेन विचार्यं । वारको मंगलाकलकलशः । गृहविभूषणं चित्रलेखनादि । अंगनविभूषणं संमार्जनं गोमयाद्यालेपः । अथ च वेदिकां च वरं च वधूं च वरोप
वेशनार्थं स्थलविशेषः । मंडुलो गृहाच्छादनं काष्ठादिना वितानादिना वा बहुवचनात् कंडादाद्यारोपणं हरिद्राचंदनकांजिकादि धारणादि सकलशुभं प्रागं मानुउद्वाहतः सर्वं विवा-
हांके कुर्यान्नित्यं तत्रैः पंचांगशुद्धसहिते दिने रचयेत् उपद्रुतलग्ने लाहातलग्ने तत्रैकपनयनादि वा विहितं शुभकर्म प्रारभ्य न विरचयेत् तथा इदं कार्यजातं विनवमालिते दिने सर्वं नत्याच सेतुनकुर्यात् ॥ ४ ॥

हृद्दे २ हमृग्वोः पूर्वे पूदौ रवौ साईत्रयो ३ ॥ गुरौ रामा ३ मंदाशुके त्वाद्रे सार्द्वैकैकं १।२० विशोपकाः ॥ ९१ ॥ श्वश्रूः स्विती कः श्वशु-
रस्त्वनुस्त्वनु ॥ जामित्रपश्चा ७ स्यादृयितो मनःप्रा ॥ एतद्बलं संप्रतिभाव्य तांत्रिकस्त्वेषां सुखं संप्रवदेद्विवाहतः ॥ ९२ ॥ कुसुम्पते
सौरकुजार्कपि च वारे वर्ज्येधिष्ण्ये वा यदि [illegible] कर पीडा संकीर्णानां तार्हि सुता युद्दिनलाभ प्रीतिप्राप्ते सा भवती हृष्टिति
रत्वौ ॥ ९३ ॥ गांधर्वादि विवाहो को इंदु ४ नेत्र २ गुणं ३ दवः १ कु १ युगां ४ गाद ७ ग्नि ३ भू १ रामा ३ ॥ क्षिप्रधानु मुभांशुभाः ॥ ९४ ॥ वि-
धोर्बलमद्भीत्यवादलनकंडनं वारकं गृहांगणविभूषणान्यथ च वेदिकामंडपान् विवाहविहितौ शुभे विरचयेत्तथो-
द्वाहतो न हर्ष मिदं मातुरं विनवष्टमिते वासरे ॥ ९५ ॥ हस्तोच्छ्राया वेदहस्तैः समंताः तुल्या वेदी सद्मनो वामभागे
युग्मे घस्रे षष्ठवर्जं च पंच सप्ताहे स्यान्मंडपोद्वासनं सत् ॥ ९६ ॥ मेषादिराशिजवधूवरयोर्व्ययोश्च तैलादिलापनविधौ क-
थितात्र संख्या शैला ७ दिशः १० शर ५ दि १० गग्नि ३ नगा ७ द्वि ७ बाण ५ बाण ५ शर ५ बाण ५ गिरयो ७ विबुधैश्च केश्चित् ॥ ९७ ॥
सूर्ये ऽगनाद्र सिंह ५ घटे ७ बुधे वै स्त्रीमौलि ८ कोदंड ९ मृगेषु १० वायो मीनाब्ज ११ जूक १ कुंभे १ निवृत्तौ विवाहः स्यात् पोत्नि-
कोणे वृष २ युग्म ३ कर्कें ४ ॥ ९८ ॥ नास्यामृक्षं न तिथिकरणं नैव लग्नस्य चिंता नो वा वारो न च लवविधिर्नो मुहूर्तस्य चर्चा
नो वा योगो न मृतिभवनं नैव जामित्रदोषो गोधूलिः सा मुनिभिरुदिता सर्वकार्येषु शस्ता ॥ ९९ ॥ पिंडीभूते दिनकृति हेमंतर्चौ
स्यादर्द्धास्ते तपसमये गोधूलिः संपूर्णास्ते जलधरमालाकाले त्रेधायोज्या सकलशुभे कार्यादौ ॥ १०० ॥ अस्तं याते गुरु
दिवसे सौरे सार्के लग्नान्मृत्यो ८ रिपु ६ भवने लग्ने चेंदौ कन्यानाशस्तनु ८ मद ७ मृत्यु ८ स्थे भौमे वोढुर्नाशो ११ धन २ सह

गोधूलिरित्यनुवर्तते । बृहस्पतिवारे सूर्ये अस्तं याते सति सा गोधूलिः शुभा स्यात् । न तु पूर्ववद् यामसद्भावात् तथा सौरे सार्के सत्येव गोधूलिः शुभा न त्वस्ता
स्तमनंतरं कुलिकसद्भावात् कां लिसाम्यमपि स्यात् तथा लग्नात् अष्टमे लग्ने तनादेषु स्थानेषु चंद्रे सति कन्यानाशः स्यात् ॥ २ ॥
अथ गोधूलिप्रशंसा मंदारकांतयोः । कुलिकं कालिसाम्यं [illegible] लग्नं यदा नास्ति विमुक्तमनाद्
गोधूलिकं साधुतदा वदंति लग्ने विशुद्धे सति वीर्ययुक्ते गोधूलिकं नैव फलं विधत्ते ॥ २ ॥

विवाहो हि कृते न तत्राद्विन्न नंदनेषु च कारादयो योग अपि अनुलोमप्रतिलोम जानामपि करणी दृश्या तर्हि सुता दिप्राप्ते भवति एषा स्थितिः वा गृहणेद तेन भाविसा शुभकस्येषु वाहः कार्यः ॥ २ ॥

अथ वाच्यादिषु सप्तमंडपादी लग्नं निवृत्तानमिंद्र वाहस्य सार्द्ध तिका स्यात् तुला सिंह गते ऽर्के प्रो वेद्यानकोणे विवाहो वा ऽस्तं गतः स्यात् ॥ वृश्चिक धनुर्मकरे स्थिते ऽर्के वायुकोणे कुंभमीनमेषस्थिते ऽर्के नैऋत कोणे वृषमिथुनकर्कस्थिते ऽर्के आग्नेयकोणे ऽस्तं गतः स्यात् इत्यर्थः ॥ ५ ॥

सिद्धां तवे सा ॥ २ ॥

अथ वेदी लग्नात् ... तीने दिननिर्यमे ... गृह हस्तो छ्राय ... कैर्मि तैलादि लापने ... वानियम ... मंडप ... योवधूवरयोर्विवाहादि ... सर्वाद नानि ॥ ७ ॥

अथ गोधूलि मेदं जलधर मालाकाले ... पिंडीभूते हेमंतर्तौ ... मानोदिमासा ... दिनकृति पिंडीभूते ... तक सहशी संध्या ... सिं ... गोधूलिर्देया तथा तपसमये ... वतुष्ठये ... दरणे लग्ने गोधूलिः ॥ जलधर मालावेलायां ...

21

जेऽर्चंद्रेसौरव्यं ॥१०१॥ मेषादिगेर्के ५५ स्त्रा ५८ नगा ता: ५७ सप्तेषव: ५७ सप्त स्रा ५७ गजा ता: ५८ गोता: ५९ खतर्का: ६० कु

रसा: ६२ कुतर्का: ६१ कं गा नि ६० बाहि ६० नवपंच ५९ भुक्ति: ॥१०२॥ संक्रांतियातघस्रौघे गतिनिघ्ना खषट् हृता लब्धे

नांशादिना योज्यं यातर्क्षे स्पष्ट भास्करः ॥१०३॥ तनोर्दृक्कांशका स्पष्टं नवांशा दश १० संगुणा: रामाप्ता ३ लब्धमंशा

द्यं तनोर्वर्गादिसाधने ॥१०४॥ अर्कोल्लग्ना त्सायनांशाद्भोग्यभुक्ते भोगैर्निघ्ना स्वोदया त्खाग्नि ३० भक्ता त् भोग्यं भु

क्तं चांतरालोदयाढ्यं षष्ठ्या भक्तं स्वेष्टनाड्यो भवेयु: ॥१०५॥ चेल्लग्नार्कौ सायनौ वैकराशौ तद्विश्लेषघ्नोदय: स्वा

ग्निभक्त: स्वेष्ट: कालो लग्नमूनं यदार्का द्रात्रे: शेषो र्कात्सषड्भान्निशायां ॥१०६॥ उत्पातान्सहपातदग्धतिथिमिर्दु

ष्टांश्च योगांस्तथा चंद्रेज्यौ शुनसाम थास्तमयनं तिथ्या: क्षयर्द्धी तथा गंडांतं च सविष्टि संक्रमदिनं तन्वंशपास्तं तथा

तन्वंशेशविधू न थाष्टरिपुगान्पापस्य वर्गांस्तथा ॥१०७॥ सेंदुक्रूरखगोदयांशमुदयास्ताशुद्धिचंडायुधान् खार्जूरं दश

योगयोगसहितं जामित्र ७ लत्तावधं बाणोपग्रह पापकर्तरि तथा तिथ्या: सवारोत्थितं दुष्टं योग मथार्धयाम कुलिका

द्यान्वाद्दोषान्नृप ॥१०८॥ क्रूराक्रांतविमुक्तभं ग्रहहतं भं क्रूरस्य गंतव्य भं त्रेधोत्पातहतं च केतुहतभं संध्योदितं भं तथा त

द्वच ग्रहभिन्नयुद्धगतभं सर्वानिमान्संत्यजे दुद्वाहे शुभकर्मसु ग्रहकृतान् लग्नस्य दोषान्नृप ॥१०९॥ अथ वधूप्रवेश:

समाद्युग्मे ७ पं ५ कु ९ दिने विवाहाद्वधू प्रवेशोष्टदि १६ दिनांतराले शुभ: परस्ता द्विषमाब्दमास दिने ५ वर्षा स्पर तोथ यथे

ष्टं ॥११०॥ ध्रुवक्षिप्रमृदुश्रोत्र वसुमूलमघानिले वधूप्रवेश: सन्नेष्टो रिक्तारार्के बुधे परै: ॥१११॥ अथ पतिगृहेवधूमथा

जीवार्के भास्करदिने गुरुहस्तमूले प्राजेंदुविष्णुपवनोत्तररोहिणीषु कन्याकुलीरवृषभद्विक कुंभलग्ने धम्मिल्लबंधनविधौ शुभदो वधूनां १ इति धम्मिल्लमुहूर्तः ॥ १

धिके पतिं हंत्याद्विमै भर्तृगृहे वधूः शुचौ श्वश्रूं सहस्ये श्वशुरं क्षये तनुं तातं मधौ तातगृहे विवाहतः ॥ ९२ ॥ अथ द्विराग
मनं ॥ चरेदथौजहायने घटालिमेषगे रवौ रवीज्यशुद्धियोगतः शुभग्रहस्य वासरे ॥ नृयुग्ममीनकन्यका तुलावृषे
विलग्नके द्विरागमं लघुध्रुवे चरेऽस्रपे मृदूडुनि ॥ ९३ ॥ दैत्येज्यो ह्यभिमुखदक्षिणे यदि स्यात् गच्छेयुर्न हि शिशुगर्भिणी
नवोढाः बालश्चेद्व्रजति विपद्यते नवोढा चेद्वंध्या भवति च गर्भिणी त्वगर्भा ॥ ९४ ॥ नगरप्रवेशविषयाद्युपद्रवे करपीड
ने विबुधतीर्थयात्रयोः नृपपीडने नववधूप्रवेशने प्रतिभार्गवो नहि भवेच्च दोषकृत् ॥ ९५ ॥ एकग्रामे पुरे वापि दुर्भिक्षे
राजविग्रहे विवाहे तीर्थयात्रायां प्रतिशुक्रं न दुष्यति ॥ ९६ ॥ पित्र्ये गृहे चेत्कुचपुष्पसंभव स्तदा न दोषः प्रतिशुक्रसं
भवः भृग्वंगिरोवत्सवशिष्ठकश्यपात्रीणां भरद्वाजमुनेः कुले तथा ॥ ९७ ॥ इति श्रीदैवज्ञानंतसुतदैवज्ञरामविरचि
ते मुहूर्त्तचिंतामणौ विवाहप्रकरणं षष्ठं ॥ ६ ॥ अथाग्न्याधानप्रकरणं ॥ स्यादग्निहोत्रविधिरुत्तरगे दिनेशे मिश्रध्रु
वांत्यशशिशक्रसुरेज्यधिष्ण्ये ॥ रिक्तासु नो कुजशशीज्यभृगौ न नीचे नास्तंगते न विजिते न च शत्रुगेहे ॥ १ ॥ नो कर्कन
क्रझषकुंभनवांशलग्ने नोब्जे तनौ ॥ रविशशीज्यकुजैस्त्रिकोणे केंद्रैकषट्त्रिभवगैश्च परैस्त्रिलाभषट्खस्थितैर्निध
नशुद्धियुते विलग्ने ॥ २ ॥ चापे जीवे तनुस्थे वा मेषे भौमे वरे द्युने ॥ षट्त्र्यायेऽब्जे रवौ वा स्याज्जाताग्निर्जयेति ध्रुवं ॥ ३ ॥
इति श्रीदैवज्ञानंतसुतदैवज्ञरामविरचिते मुहूर्त्तचिंतामणावग्न्याधानप्रकरणम् ७ ॥ अथ राजाभिषेकप्रकरणं ॥
राजाभिषेकः शुभ उत्तरायणे गुर्विंदुशुक्रैरुदितैर्बलान्वितैः ॥ भौमार्कलग्नेशदशेशजन्मपैर्नो चैत्ररिक्तारुनिशा
[illegible] जीवे चापस्थे धनुःस्थे लग्ने सति। आधानलग्ने धनराशौ गुर्वधिष्ठिते सति स एकः। अथ मेषे योगः। वाऽथवा भौमे मेषे लग्ने स्थिते सति अयं द्वि
तीयो योगः। अथवाऽऽधानलग्नाद् द्यूने सप्तमस्थे [illegible] तृतीयो योगः [illegible] अथवा रवौ तृतीये एकादशे षष्ठे स्थिते [illegible]
ति यो [illegible] जाताग्निः [illegible]

तथा वसंते रवौ जलशुद्धियोगतः = २

[illegible] = ५

[illegible] शुभ [illegible] = ३

पित्र्यगृहे चेत् कुचौ [illegible] स्त्रीणां प्रतिशुक्र [illegible] नास्ति [illegible] = ६

[illegible] = ४

शीर्षोदयो मिथुनकन्यातुलावृश्चिककुंभाख्याः एषु अभिषेकलग्नेषु। अथवा विषमैकादशदशमानामन्यतमे लग्ने सति शुभग्रहे लग्नगे सति दृढे वा स अभिषेकः शु
भः =२

अधिमासे न.

मलिम्लुचे" १ "शाक्रश्रवः क्षिप्रमृदुध्रुवोडुभिः शीर्षोदये वौ पुचये शुभे तनौ" पापैस्त्रिषडायगतैः शुभैर्ग्रहैः केंद्रत्रि
कोणायधनत्रिसंस्थितैः" २ "पापैस्तनौ १ रुग् ६ निधने ८ मृतिः सुते ५ पुत्रार्त्तिरर्थे २ व्ययगैर्१२ दरिद्रता स्यात् खे १० निरुपोगः नसोऽभ्र
मूलैश्वर्यं ७ पदोद्भुनां ७ बुगे ४ स्तदेवं शुभं केंद्रगतैः शुभग्रहैः" ३ "एकर्लग्नकोणे" ५।९ कुजो गुरोर्दसितः खे" १० सराजा सदा मोदते
राज्यलक्ष्म्या" "तृतीयारिस्यगौ ३।६ सौरिसूर्यौ खे १० बंधौ ४ गुरुश्चेद्दत्रिजिस्थिरा स्यान्नृपस्य" ४ "इति श्री दैवज्ञानंत
सुतदैवज्ञरामविरचिते मुहूर्तचिंतामणौ राजाभिषेकप्रकरणं षष्ठमम्" ८ "अथ यात्राप्रकरणम्" यात्रायां प्रविदि
तजन्मनां नृपाणां दातव्यं दिवसमबुद्धजन्मनां च प्रश्नाद्यैरुदयनिमित्तमूलभूतैर्विज्ञातैरशुभशुभैर्बुधः प्रद
द्यात्" १ "जननराशितनू यदि लग्नगौ तदधिपौ यदि वा तत एव वा त्रिरिपुखायगृहं यदि वोदये विजय एव भवेद्व
सुधापतेः" २ "रिपुजन्मलग्नभं तथाधिपौ तयोस्तत एव चोपुस्य स्यश्चेद्भवेत् हिबुके द्युने शुभवर्गकस्तनौ यदि
मस्तकोदयगृहं तदा जयः" ३ "यदि पृच्छतनौ वसुधाकृचिरा शुभवस्तु यदि श्रुतदर्शनगमम् यदि वा श्रुतिचाद्ररत
श्चाशुभ ग्रहदृष्टियुतं चरलग्नमपि" ४ "विधुकुजयुतलग्ने सौरिदृष्टे चेद्धे मृति ८ मदन ७ संस्थे लग्नगे भास्करे
पि" "हिबुक ४ निधन ८ होरा १ द्यूनगे ७ वापि पापे स्वपदि भवति भंगः प्रश्नकर्तुस्तदानीं" ५ "त्रिकोण ५।९ कुजा सौरिशुक्र
इज्जीवा यदैकोपि वा नागगनो क्रीडनीवा बलीनां सुमध्ये तयोर्यो ग्रहः स्यात् स वक्तीयां दिशं प्रयुता सौ नयेच्च" ६ "प्रश्ने

या

अथ भेकी योगः =४

प्रविदितं ज्ञाया घटिकादि
ना ज्ञातं जन्मलग्नं यातं
का हीनलग्नकुंडलीस्य
शुभाशुभग्रहस्थितिवश
भाशुभफलोदर्कज्ञानं येषां
तेषां नृपाणां यात्रायां
दिवसं तातव्यं। ननु यस्य
जन्मकालो न ज्ञातस्तस्य कं
थं यात्रास्यादित्यत आह
अबुद्धेति अबुद्धमज्ञातं ज
न्मकालो येषां तेषामपि प्र
श्नाद्यैः प्रश्नोपश्रुत्यादिभि
रशुभशुभैर्विज्ञातैर्मति बु
धो यात्रादिवसं प्रदद्यात् की
दृशैः प्रश्नाद्यैः उदयो लग्नं
निमित्तं शकुनादि एतदादी
नि मूलभूतानि निदानका
रणानि तैर्वा तैः =६

ततएव ताभ्यां जन्म
लग्नजन्मराशिभ्यामेव
तृतीयषष्ठदशमैकादश
नामन्यतमं गृहं यद्युदये
स्यात्तदापि विजय एव स्या
त् =६

२२

गम्य दिशीपरा खेटः पंचमगोयः बो भूया दलयुक्तः स्वामुपरां नयते स्तौ ७ धनुर्मेषसिंहे युयात्राप्रशस्ता प्राग्नि
ज्ञौ प्रानो राप्रिगे चैवं मध्या रवौ कर्कमीनालि संस्थे तिरीर्घा जनुः पंच ५ सप्त ७ त्रि ३ तारा नचेष्टाः ८ नषष्ठी द्न च द्वाद
शी १२ नाष्टमी ८ नो सिताद्यातिथिः पूर्णिमा १५ मा ३० नरिक्ता ४।९।१४ हस्यादित्य मित्रे दुजीवांत्य हस्त श्रवो वासवैरेव
यात्रा प्रशस्ता ९ नपूर्वदिशि शक्रभे न विधुसौरिवारे तथा नचाजपदभे गुरौ यमदिशी नृदैत्येज्ययोः नपाशि दिशि
धातृभे कुजबुधे र्यमर्क्षे तथा नसौम्यककुभिव्रजेत् स्वजय जीविताथीं बुधः १० पूर्वाह्णे ध्रुवमिश्रभैर्नृपते
र्यात्रा नमध्याह्न के तीक्ष्णकै रपराह्णके न लघुभैर्नो सर्वरात्रे तथा मैत्राख्यैर्न च मध्यरात्रसमये चोग्रै स्तथा नो चरै
रान्ते हरि हस्त पुष्य शशिजिः स्या सर्वकाले शुभा ११ पूर्वाग्निपित्र्यांतक तारकाणां भूपै १६ कविंशो २१ शा ११ तुरंगमाः
७ स्युः स्वाती विशाखेंदु भुजंगमानां नाड्यो निषिद्धा मनु संमिताश्च १२ पूर्वाऽदिमाग्नेयमघानिलानां त्यजेद्धि
शाहि यमोत्तराई नृपः समस्तां गमने जयार्थी स्वातीमघां चोपरा नसौमतेन १३ तमोभुक्ततारा स्मृताविश्व १३ सं
ख्याः शुभो जीवपक्षो मतं शास्त्रपिभोग्याः तदाक्रांत भंकर्तरी संज्ञमुक्तं ततोऽप्येंदु १५ संख्यं भविद्धस्तनाम १४ मार्तं
डे मत्तिपसगेहिमकरश्चेज्जीवपक्षे शुभा यात्रा स्याद्विपरीतगे त्वयकरी द्वौ जीवपक्षे शुभा ग्रस्तं दग्धमतः परं तः
शुभकरं ग्रस्ता च धूम्रा कर्तरी यायी दुःस्थितिमान् रविर्जयकरौ तौ द्वौ तथा जीवगो १५ स्वात्यंतकौ हि वसुपौ
सकराऽनुराधा दित्यध्रुवाणि विषमाक्तिथयो २।३।५।७।९।११।१३।१५ कुलाः स्युः सूर्येंदु मंदगुरवश्च कुला

यथा स्पष्टं पूर्वकी गृहः हस्त नक्षत्रे ... नमुक्तानि चित्रा स्वाती च भुक्तानि पूर्वाभाद्रपदांतानि त्रयोदश जीवपक्षः। तदाक्रांत भाद्रस्वा संवद्ध पूर्वोत्तराभाद्रपदा स्वर्गृह संज्ञा। तेन राहुणा भोग्यानि उत्तराफाल्गुनी पूर्वाफाल्गुनी मघा श्लेषा पुष्य पुनर्वसु आर्द्रा मृग रोहिणी कृत्तिका भरण्यश्विनी रेवत्या ख्यानि ... पक्षः। हस्तस्तु कर्तरी = १५

यात्रायि स्थितिमतो जय करो चंद्रश्च जीवपक्षगो = ३

अब्धि स्यादिभानि धर्मे धर्मस्थाने लेख्यानि स्वयं सवत्र ज्ञेयं = २ [illegible]

धर्ममार्गो स्थिते भास्करे सति वित्तमोहे ऽर्थमार्गे मोक्षमार्गे [illegible] ॥ अथ [illegible] ॥ [illegible] ऽभ्यास्करे सति धर्ममार्गे [illegible] ॥ [illegible] स्थिते भास्करे केवलं धर्ममार्गे स्थिते [illegible] ॥ [illegible] सूर्य चंद्र

१२

२९ कुलाख्यो मूलांबुपेशविधिभंदस्रा १० घ हृ दृढिर्वतिथ्यः १६ ॥ रवीज्यौ जमघेंदुकस्त्रौ दहनाहिर्युग्द्विवित्राः स्तथा भुकाः शेकुल

संज्ञकाश्च तिथयो केंद्रा ४८ वेदैर्मिताः ॥ यायी स्यादकुले जयी च समरे स्थायी च तद्वत्कुले ॥ संधिः स्यादुभयोः कुला

कुलगतेर्भूमौ शायोर्युध्यतः १७ ॥ सुर्ड भेद स्त्र पुष्यानुगवसुजलपद्वीशमित्राल्पेपुष्यार्थ्यो ॥ मित्राजांघ्रीद्रके सादितिपु

ष्पवर्नोडून्यं शे भानि कामे वह्न्यार्द्रबुध्न्यचित्रामिहे स्पतिविधिभगाख्यानि मोक्षे ऽर्थे रोहिण्यार्यमणाद्यंदुविभ्भाति

भभदिनकरं ह्याति पथ्यादि राहो १८ ॥ धर्मगे भास्करे वित्तमोहे प्राणी वित्तगे धर्ममोक्षे स्थितः प्रास्यते ॥ कामगे धर्ममो

क्षार्थगः प्राभनो मोक्षगे केवलं धर्मगः प्रोच्यते १९ ॥ अथ तिथिचक्रं वो वै पह साश्दिकाद्वादशैव तिथ्यो माघादौ हि तीया

दिकास्ता : कामाप्तिस्वः ३।४।५ स्युस्ततो यादिवज्ञयानेशाद्यादौ फलं तत्र वच्मि २० ॥ सौख्यं १ क्लेशो २ भीति २ रर्थागमश्च ४ शून्यं १ नैःस्वं २ निःस्वता ३ मिश्रता च ४ द्रव्यक्लेशौ १ दुःखं २ मिष्टाप्ति २ रर्थो ४ ॥ लाभः १ सौख्यं २ मंगलं ३ वित्त

लाभः ४ २१ ॥ लाभो द्रव्याप्ति २ र्दैन्यं २ सौख्यं ४ भुक्तं भीति १ र्लाभो २ मत्यु २ रर्थागमश्च ४ लाभः १ कष्टं २ द्रव्यलाभो ३ सुखं च

४ कष्टं १ सौख्यं २ क्लेशलाभः ३ सुखं च ४ २२ ॥ सौख्यं १ लाभः २ कार्यसिद्धिश्च ३ कष्टं ४ ॥ क्लेशः १ कष्टात्सिद्धि २ रर्थो ३ ध

नं च ४ मत्यु १ र्लाभो २ द्रव्यनाशश्च ३ शून्यं ४ शून्यं सौख्यं मत्यु २ संतकष्टं ४ २३ ॥ तिथ्यक्तवारयुतिर्द्विगजाद्युतिः

२ तष्टा स्थानत्रये त्रिवियति प्रथमे तु दुःखी मध्ये धनक्षितिरथो चरमे मृतिः स्यात् स्थानत्रयेंकयुति सौख्यजयो

निकक्तौ २४ ॥ रवेर्भतो ऽब्जभोन्मिति र्नगा ७ वशेषिता ह्यगा ७ महाहुडलो न शस्यते त्रिषाभिता शुभो भवेत् २५ ॥ शशांक

तिथयो ऽत्र शुक्लप्रतिपदादिका ज्ञाताः । तत्र तिथिनक्षत्रवारसंयुतिः स्थानत्रये स्थाप्या [illegible] प्रथमस्थाने वियति शून्ये सति दुःखी [illegible] मध्ये द्वितीयस्थाने वियति धननाशः [illegible] स्थानत्रये कयुति [illegible] सौख्यजयौ भवेतां = २ सूर्यनक्षत्राद् [illegible] [illegible] निर्गमिना कार्या [illegible] = ६

पथि शास्त्रं याद्यर्थस्य ताद्वशे राशौ पथि तत्र विसर्गाः । बर्के विरोधा मध्याहार्यः = ५

अथ [illegible] [illegible] = ७

मेषादीनां घाततिथीनां मूलपंचांके त्यादिको घाताख्यचंद्रो ज्ञेयः यथा मेषस्य प्रथमो मेषाद्वृषस्य पंचमः मिथुनस्य नवमः इत्यादि स घातचंद्रो राजसेवायां विवादे प्रतिवादिना सह कलहे युद्धादौ चादिशब्दा
द्ग्रामयात्रादिषु वर्ज्यः । अन्यत्र विवाहान्नप्राशनादिमंगलकर्मसु न वर्ज्यः ॥ ९

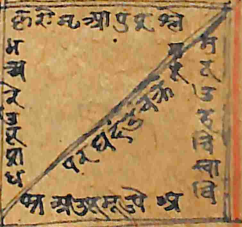
मेः सूर्यमतोऽत्र गण्यं पक्षादितिथ्यादिनवासरेण युतं नवाप्तं नगशेषकं चेत् स्याद्धि वरं तद्गमने ऽतिशस्तं ॥ २६ ॥ मूलेषु चां
५ कल्९ घं ३ गा ६ दि १० वह्नि २ सप्त ७ वेदाः ४ षष्ठे ६ दृशा ३ कौ १२ ऽश्व घाताख्यचंद्रः मेषादीनां राजसेवाविवादे वर्ज्यो युद्धाद्येषु
नान्यत्र वर्ज्यः ॥ २७ ॥ गोस्त्री ६ घटके १२ घाततिथिस्तु पूर्णा भद्रा नृयुग्म ३ कर्कटके ४ च नंदा कौर्प्योऽजयो ९ नक्र १० धटे ७ च
रिक्ता ॥ जया धनुः ९ कुंभ ११ हरौ ५ न शस्ता ॥ २८ ॥ नक्रे १० भौमो गो २ ऽर्कः सिंहे ५ स्त्रीषु ६ चंद्रः ऽजेऽंद्र ४ ऽके ८ कौ ज १ भे २ ज्ञो ऽख्ये
कर्के ४ शुक्रः कौ ११ सद्दुंडा ७ नृलि ८ मीने १२ गुरुः १२ कुंभ ११ जू के ७ जीवो घातवारा न शस्ताः ॥ २९ ॥ मघा १ करौ २ वायु ३ मैत्रे ४ मू
ला ५ जौ ६ द्वा ७ क ८ र्णौ ९ त्वमे १० याम्य ११ ब्राह्मे १२ ऽपूर्वा ११ स्तावणि १२ मेषादेर्घातिभं न सत् ॥ ३० ॥ भूमि १ घ २ ध्य ३ नृद्रि ७ दिक् १०
सूर्या १२ ऽगा ७ द्व ८ ऽके ९ सूर्या ११ ऽव्धि ४ सायकाः ५ मेषादिघातलग्नानि यात्रायां वर्जयेत्सुधीः ॥ ३१ ॥ नवम्यां ९ न वह्नि ३ मूल्याः
कृ ११ व ह्नयो ३ त्र ५ विश्वे १३ कुहूता ॥ ७८ शक्र १४ सा ६ स्तु रंगा तिथ्य ७ । १५ द्विदशो ११ ष्टा १० मार्व सत्व २० । १० प्रपूर्वतः
स्थुस्तिथयः संमुखवामगा न शस्ताः ॥ ३२ ॥ कौबेरी तो वै परास्येन कालो वारे ऽकर्दिशे संमुखस्तस्य पाशः यात्रायुद्धे सं
मुखे वर्जनीया वृत्तौ ग्रन्थौ यस्तु संहौ विधिं त्यो ॥ ३३ ॥ दक्षिणस्थः शुभः कालः पाशो वामदिगाश्रयः यात्रायां संम
खे ऽन्यत्र नशोभनः ॥ ३४ ॥ पूर्वादिषु चतुर्दिक्षु सप्त सप्तानलर्क्षतिः वायव्याग्नेयदिक्संस्थं परिघं न विलंघ
येत् ॥ ३५ ॥ अग्नेर्दिशं नृपः इयात्पुरुहूतदिग्भैः देवं प्रदक्षिणगताविदिशोथ कसे न्यावव्यके पिपरिघं प्रविलंघ्य गच्छे
त्पूलं विहाय यदि दिक्कन्नु शुद्धि रुक्ति ॥ ३६ ॥ मैत्रार्कपुष्याश्विन मैर्न नियुक्ता यात्रा शुभा सर्वदिशासु तज्ज्ञैः वकी

अनलदृतिः कृत्तिकातः सप्तभानि पूर्वस्यां मघातः सप्त याम्यायां अनुराधातः सप्त पश्चिमायां धनिष्ठातः सप्त भानि उत्तरस्यां तिष्ठन्ति ॥ नीति संज्ञं च वाकप्रोक्तः तत्र वायव्याग्नेयदिगुपनिबद्धरेखा परिघदं
डः स्यात् सर्वथानो लंघयेत् तत्र य व नस्परद्ध प्राचीमुख्य द्वारभिश्च यात्रा अग्नि दिक्के प्रोद्भिरुदीची तयेसयाम्या भपश्चिमाश्रिते नैर्ऋत्याश्रिते प्राप्य परं प्रयायात् ॥ १ = ३ नृपः ॥
कहतदिक् प्राची तत्स्थैः कृत्तिकादिसप्तनक्षत्रैः दक्षिणदिग्गामिनः ... धादीन गच्छेत् यथानघादिसप्तभैर्नैर्ऋत्यां अनुराधादिसप्तभै
र्वायव्यां धनिष्ठादिसप्तभैरीशानीं गच्छेत् सर्वथा अथेति आवश्यककर्तव्ये सति यमपि परिघदंडमपि लंघयेत्तु नागच्छेत् परंतु शूलं ... हस्तं नक्षत्रशूलं च विहाय यदि दिक् तनु

कौबेरी वाउन्नरादिक् तस्या विपरीतदिक्षु अर्का द्यवारे कालः स्यात् तस्य कालस्य संमुखे पाशः स्यात् तत्र यथा रवौ उत्तरदिशि कालः दक्षिणे पाशः चंद्रे वायव्यां कालः आग्नेय्यां पाशः एवं भौमादिष्वपि रात्रौ कालादिशि पाशः पाशादिशि कालः इति विपरीतं ज्ञेयं तौ यात्रा युद्धादिषु संमुखे वर्ज्यौ = ५

अथ घटिकानक्षत्रयोगा शुभ आतिकयाः = १

मूलशूलं सर्वं तु पातसमानि तिपाठः = ५

शुद्धिमस्ति पूर्वादिक्चतुर्ष्विकु मेषादय स्त्रिराशयः स्युः दिग्द्वाराख्याः लग्नवशात् द्वितीयलग्ने यावत्प्रि येते ते आगच्छेत् शुभफलदास्ते स्फुरिता शुक्र सप्ताहि तत्स्था व = २

गहः केंद्रगतोऽथवा गो लग्ने दिनं वाऽस्य गमे निषिद्धं ३७ सौम्यायने सूर्यविधू तदोत्तरां प्राचीं व्रजेत्तौ यदि दक्षि
णायने प्रत्यग्यमाशां च तयोर्दिवानिशं भिन्नायनत्वेऽथ वधोऽन्यथा भवेत् ३८ उदेति यस्यां दिशि यत्र याति गोलभ्र
माद्वाथ ककुभसंघे विधोर्ग्रहस्ते संमुखः स्मृतः शुक्रो यत्रोदितस्तां तु दिशं न यायात् ३९ वक्रोऽस्तनीचोपगते भृगोः
सुते राजा व्रजन्याति वशं हि विद्विषां बुधोऽनुकूलो यदि तत्र संचरन् न तु रिपून् जयेन्नैव जयः प्रतीद्रुजे ४० यावच्चं
द्रः स्वभात्कृत्तिकाद्ये पादे शुक्रोऽधोनदृष्टोऽग्रदक्षे मध्ये मार्गे भार्गवास्तेऽपि राजा तावत्तिष्ठेत्संमुखत्वेऽपि तस्य ४१ कुं
भकुंभांशकौ त्याज्यौ सर्वथा यत्नतो बुधैः तत्र प्रयातुर्नृपतेः स्यर्थनाशः पदे पदे ४२ जनिलग्नजन्मभपती शुभग्रहो
भवरतस्तदा तदुदये शुभो गमः अथ मीनलग्न उत वा तदंशके चलितस्य वक्रमिह वर्त्म जायते ४३ जन्मराशि
तनुतोऽष्टमेऽथवा स्वारिभाच्च रिपुभे तनुस्थिते लग्नगास्तदधिपा यदाऽथवा स्युर्गतं हि नृपतेर्मृतिप्रदं ४४ लग्ने
चंद्रे वापि वर्गोत्तमस्थे यात्रा प्रोक्ता वांछितार्थैकदात्री अंभोराशौ वा तदंशे प्रशस्तं नौकायानं सर्वसिद्धिप्रदायि ४५
दिग्द्वारभे लग्नगते प्रशस्ता यात्रार्थदात्री जयकारिणी च हानिं विनाशं रिपुतो भयं च कुर्यात्तथा दिक्प्रतिलोम
लग्ने ४६ राशिः स्वजन्मसमये शुभसंयुतो यो यः स्वारिभान्निधनगोऽपि च वेशिसंज्ञः लग्नोपगः सुगमने जयदो
थ भूप योगैर्गमो विजयदो मुनिभिः प्रदिष्टः ४७ सूर्यः १ सितो २ भूमिसुतो ३ ऽथ राहुः ४ शनिः ५ शशी ६ ज्ञश्च ७ बृहस्प
तिश्च ८ प्राच्यादितो दिक्षु विदिक्षु चापि दिशामधीशाः क्रमतः प्रदिष्टाः ४८ केंद्रे दिगधीशे गच्छेदवनीशः ललाटि

यथा तनौ लग्नस्य स्वरूपाणि आस्यां गतु लीलादिकः। मृगुसुतो लाभे व्यये आदित्यां गतु लीलादिकः एवं सर्वत्र ज्ञेयाः

तस्मिन् दिग्गीशे लीलादि निमित्ते प्र दिसे नां ने यात्‌ ॥ ५ ॥

न्ति तस्मिन्‌ न्वेषां दृदिसेनां ॥ ४९ ॥ प्रा आद्यौ तारिलिस्तनौ ॥ मृगुसुतो लाभ ११ व्यये १२ भूसुतः कर्मस्थो १० धृतमोन वा ९ ४

८ मन्महे सौरिस्तथा सप्तमे ७ चंद्रः शत्रुगृहालजे व्यि ५ च बुधः पाताले गोगीश्वति विंत्तेश्वा ते गृहे विलग्नसदना ह्रो

लादिकाः कीर्तिताः ॥ ५० ॥ मृगे गत्वा त्रिवेस्थित्वा द्वितीय गच्छन् जयेन्नरिपून् मैत्रे प्रस्थाय शाके च स्थित्वा मूले वृ

जेत्स्तथा ॥ ५१ ॥ प्रस्थाय हस्ते निलतत्त्वधिष्ठ्ये स्थित्वा जयार्थी प्रवसेद्धि दिवे ॥ वस्त्वं संपुष्पे निजसीम्नि चैक रात्रौ वि

तः स्नां लभते वनीशः ॥ ५२ ॥ उषः कालो विना पूर्वां गोधूलिः पश्चिमां विना विनोत्तरां निशीथः सन् याने याम्यां वि

नाभि लिति ॥ ५३ ॥ लग्नाद्भावाः क्रमात् देह १ कोश २ धानुष्क ३ वाहनं ४ मंत्रो ५ परि ६ मार्ग ७ आयुष्य ८ हृ ९ व्यापारा १० ग

मे ११ व्ययाः १२ ॥ ५४ ॥ केंद्रे कोणे सौम्य खेटाः शुभाः स्युर्याने पापास्त्र्यायषट्खे षु चंद्रः नेष्टो लग्नांत्यारि रंध्रे शनिः खे

स्ते शुक्रो लग्नेट्नगां त्यारिरंध्रे ॥ ५५ ॥ योगात्मिद्धिर्धरणिपतीनां मूल गुणैर्विप्र देवानां चौरालामपशकुनेः कुला

भवति मुहूर्तादपि मनुजानाम् ॥ ५६ ॥ सहजे रविर्दशमभे शशी तथा शनि मंगलौ रिपुगृहे सितः सुते हिबुके बुधो गु

रुरापी हूलग्नगः स जयत्यरीन्प्रचलितो नृपः ॥ ५७ ॥ भ्रातरि ३ सौरिर्भूमिसुतो वैरिणि ६ लग्ने १ देवगुरुः आये ११ ग

ते केशत्रुजयश्च दत्ता कूलो देत्यगुरुः ॥ ५८ ॥ तनौ जीवेंदु मृतौ ८ वैरिगो ६ र्कः पृयातो महीद्रो जयत्वेव शत्रून् ॥ ५

९ लग्नगतः स्पाद्द्वपुरोधाः लाभधनस्थैः शेष नभोगैः ॥ ६० ॥ द्यूने चंद्रे समुदयगे र्के जीवे शुक्रे विदि धनसंस्थे

दिग्गयोगे चलति नरेशो जेता शत्रून्गरुड इवाहीन् ॥ ६१ ॥ क्षितिगतः शशिपुत्रो भ्रातरि ३ वासरनाथः स लग्न

धारिणी वतीनी योगाद्‌ प्रमाण योग यात्रा लग्न वशात् ध्रुव पति एषा दोसि द्वितीया तिनकार्य निष्पति स्यात् ॥ ८ ॥

चिषम ४

भ्रातादि तिलवर्धयोगे यात्रा शत्रुजयो भवेत् वंद्य गुरुः शुक्रो नुकूलः यात्रया दिगुणबव ज्ञीन बति ॥ ४ ॥

तिरिणि लग्न मनित्रा इति विहितं नक्षत्र स्वामिक मुहूर्त विहितं भवति ॥ ८ ॥

एवंविधे योगे चेद्राजा चलति तदा शत्रवः प्राप्तलाभं ... स्वयमेव गत्वा पतंति तथा ... प्रतापानले पतंति इत्यर्थः = १ ततो शनिकुजौ स्यातां रविर्दश-
मे बुधो लाभे दशमे वा स्यात् भृगुसुतो वा स्यात् एवंविधे योगे प्रचलति तस्य राज्ञो जयः एको योगः अथ द्वितीययोगः २ ॥६३॥ एवमन्यतमस्थानस्थितौ ... सुतशनी स्यातां यस्मिन् कस्मिं-
श्चित् स्थाने स्थिता गुरुः तत्र भृगुजा बलयुताः स्युः तदेवंविधे योगे तथा राज्ञो विजयः इत्यर्थः = २

गते भृगुपुत्रे सुःप्राप्तलाभं करवः सर्वे ॥६२॥ उदयेऽरविर्यदि सौरि रदिगः प्राप्तो दशमेऽपि वसुधापतिर्यदि याति रिपुवाहिनी
वशमेति ॥६३॥ तनौ शनिकुजौ द्विविर्दशमभे १० बुधो भृगुसुतोऽपि लाभ ११ दशमे १० त्रिलाभ ११ रिपुभे ६ स्वभ सुतशनी
गुरुतः भृगुजास्तथा बलयुताः ॥६४॥ समुदयगे विबुधगुरौ मदन ७ गते हिमकिरणे हिबुकगतौ बुध भृगुजौ सहज
३ गताः खलखचराः ॥६५॥ त्रिदशगुरुस्तनुगो मदने हिमकिरणो रविराययगतः सितशशिजावपि कर्मगतौ रवि-
सुतभूमिसुतौ सहजे ॥६६॥ देवगुरौ वा शशिनि तनुस्थे वासरनाथे रिपुभवनस्थे पंचमगेहे हिमकरपुत्रः कर्मणि
१० सौरिः सुहृदि ४ सितश्च ॥६७॥ हिमकिरणसुतौ बलीचेत्तनौ त्रिदशपतिगुरुर्हि केंद्रस्थितः व्ययगृहसहजारि
धर्मस्थितो यदि भवति निर्बलश्चंद्रमाः ॥६८॥ अशुभखगैर्हीनवाष्टमद ७ स्थे हिबुकसहोदरे लाभ ११ गृहस्थः क-
विरिह केंद्रगगी ... दृष्टो वसुचयलाभकरः खलु योगः ॥६९॥ रिपुलग्नकर्महिबुके शशिजे पदि बाद्दितशुभ-
नभोगमनैः व्ययलग्नमन्मथगृहेषु जयः पतिवर्जिते ... शुभनामधरैः ॥७०॥ लग्ने यदि जीवः पापाय यदि लाभे
कर्म तपे पि वा चेद्राज्याधिगमः स्यात् ॥ द्यूने बुधशुक्रो चंद्रो हिबुके वा तदुक्तफलमुक्तं सर्वैर्मुनिवर्यैः ॥७१॥ रिपुतनु
निधने शुक्रजीवे दवो ... बुधभृगुजौ तुर्यगेहस्थितौ मदनभवनगश्चंद्रमा वा बुधः शशिसुतभृगुजां तगतिश्चं-
द्रमाः ॥७२॥ सितजीवभौमबुधभानुतनूजास्तनु १ मन्मथा ७ गुरि ६ हिबुकं ४ रि ? गृहे चेत् ॥ क्रमतोऽरि ६ सोदर ३ खं १० प्रा-
प्तवरहोरा १ हिबुकाय ४।११ गौ गुरुदिने खिलखेटैः ॥७२॥ सहजे कुजो निधनगश्चभानुर्विमदने बुधो रविस्तो
गुरुवारे समस्तसूर्यादिग्रहैः क्रमतोऽरिसोदरे ... स्थानस्थितैर्यथा कः षष्ठे चं२ कु ३ बु ६ ... एवंविधे योगे राज्ञो विजय एव = १

२५

एवंविधे योगे यदि राजा याति तदा रिपुसेना वशमेति = ८ एवंविधे योगे राज्ञो जयः = ४ एवंविधे योगे राज्ञो जयः = ५

बुधो बली चेल्लग्ने ... ता ... स्याति ... दि निर्बलो ... भावे ... रवि ... तीय ... एवंविधे योगे ... विजय एव = ६
नवाष्टमसप्तम ... पापग्रहैः = ७

चंद्रमाः ... बुधभृगु ... एवंविधे योगे विजय एव

२५ ... तनुबुधशुक्रयोः ... तलं ... एव = २

देहज्यास्ति तेषु एकोपि शुभो वा शुक्रो बुधो वा चेत् तत् पंचमतपः केंद्रेषु स्यात् तदायोगाख्यो योगः। होचेत् एषु तदाधियोगः। शुक्र...लग्नात्ययोश्च तदा योगाधियोगः = २

तनौ गुरुः ॥ अथ चेत् सुरीज्यास्ति तथा नवोजलत्रिगता हि सौरिकधियो निपुस्थितौ ७४ एकोप्रिज्यास्ति तेषु पंचमतपः केंद्रेषु योगस्तथा होचेत्तेष्वधियोग एषु सकलाद्योगाधियोगः स्मृतः ॥ योगे क्षेममथाधियोगगमने क्षेमं रिपूणां वधं चा॥ थो क्षेमयशो वनीश्च लभते योगाधियोगे व्रजन् ॥ ७५ ॥ इषमासि सिता दशमी विजया शुभकर्मसु सिद्धिकरी कथिता श्रवणर्क्षयुता सुतरां शुभदा नृपतेस्तु गमे जयसिद्धिकरी ॥ ७६ ॥ चेतो निमित्तशकुनैरतिसुप्रशस्तैर्ज्ञात्वा विलग्नबलमुर्व्यधिपः प्रयाति सिद्धिर्भवेदथ पुनः शकुनादितोपि चेतोविशुद्धिरधिका न च तां विनेयात् ॥ ७७ ॥ व्रतबंधनदेवतप्रतिष्ठा करपीडोत्सववास्तुकासमाप्तौ न कदापि चलेदकालविद्युद्घनवर्षातुहिनेपि सप्तरात्रं ॥ ७८ ॥ महीपतेरेकदिने पुरात्पुरे यदा भवेतां गमनप्रवेशको भवारभौमादिकयोगिनी विचार्यते नैव कदापि पंडितैः ॥ ७९ ॥ प्रवेशान्निर्गमं तस्मात् प्रवेशं नवमे तिथौ नक्षत्रे च तथा वारे नैव कुर्यात् कदाचन ॥ ८० ॥ यद्येकस्मिन् दिवसे महीपतेर्निर्गमप्रवेशौ स्तः तर्हि विचार्यः सुधिया प्रवेशकालो न यात्रिकस्तत्र ॥ ८१ ॥ अग्निं हुत्वा देवतां पूजयित्वा नत्वा विप्रानर्चयित्वा दिगीशं दत्वा दानं ब्राह्मणेभ्यो दिगीशं ध्यात्वा चित्ते भूमिपालोधिगच्छेत् ॥ ८२ ॥ कुल्माषांस्तिलतंडुलानपि तथा माषांश्च २ गव्यं दधि ४ त्वाज्यं ५ दुग्धं ६ मृगैणमांसं ७ मुपरं तस्यैव रक्तं तथा ८ तद्वत्पायसमेव ९ चाषपललं १० मार्गं च ११ शाशं तथा १२ षाष्टिक्यं च तथा १३ प्रियंगु १४ मधु वा चित्रांडजान् १५ सत्फलं १६ ॥ ८३ ॥ कौर्मं १७ सारिक १८ गोधिकं च पललं १९ शाल्यं २० हविष्यं २१ हयाद्यं सेध्या त्वक्शशान् २२ मुद्गमापि वा २३ पिष्टं यवान्नं तथा २४ मत्स्यान्नं

अश्विन्यादिनक्षत्रविंशतिभेषु कुल्माषादिकं नक्षत्रदोहदं। इदं नक्षत्रसौवर्णभेदेन देशभेदेन वा विचार्यमन्नस्य संभवे भक्ष्ययेत् अन्नस्य संभवेभ्याऽलोकयेत् स्पृशेद्वा तिथौ। यथाश्विन्यां कुल्माषान् अन्यत्र ...तिलमिश्रितं तंडुलान् एवं सर्वविचार्यम् = ४

अथ विजयदशमीसंज्ञक विद्धि मुहूर्तचिंतामणौ कंदसाहे = २

व्रतबंधनदेवप्रतिष्ठा करपीडा उत्सवोद्वाहिकादिः सतर्कजमनलाति...द्वयं च...प्रत्यासौ...कथयदि ना समाप्तौ समाप्ति विना कदापि नैव गच्छेत् = ५

...कुल्माषान् ...कौर्मं मांसं ॥ सारिकायाः ...गोधिका ...मांसं ॥ हविष्य ...मांसं ॥ मत्स्यान्नं ...तंडुलान् ...

बलिकं वा प्रियंगु ...मथवेति पाठः = २

अथदिग्दोहदमनुकुमा ... २६ 26

... नमस्तुभ्यं ... मनो भीष्टं तदेव स्यापनीयं ॥ ८ ॥

खलु २५ चित्रान्नं २६ मथवा दध्यन्नं २७ मेवं क्रमाद् दृष्ट्वा मनसमिदं विचार्य मतिमान् भक्ष्यांस्तथा लोकयेत् ॥ ८४ ॥

आज्यं १ तिलोदनं २ मत्स्यं ३ पयश्चापि ४ यथाक्रमं भक्षयेद् दोहदमिदं दिक्पूर्वादिकां व्रजेत् ॥ ८५ ॥ रसालं १ पयि-

सं २ कांजी ३ भक्तं ४ दुग्धं ५ तथा दधि ६ पयो ७ भक्तं घृतं तिलान्नं च भक्षयेद् दोहदं ॥ ८६ ॥ पत्राद्वितो कदल २ तंदुल ३

वारि १ सर्पिः ४ आणपहवि ... मुपि हिमजलं ७ लवणं ८ मुक्त्वा व्रजेद्दुचक ९ मंबु च १० धेनुमूत्रं ११ यावान्नं १२

पायसं १३ गुडा १४ न्नम् गन्नं १५ मुद्गान्नं १६ ॥ ८७ ॥ उक्तं सप्रथमतएव दाक्षिणात्यैः [illegible] द्वाविंशत्पदमधिगत्य दिश्ययानं

आतोहेत्तिलघृतं हेमताम्रपात्रं दत्वा द्विजाय कवराय सघृतं [illegible] ॥ ८८ ॥ प्राच्यां गच्छेत् जनैर्वृ दक्षिणस्यां रथेन च

दिशि प्रतीच्यामश्वेन तथोदीच्यां नरैर्नृपः ॥ ८९ ॥ देवगृहाद् गुरुसदनाद् स्वगृहान्मुख्यकलत्रगृहाद् प्राप्य ह-

विष्यं विप्रानुमतः पश्यन् मङ्गलमेव यातु ॥ ९० ॥ कार्याद्विहगमनस्य चेद्विलंबो भूदेवादिभिरुपवीतमा-

युधं च क्षौद्रं चामलफलमाशु चालनीयं सर्वेषां भवति यदेव हृत्प्रियं च ॥ ९१ ॥ गेहाद्देहांतरमुपगमस्तद्धि या-

त्रेति गर्गः सीम्नः सीमांतरमुपि भृगुर्बाणविक्षेपमात्रं प्रस्थानं स्यादिति कथयते सो भरद्वाज एवं यात्राकार्या

दहितिहु पुरा खेदप्राहो ब्रवीति ॥ ९२ ॥ प्रस्थानमत्र धनुषां हि शतानि पंच ५०० केचित् [illegible] शतद्वयमुशंति २०० दशैव

चान्ये १० संप्रस्थितो यदि हं मंदिरतः प्रयातो गंतव्यदिक् तदपि प्रयतेन कार्यं ॥ ९३ ॥ प्रस्थाने भूमिपालो दश

दिवसमभिव्याप्य नैकत्र तिष्ठेत् सामंतः सप्तरात्रं तदितरमनुजः पंचरात्रं तथैव ऊर्ध्वं गच्छेत् शुभाहे प्रथमगम-

अथ प्रस्थानकर्तुर्नियममाह ॥ प्रयाति प्रस्थितो राजादिः रिपुविजयकामनाः यात्रादिनात्पूर्वं प्रस्थानात् मैथुनं नैव कुर्यात् वाऽपवाऽप्रस्थितो ... तया स्याकु तुम प्रस्थितो दिने यात्रादिवसे मैथुनं नैव कुर्यात् ॥ १ ॥ पौषादिषु चतुर्षु यदि वृष्टिर्भवेत् साऽकालवृष्टिः तत्राकालवृष्ट्यां जातायां यदि वसुधा ... यावत्स्यात् ... मत्स्यमितुष्यादयः ते यां पदे ... नास्ति यदि ... दोषोऽल्पो वा ॥ २ ॥

न दिनात्प्रस्थानात्पूर्वं वा प्रस्थितो तद्दिने सोऽपि विजयमनाः मैथुनं नैव कुर्यात् ९४ दुग्धं त्याज्यं पूर्वमेव त्रिरात्रं क्षौरं त्याज्यं पंचरात्रं तु पूर्वं क्षौद्रं तैलं वासरेऽस्मिन्वमिश्च त्याज्यं यत्नाद्भूमिपालेन नूनं ॥ ९५ ॥ मुक्त्वा गमनतिथिं यदि चेत्तैलगुडक्षारपक्वमांसानि विनिवर्तते सकृद्गणः स्त्रीद्विजन्मयमामान्यगच्छतीमरणं ॥ ९६ ॥ यदि मासचतुष्टये सुपौषादिषु वृष्टिर्हि भवेदकालवृष्टिः प्रथमस्य पदं कृता न याव वसुधा स्यान्न हि तावदेव दोषः ९७ अल्पायां वृष्टौ दोषोऽल्पो भूयस्यां दोषो भूयान् जीमूतानां निर्घोषे वृष्टौ वा जातायां भूपः सूर्यस्य बिंबे सौवर्णे कृत्वा विप्रेभ्यो दद्यात् प्राकुत्येषा ज्यं स्वर्णदत्वा गच्छेत् स्वयं ... भिः ९८ विप्राश्वेभफलान्नदुग्धदधिगोसिद्धार्थपद्मांबरं वेश्या वाद्यमयूरचाषनकुलाबद्धैकपश्वामिषं सद्वाक्यं कुसुमेक्षुपूर्णकलशच्छत्राणि मृत्कन्यका रत्नोष्णीषसितोक्षमद्य ससुतस्त्रीदीप्तवैश्वानराः ॥ ९९ ॥ आदर्शांजनधौतवस्त्ररजका मीनाज्यसिंहासनं शावं रोदनवर्जितं ध्वजमधुच्छागास्त्रगोरोचनं भारद्वाजनृयानवेदनिनदा मांगल्यगीतांकुशा दृष्टाः सत्फलदाः प्रयाणसमये रिक्तो घटः स्वानुगः ॥ १०० ॥ वंध्या चर्मतुषास्थिसर्पलवणांगारेंधनक्लीबविट्तैलोन्मत्तवसौषधारिजटिलप्रावृट्तृणव्याधिताः नग्नाभ्यक्तविमुक्तकेशपतितव्यंगक्षुधार्ताश्चासृक्स्त्रीपुष्पसरटः स्वगेहदहनं मार्जारयुद्धं क्षुतं १०१ कार्पासीगुडतक्रपंकविधवाकुब्जाः कुटुंबे कलिर्वस्त्रादेः स्खलनं लुलायसमरं कृष्णानि धान्यानि च कार्पासं वमनं च गर्दभरवो दक्षेतिरुङ्गर्भिणी मुंडार्द्राम्बरदुर्वचोंधबधिरोदक्या न दृष्टाः शुभाः

तिलमाषादयः ॥ २ ॥

आवश्यकयात्रायां दानमाहुः ... अकालवृष्टेर्जातायां सूर्यस्य ... ॥ ४ ॥ कार्यसिद्धिरस्त्वादिकं ॥ ७ ॥ धनुरादि ... ॥ ५ ॥ ... हयेनाह ॥ ४ ॥ ... ॥ २ ॥

मांसदुग्धादि ... वयः ॥ २ ॥ स्त्रीद्विजमवमान्यादि ... कार्यसिद्धिर्न ... प्रावृद्धः ...

१०२॥ गोधा जाहक कम्बू कराहि शशकानां कीर्तनं शोभनं नो शब्दो न विलोकनं च॥ कपिऋक्षाणामतो व्यत्ययः॥ न शुनां भय प्रवेशसमरे नष्टार्थ संवीक्षणे यत्सत्त्वाः शकुनान पेक्षणविधौ यात्रोदिताः शोभनाः॥
१०३॥ वामांगे कोकिला पल्ली पोतकी सूकरी रला पिंगला छुछुंदरी का श्रेष्ठा स्त्रीवा पुरुषसंज्ञिता॥ १०४॥ छिक्करः पिक्ककोभासः श्रीकंठो वानरो रुरुः स्त्रीसंज्ञकाः काक ऋक्ष हरिणा दक्षिणाः शुभाः॥ १०५॥ प्रदक्षिणगताः श्रेष्ठा यात्रायां मृगपक्षिणः ओजा मृगा व्रजंतोति धन्या वामे खरस्वनः॥ ७६॥ आद्ये पशकुने स्थित्वा प्राणानेकादश व्रजेत् द्वितीये षोडश प्राणान् तृतीये न क्वचिद्व्रजेत्॥ ७७॥ यात्रानिवृत्तौ शुभदं निवेशनं मृदुध्रुवैः क्षिप्रचरैः पुनर्गमः द्वीशे नलेशाकरणे भतेषो शुभे स्त्रीगेहपुत्रात्मविनाशनं क्रमात्॥ १०८॥ अथ नदीमासतिथिकालवासरो दैवभूलसमुखासित द्वादिकपाः मगुवकेतादिपदिशा व्यदंडको स्थ तुजाधृशो वमु पिचोत्तर वारिकं॥ १०९॥ मतपत्तन्दिव्यावितर्कसंख्यका स्तिथयश्च सो रिरविभौमवासराः अपि वा सुमधगविधुस्त्वषाढुलो वसुपंचका भिजिदथापि दाक्षिणे॥ ११०॥ लग्ने जन्मर्क्षतश्चोष्टमे ति ग्रहमुहितर्क्षे बधक तद्दीशवा लग्ने कुंभमीनर्क्षनवलवतनू वापि वर्षोदयं च षष्ठाष्टांशसंस्थास्तर्हदशमगलिरयो सप्तमे वापि काव्यः केंद्रे वक्राश्च वक्री ग्रहदिवस विवाहोक्तदोषाश्च नेष्टाः॥ १११॥ इति श्रीदैवज्ञानंतसुत दैवज्ञरामविरचिते मुहूर्तचिंतामणौ यात्राप्रकरणं नवमम्॥ ९॥ अथ वास्तुप्रकरणम्॥

उपलक्षणत्वात् ८।१५।२० शुक्लप्रतिपदश्च। वामपक्ष्या विधुः अजवृषमिथुनकुं १ तीसर इत्यादि जातको क्रवामपक्ष राशिगतः। वसुपंचकं धनिष्ठोत्तरार्द्धसंचनक्षत्राणि। अभिजिन्मुहूर्तश्च दक्षिणे वर्ज्यः। एते पंचांगदोषाः॥ जन्मराशिर्जन्मलग्नाद्दष्टमगृहे रशु जन्मराशेर्जन्मलग्नाद्दष्टमलग्नं यात्रालग्नं तदीशाः। तेषां जन्मराशिजन्मलग्नांशत्रष्टमलग्नयोः स्वामिनः ... मीनयोर्नवांशो लग्नं च = विवाहोक्तदोषा एते दोषाश्च ते सर्वे यात्रायां वर्ज्याः॥

Left margin:
८७
अथ विवाहप्रकरणोक्तदोषान् यात्रायां शिक्षया लग्नविस्मरणं मंजुभाषिणि श्री त्रयस्याद्विवाहस्त्रयनक्षति एते अयनस्थलास्योः विवाहप्रकरणोक्तदोषाश्च यात्रायां नक्षत्रवारस्थलतिथिषु लंयोगिनीमास तुजाधृशो वसु कृतुजंधार्तविस्तान कालपर्यंतं अशौचजननमरणसौचं उत्सवादौ पीत्सवः आदिशब्दाद्विवाहव्रतबंधनादि मतपक्षस्ताम्मोमुक्तो स्तिथि तिथिः ८।९।१४।२०।६ एता स्तिथयः स्मि

Right margin:
तस्मात् दिविवरमह प्रवेशप्रकरणमुच्यते॥
८७

पङ्क्तं द्व्यंशकं ८ सुतेषु ११ दि ७ मितमसौ ग्रामः शुभो नाम भात् खं वर्गं द्विगुणं विधाय परवर्गाढ्यं गजैः शेषकं काकिणुस्त्व
नयोश्च तद्वित्तीयस्याधिकाः स्तोऽर्थदो धनुरं द्विजवैश्यशूद्रनृपराशी नो हितं सर्वतः १ गोऽजसिंहप नक्र ७ मिथुनं रतिवं
सेऽश्वमध्ये ग्रामस्य पूर्वककुभोऽलिहयांगनाश्च कर्कीधनुस्तुलमनेषघटाश्च तद्द्वर्गाः स्वपंचमपराबलिनः स्युरेव
: २ विस्तारश्चायामगुणो ८ भक्ते यच्छेषमायः समवेध्वजादिः गृहेषु वर्ग्या विषमाः प्रशस्ताः स्वस्थानगाः सर्वगता
ध्वजश्च १ अष्टाहते क्षेत्रफले विभक्ते भसंख्यया शेषमवेहि धिष्ण्यं धिष्ण्ये विभक्ते वसुभि ८ र्व्ययः स्यात् बहाय नक्षत्रं व्यय
माल्पयं स्यात् २ स्थापयेल्लघुमध्योगुतापरं साद्ययोपरि तथैव हृत्ये पश्चिमं चगुरुकमिः पुनः पुनः सर्वलघ्वविधिरस्य यं
विधिः ३ इति श्रीपरिरत्नमालायां एकोनितेष्टर्क्षहृताहितिथ्योन रूपोनिते व्ययहृते द्रुतं गेः ८ युक्ताधने श्चा
पि युताविभक्ता भूपाश्विभिः शेषमितो हि पिंडः ३ अथक्षेपकः सिंहस्थिते त्रिदशराजगुरौ न कार्यं पाणिग्रहं यदि करो
ति तदा वरस्य मृत्युर्भवेत्स्वपदि नीचगते वृषस्थे तस्मिन्नु कृतं गृहविनाशमुपैति कर्तुः १ चूडाव वाह व्रतबंधदीक्षा
गृहप्रवेशत्रिदशप्रतिष्ठा सुतीर्थयात्रां च परिग्रहांश्च सिंहस्थिते देवगुरौ न कुर्यात् २ सिंहराशौ च सिंहांशे यावत्ति
ष्ठति वाक्पतिः तावन्नोद्वाहिकः कालः शेषो वैवाहिकः स्मृतः ३ यदा मासे हि वा काले मुहूर्त्तं निवलभ्यते स्थाप
ये द्वारशाखायां ताम्रपत्रोपरि स्थिरा ४ शुभं मुहूर्त्तं संप्राप्य ताम्रपत्रं परित्यजेत् स्थापये द्वारशाखादि तत्र दो
षो न विद्यते ५ इति वाक्पतिसारसंवादे वास्तुकुतूहलज्ञानसागरात् स्वेष्टायनक्षत्र तमवोधविस्तृति दैर्घ्ये कृता
विस्तृति हृच्च दीर्घता आयाध्वजो धूमहरिश्वगोखरेभध्वांक्षकाः पिंडहृताष्टशेषिते ४ ध्वजादिकाः सर्वदिशि ध्व
जे मुखं कार्यं हरौ पूर्वयमोत्तरे तथा प्राच्यां वृषे प्राग्यमयो गजे ऽथवा पश्चादुदक्पूर्वयमे द्विजादितः ५ गृहेशतत्त

स्वसुतवित्तनाशो केंद्रोऽप्यशुभे विबलेऽस्तनीचे कर्तुः स्थितिर्न विधुवास्तुनोर्भं पुरस्थिते १० इति स्वनिः स्यात्
६ मंनागतस्थं व्ययदृष्टितो सौ ध्रुवाहिनामा दरयुक्तसपिंडः तस्यो गुणे त्रिंड्रक तांत भूषा संप्राभवेद्युनभुमांकं
२८ कोत्र ७ दिस्तुहृवाद्दितः शाला ध्रुवांकाद्दैकतागजाः शाला ध्रुवांकसंयोगः सैकोवेश्म ध्रुवादिकं ८ ध्रुवं १ धा
98 न्यं २ जयं ३ नंदं ४ खरं ५ कांतं ६ मनोरमं ७ सुमुखं ८ दुर्मुखं ९ वोग्रं १० रिपुदं ११ वित्तदं १२ नाशं १३ आक्रंदं १४ विपु
लं १५ चैव विजयाख्यं १६ च षोडशं ९ तिथ्य १५ कोर १२ वा ८ छि १६ गोर १ कद्ग ११ शाके १४ नामा स्वर्त्रयं भू १ धृ २ धी ४ धं ५
गद्दि १० वहि १ विश्वे २ पु हो २ नगो ७ ध्रय ८ १० अधोमुखे मैविदधीत खातं शिलास्तथैवोर्द्धमुखे अपारं द्वा
रं च तिर्यङ्मुखमेर्विदध्यान्मृदु ध्रुवर्क्षैः शुभकृत्प्रवेशः ११ तथा च सज्जनवल्लभे खातं त्वधोवदनभे गदितं खया
मे राद्धं विनाद्धवदने गदितः शिलायाः न्याशस्तपट्टकवरस्य तथोर्द्ध्ववक्त्रे द्वारस्य पार्श्ववदनेन्यसनं विशके १
यजवल्लभे वामांगे धनवस्त्रदेवभवनं धातुश्रियोवाजिनो नार्यास्त्रो धभोजनस्य भवनं स्याद्याटकावेश्मतः गो
वहृजलदंतिशस्त्रसदनं स्त्रीणां सदादक्षिणे स्यानं माहिषमाजमौर्णिकमिदं यान्यानि मध्ये शुभं १ विश्वकर्मा
दक्षिणे भानुविज्ञेयं वामे नीराश्रयं यदा तदा वेधं विजानीया घदि मूत्रयुराहिती २ दक्षिणे भानुसे नीरं रसस्था
ने च वामगं ईशाने अम्बुस्थानं च विट्स्थानं च नैरृते २ पाकशाला जलस्थानादि विचारनीयमिति। पिंडेन
वां २ कां २ ग ६ गजा ८ ग्नि २ नाग ८ नागा ८ छि ४ नागे ८ गुणितैः क्रमेण विभाजिते नाग ८ नगां ७ कर २ सूर्य १२ नाग ८ २८
दं ३ तिथ्य १५ क्ष ७ स्वभानुभिश्च १२० १२ अयो वारांशकौ द्रव्य मृणमर्क्षं तिथिर्युतिः आयुश्चाथ गृहेशर्क्ष गे
हभैक्यं मृतिप्रदं १२ गेहाद्यारंभेर्कात्स्प्राग्धेरामैर्दाहोवेदमे ४ रग्रपादे शून्यं वेदैः पश्चपादे स्थिरत्वं रामैः प

ष्मीर्युगैर्दत्तकुहौ १४ सोमेरामेःपुष्यगैः स्वामिनाशो वेदैर्नैस्व्यं वामकुक्षौ मुखस्थैः रामैः पीडा संततं वा कटिस्था दध्यैरुद्
द्वेदिग्भिकर्कोऽक्ष्यसत्सत् १५ कुंभेर्केकालाग्नेप्रागपरमुखगृहं श्रावणे सिंहकर्क्योः पौषेनक्रेचयाम्योत्तरमुखसदनं
गोऽजगेर्कैचराधे मार्गेजूकाऽलिगेकद्रुध्रुवमृदुवरणस्वातिपुष्यार्कविन्नैः सतीगेहं वादत्यां हरविधिभयोस्तत्प्र
स्तः प्रवेशः १६ वास्तुकुहूहते भूदैर्घ्यं पतिलाहबाहुगुणितं वसुवह्नि २ नंदा ९ वके ८ नंदा ९ खां ८ बुधिाभिः ४ शर ५ पञ्चद्वि
गुणितं भक्ता वणिक्क्रमात् मार्तंडा १२ द्विप ८ दंति ८ तिथ्य १५ चलभं २७ ज्योति २७ स्तुरंग ७ महैः ९ स्वर्णायस्तिथिभान
चतथा योगश्चकरणांशकाः १ स्वद्रव्यं २ ऋणम् आया तिथि। वार। नक्षत्र। योग। करण। अंशक। राजवल्लभेनवांगा
नि आयर्क्षताराव्ययमंशकानि होकवक्र त्वा विभजेत् क्रमेण तिथ्याश्ववारेण तथैवलग्नैः शेषस्तु तान्येव भवेयु
रंकैः १ दैर्घ्यं विपुल्वेन च ताडनीयं तयोर्यदंकं पुनरष्टयेण शेषांबाधिनाथो वसु ८ भाजितास्मिन्समप्रशस्तेविष
मेनवेति २ कैश्चिन्मेषखौमध्योर्वृषभगेज्येष्ठशुचौकर्कटे भाद्रेसिंहधटेश्वयुजिचोर्जे लोभगेपौषके माघेनक्र
घटेशुभंनिगदितंगेहं तथोर्जेनसत् कन्यायांच तथाधनुष्यपिनसत् क्रमादिमासाद्भवेत् १७ हस्तां दुतः श्रावृद
दंनवम्यादि भूत्तरास्यं स्वपपश्चिमास्यं दशादितः शुक्लदलेनवम्यां दौदक्षिणास्यं नशुभंवदंति १८ भौमार्करिक्ता
माद्यूने चरोनंगेविपंचके व्यष्टांत्यस्थैःशुभैर्गेहारंभस्त्वायारिगैःखलैः १९ देवालयेगेहविधौजलाशये राहो
दिशो ३ मुखंशंभुविलोमतः मीनार्कसिंहार्कमृगार्कतस्त्रिभे खतेमुखात्पृष्ठविदिक्शुभाभवेत् २० कूपेवास्तोर्मध्यदेशेर्थ
नाशस्त्वैशान्यादौपुष्टिरैश्वर्यवृद्धिः सूनोर्नाशः स्त्रीविनाशोमृतिश्च संपत्पीडाशत्रुतःस्वस्वसौख्यं २१ स्नानस
पाकशयतास्त्रभुजेश्वधान्य भांडारदेवतगृहाणिचपूर्वतःस्युः तन्मध्यतश्चमथनाज्यपुरीषविद्या पश्चादिकश्चर

ति भेषजशास्त्रधाम २२ जीवार्कविद्युक्तशनैश्चरेषु लग्नारिजामित्रसुखत्रिगेषु स्थितिः शतं स्याच्छरदां सिताकी
रज्येतनुअंगसुतेशतेह २३ लग्नांबुरायेषु मृगुज्ञभानुभिः केंद्रगुरौ वर्षशतायुरालयः बंधोगुकर्योमित्रशशी
२९ 29 कुजार्कजौ लाभेतदाशीतसमायुरालयः २४ स्वोच्चेभृगौ लग्नगेवा गुरोर्व्योमगतेथवा शनौ स्वोच्चे लाभगेवा ल
स्यायुस्तं चिरंगृहं २५ धूनांबरेयदेकोपि यमांशस्थो ग्रहोगृहं अर्थांतः परहस्तस्थं कुर्याच्चेद्बलीयबलः ८
२६ पुष्यध्रुवेंदुहरिसर्पजलैः सजीवे स्तद्वासरेणचकृतंमुतराज्यदं स्यात् द्वीशाश्विवत्सवसुपाशिशिवैः सभृ
कैः वह्निसितस्यच कृतंधनधान्यदं स्यात् २७ सार्कैः करेज्यांत्यमघांबुमूलैः कौजेग्नि वेश्याग्निसुताब्धिदंस्या
त् संज्ञैः करास्त्रार्यमतक्षहस्ते ज्ञैस्सववारे सुखपुत्रदं स्यात् २८ अजैकपादहिर्बुध्न्यशक्रामित्रानलांतकैः
समंदैर्मंदवारेस्याद्गृहं दृष्टोमृतयुतंगृहं २९ स्थिर्शसि धुगमैः स्थिरस्यापकलं तस्मीस्ततः कोणभे नगेऽस
नं ततोगजमितैः शास्वासुसौख्यंभवेत् देहस्थांगुणभे मृतिर्गृहपतेर्मध्यस्थितैर्वेदभैः सोख्यं चक्रमिदंविलोक्य
सुधिया द्वारं विधेयं सदा ३० अथनरपतितोरणचक्रम् नाडीचतुष्टयं चक्रं लिखित्वा तोरणाकृतिः नृपभा
दिन्यसेद्भानि प्रवेशे निर्गमे तथा १ स्तंभमूलं वसिन्यष्टौ सिंहद्वारे तथाष्टकं मालायामष्टभं तत्र चतुर्धिस्या
नि तोरणे २ निर्गमि चंद्रमायत्र प्रवेशेयत्र भास्करः चंद्रप्रवेशस्तस्य निर्गमस्युर्दिवाकरः बंधबंधव
रयात्रा प्रवेशस्तत्र शोभना ३ चंद्रादित्यौ प्रवेशार्द्धे अथवा निर्गमस्थितौ भिन्नफलंभवेत्तत्र प्रवेशेचापनिर्गमे २९
४ क्रूरग्रहयुतश्चंद्रः प्रवेशेचापनिर्गमे तद्दिने भूभुजानांच निषिद्धा राजपाटिका ५ प्रथमेह्निविधातव्या

मं.रा.शीर्लग्नं च जनुषि जन्मकाले जनुर्मे ताभ्यां म् उपचयस्थानं भवनं जनुर्मं वा विगतो जनुर्मे यस्मिन् स्व जन्मलग्नात् स्वजन्मराशेः वडिरमशणिः प्रवेशलग्नगतो नापेत्तत इत्यर्थः

मृ. भुजंगराजपादिका शुभग्रहयुते चंद्रे सिंहद्वारभसंस्थिते ६ लग्ने मेषो दिनैः पं हंति सिंहे स्वचक्रविग्रहः मालास्थिते च लंकाजं तोरणे सर्वसिद्धये ७ इति श्रीदेवज्ञानंतसुतदेवज्ञरामविरचिते मुहूर्तचिंतामणौ वास्तुप्रकरणं ॥ अथ गृहप्रवेशप्रकरणं ॥ सौम्यायने ज्येष्ठतपोंत्यमाधवे यात्रानिवृत्तौ नृपतेर्नवे गृहे प्रवेशनं द्वाःस्थमृदुध्रुवोडुभिर्जन्मर्क्षलग्नोपचयोदये स्थिरे ॥ १ ॥ जीर्णे गृहेग्न्यादिभयान्नवेपि मार्गोर्जयोः श्रावणिकेपि सत्स्यात् वेशोंबुपेज्यानिलवासवेषु नावश्यमस्तादिविचारणात्र २ मृदुध्रुवक्षिप्रचरे च मूलभे वास्त्वर्चनं भूतबलिं च कारयेत् त्रिकोणकेंद्रायधनत्रिगैः शुभैस्त्रिषष्ठलाभोपगतैश्च पापैः ३ शुद्धांबुरंध्रे विजनुर्भमृत्यौ व्यर्कारिरिक्ताचरदर्शचैत्रे अग्रेंबुपूर्णं कलशं द्विजांश्च कृत्वा विशेद्वेश्मभकूटशुद्धं ४ वामो रविर्मृत्युसुतार्थलाभतोर्के पंचमे प्राग्वदनादिमंदिरे पूर्णातिथौ प्राग्वदने गृहे शुभो नंदादिके याम्यजलोत्तराननेषु ५ वक्त्रे भू रविभात्प्रवेशसमये कुंभेग्निदाहः कृताः प्राच्यामुद्वसनं कृता यमगता लाभः कृताः पश्चिमे श्रीर्वेदाः ४ कलिरुत्तरे युगमिता गर्भे विनाशो गुदे रामाः ३ स्थैर्यमतः स्थिरत्वमनलाः कंठे भवेत्सर्वदा ६ एवं सुलग्ने स्वगृहं प्रविश्य वितानपुष्पश्रुतिघोषयुक्तं शिल्पज्ञदैवज्ञविधिज्ञपौरान् राजा यजेद्भूमिहिरण्यवस्त्रैः ७ आसीद्धर्मपुरे षडंगनिगमाध्येतृद्विजैर्मंडिते ज्योतिर्वित्तिलकः फणींद्ररचिते भाष्ये कृतातिश्रमः तज्जातकसंहितागणितकृन्मान्यो महाभूभुजां तर्कालंकृतिवेदवाक्यविलसद्बुद्धिः स चिंतामणिः १ ज्योतिर्विद्गणवंदितांघ्रिकमलस्तत्सूनुरासीत्कृती नाम्नानंत इति प्रथामधिगतो भूमंडलाहस्करः यो रम्यां जनिपद्धतिं समकरोद्दुष्टाशयध्वांतिनीं टीकां चोत्तमकामधेनुगणिते काशीं यसंतोषितये २ तदात्मज उदारधीर्विबुधनी

ति त प्रा स्ताणि कारोति तादृशः पुनः तर्कालंकृति वेदवाक्यविलसद्बुद्धिः । तर्कोन्यायशास्त्रं अलंकृतिरलंकारशास्त्रं वेदविचारत्
ति पादको ग्रंथो मीमांसाशास्त्रं वेदांतशास्त्रे ... चिंतामणिर्देव
से सूनुः पुत्रो ऽनंत इति प्रथां ख्यातिमधिगतः आसीत् = २ कर्तोग्रंथकरणसमर्थः = २

जन्मराशिः जन्मलग्नं पुल्लिंगं ताभ्यामुपचयं तृतीयषष्ठैकादशदशमस्थानं तस्मिन् उदये लग्ने स्थिरे स्थिरराशौ = ४ भकूटशुद्धं विवाहप्रकरणोक्तवर्णविश्यं तथा तारे त्यादिकं च तेनापि शुद्धं = ७

कथंभूते धर्मपुरे षडंगानि शिक्षादीनि तानि विद्यंते यस्य तादृशो यो निगमस्तदध्येतारो ये ब्राह्मणादयस्तैर्मंडिते = ४ कथंभूतः चिंतामणिः तत्तज्जातकसंहितागणितकृत् तानि तानि स्वल्पबृहदादिभेदेनानेकविधानि जातकशास्त्राणि संहिताः संहिताशास्त्राणि गणितशास्त्राणि

द्वाः पातियस्मिन् गृहे प्रवेशः कर्तुमिष्यते तस्य यस्यां दिशि मुखं तद्दिङ्नक्षत्रैः पूर्वादिषु ऋतुर्दिक्षु सप्तसप्तानक्षत्रैः साधुक्तैः । मृदुध्रुवनक्षत्रैः प्रवेशनं स्यात् = १

वामो रविरिति । अष्टमपंचद्वितीयैकादशस्थाने ष्व पंचस्थानेषु स्थिते रवौ सति प्राग्वदनादिमंदिरे प्रविविक्षो गृहप्रवेशकर्तुर्वामो रविर्ज्ञेयः । यथा यस्मिन् लग्ने गृहप्रवेशः कर्तुमिष्यते तस्मादष्टमस्थानं ततः पंचमस्थाने स्थिते सति पूर्वाभिमुखे गृहे प्रवेशकर्तुर्वामः स्यात् तथा लग्नादशमस्थाने अर्के स्थिते दक्षिणमुखे गृहे वामः एवं लग्नाद्द्वितीयस्थानं ततः पंचस्थाने ... स्थिते ...
मासि मुखेशमार्के तथैव लग्नादेकादशस्थानं ततः पंचसुस्थानेषु स्थिते सूर्ये उत्तराभिमुखे गृहे प्रवेशकर्तुर्वामः स्यादित्यर्थः ५

तकं हानुजो गणेशपदपंकजं हृदि निधाय रामोऽभिधः । गिरीशनगरे वरे भुजभुजेषुचंद्रै १५२२ मिते शके विनि ७ अकार्षी
र्मा दिमं खलु मुहूर्तचिंतामणिम् ॥ ३ ॥ राजवल्लभे गृहप्रवेशं गमनं न कुर्यात् शुक्रे बुधे दक्षिणसंमुखस्थे नवो
२० ढकैर्गृहे कपुरे भयादौ न दोषदौ दक्षिणसंमुखौ तौ ॥ ८ ॥ रत्नमालायां शुद्धकेंद्रनिधनस्थिरोदये सौम्यवर्गमनु
जो गृहं विशेत् संविशेश्च उदितो हि वास्तुनः सद्विनिर्मितिवरोदये कचित् ॥ ९ ॥ तथा च लल्लः शुद्धचतुष्टयनिधने
३० सौम्यग्रहराशिलग्नं च स्थिरं पुंसोदयलग्ने वास्तुप्रवेशो नरराशौ ॥ १ ॥ इति श्रीदैवज्ञानंतसुतदैवज्ञरामविर
चिते मुहूर्तचिंतामणौ गृहप्रवेशप्रकरणमेकादशं ॥ ११ ॥ अथ गृहचक्रम् ॥ रव्यादौ चंद्रनक्षत्रं ज्ञेयं तत्र शुभाशु
भं एवं चक्रं समाख्यातं गर्गाचार्येण धीमता ॥ १ ॥ आसने च द्वयं स्याच्च मुखे चैव द्वयं भवेत् अग्निकोणे च
तुर्दिशात् नैर्ऋत्यां च चतुस्तथा ॥ २ ॥ प्रतिमुखे त्रयं दद्यात् वायव्यां च तुरेव च ईशान्यां च चतुश्चैव मध्ये तत्रयु
गं भवेत् ॥ ३ ॥ आसने सर्वसौख्यं च मुखे च विक्रमं विना अग्निकोणे धनाशं च नैर्ऋत्यां च सुखप्रदं ॥ ४ ॥ प्रतिमु
खं महाश्रेष्ठं वायव्यां चोद्वसं भवेत् ईशान्यां सर्वहानिश्च मध्यकोणे भयं भवेत् ॥ ५ ॥ इति गृहचक्रम् ॥ मीनादित्रितयं
सूर्ये राहुश्च वृश्चिकत्रयं कन्यादित्रितये याव स्त्वर्वादीनां क्रमेण तु ॥ ६ ॥ अथ चंद्रः ऐंद्र्यां प्रशस्तो धनुर्मेषसिंहे
याम्ये सकन्यामकरे वृषे च ॥ कुंभे तुले मन्मथपश्चिमायां ॥ कर्केऽलिमीने जलद उत्तरस्यां ॥ ७ ॥ पुष्यस्वातिमृगाश्वि
नीश्रुतिकराहस्तानुराधादिकं मूलं वासववारुणं त्वदितिभं संवत्रयं पौष्णभं त्वाष्ट्रं रोहिणि चोत्तरात्रययुतं
वाणिज्यकार्ये शुभं एतद्धस्तमनुत्तलाभशुभदं गृहप्रवेशे शुभम् ॥ ८ ॥ इति श्रीदैवज्ञानंतसुतदैवज्ञरामविर २०
चिते मुहूर्तचिंतामणौ गृहप्रवेशप्रकरणं द्वादशं ॥ १२ ॥ समाप्तोऽयं मुहूर्तचिंतामणिः ॥

तिथिचक्रम्

पौ	मा	फा॰	चै	वै	ज्ये॰	आ	श्रा	भा	आ	का	म	पूर्वदिशा	दक्षिण	पश्चिमदिशा	उत्तरदिशा	यात्रायां विदिशि लग्नाः ॥			
१	२	३।१३	४।१४	५।१५	६	७	८	९	१०	११	१२	सौख्यं	क्लेशः	नीतिः	अर्थागमः	पूर्वमुखे गृहे	द॰मुखे गृहे	प॰मुखे गृहे	उ॰मुखे गृहे
२	३।१३	४।१४	५।१५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	शून्यं	निःस्वं	निःस्वता	मिश्रता	लग्नात् सूर्यः ८	ल॰सू॰ ५	ल॰सू॰ २	ल॰सू॰ ११
३।१३	४।१४	५।१५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	द्रमलोपः	दुःखं	द्रव्याप्तिः	अर्थः	ल॰सू॰ १०	ल॰सू॰ ७	ल॰सू॰ ४	ल॰सू॰ १
४।१४	५।१५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	३।१३	लाभः	सौख्यं	मंगलं	वित्तलाभः	ल॰सू॰ ११	ल॰सू॰ ८	ल॰सू॰ ५	ल॰सू॰ २
५।१५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	३।१३	४।१४	लाभः	द्रव्याप्तिः	धनं	सौख्यं	ल॰सू॰ १२	ल॰सू॰ ९	ल॰सू॰ ६	ल॰सू॰ ३
६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	३।१३	४।१४	५।१५	नीतिः	लाभः	कार्यसिद्धिः	अर्थागमः				
७	८	९	१०	११	१२	१	२	३।१३	४।१४	५।१५	६	लाभः	क[illegible]	[illegible]द्धिः। अर्थः	धनं				
८	९	१०	११	१२	१	२	३।१३	४।१४	५।१५	६	७	कष्टं	सौख्यं	क्लेशलाभः	सुखं				
९	१०	११	१२	१	२	३।१३	४।१४	५।१५	६	७	८	सौख्यं	लाभः	कार्यसिद्धि	कष्टं				
१०	११	१२	१	२	३।१३	४।१४	५।१५	६	७	८	९	क्लेशः	कष्टसिद्धिः।	अर्थः	धनं।				
११	१२	१	२	३।१३	४।१४	५।१५	६	७	८	९	१०	मृत्युः	लाभः	द्रव्यनाशः	शून्यं				
१२	१	२	३।१३	४।१४	५।१५	६	७	८	९	१०	११	शून्यं	सौख्यं	मृत्युः	अतिकष्टं				

ववंचवालवंचैव कौलवं तैतलं गरं वणिजं विष्टिमित्याहुः करणानि चराणि च १ अंते कृष्णचतुर्दश्यां शकुनिर्दर्शहि भागयोः भवेच्चतुष्पदं नागं किंस्तुघ्नः प्रतिपद्दले २ अतीतातिथयो द्विघ्नाः शुक्लप्रतिपदादितः एकोनाः सप्तभक्ताश्च शेषवर्णं स्याद्बवादिकं ३ विष्टिं विना बवाद्येषु करणेषु दशस्वपि चतुर्वर्गसिताः कार्याः करणीयाः शुभक्रियाः ४ इति वधूप्रवेशा न दिवा प्रशस्तो राजप्रवेशो न निशि प्रशस्तः ।दिवा चरात्रौ च गृहप्रवेशः सकिन्निदः स्या[illegible] विधप्रवेशः ।१।